

Avizat CLDPS Neamț
Data : 15 noiembrie 2019
Președinte,
Ing. Șerban STRĂTILĂ

Aprobat CA IȘJ Neamț
Data : 22 noiembrie 2019
Inspector Școlar General,
Prof. Elena LAIU

PLAN LOCAL DE ACȚIUNE PENTRU DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC (PLAI) AL JUDEȚULUI NEAMȚ

Actualizat Noiembrie 2019

CUPRINS

CAPITOLUL		Pagina
CUVÂNT ÎNAINTE		4
Abrevieri		5
CAPITOLUL 1 - REZUMAT GLOSAR DE TERMENI		6
CAPITOLUL 2 - DEMOGRAFIA		8
2.1.	Situată prezentă	
2.1.1.	Populația totală. Dinamica generală	
2.1.2.	Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)	9
2.1.3.	Distribuția pe sexe	
2.1.4.	Structura pe grupe de vîrstă	10
2.1.5.	Structura etnică	12
2.1.6.	Mișcarea migratorie	
2.2.	Proiecții demografice	13
2.3.	Principalele concluzii din analiza demografică	14
2.3.1.	Implicații pentru IPT	
CAPITOLUL 3 - PROFILUL ECONOMIC JUDEȚEAN		16
3.1.	Principalii indicatori economici	
3.1.1.	Evoluția principalilor indicatori economici în anul 2018	
3.2.	Domeniul Cercetare-dezvoltare și High-tech	17
3.3.	Domeniul Industrie	18
3.4.	Domeniul Agricultură, Silvicultură și Pescuit	19
3.5.	Domeniul Construcții	20
3.6.	Domeniul Servicii	
3.6.1.	Domeniul Comerț și Turism	21
3.7.	Implicații pentru IPT	22
CAPITOLUL 4 - PIATA MUNCII		23
4.1.	Analiza principalilor indicatori ai pieței muncii	
4.1.1.	Participarea la forța de muncă	24
4.1.2.	Structura populației ocupate pe niveluri de instruire, la nivel regional	25
4.1.3.	Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale	
4.1.4.	Numărul mediu al salariaților și al muncitorilor pe activități ale economiei naționale	26
4.2.	Analiza comparativă a numărului de şomeri înregistrat la AJOFM	27
4.2.1.	Analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă	28
4.2.1.1.	Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul profesional și liceal tehnologic	29
4.2.2.	Evoluțiile recente ale șomajului și a locurilor de muncă vacante înregistrate la AJOFM	31
4.2.3.	Proiecția cererii și ofertei de locuri de muncă	32
4.3.	Concluzii din analiza pieței muncii	
4.3.1.	Principalele constatări desprinse din informațiile din AMIGO la nivel regional	33
4.3.2.	Concluziile din analiza principalilor indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM)	34
4.3.3.	Concluzii din analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă vacante înregistrate la AJOFM	35
4.4.	Implicațiile pentru IPT	
CAPITOLUL 5 - ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN JUDEȚUL NEAMȚ		37
5.1.	Indicatori de context	
5.1.1.	Contextul european	
5.1.2.	Contextul național	38
5.2.	Învățământul profesional	41
5.2.1.	Contextul demografic	43
5.2.2.	Populația școlară	44
5.3.	Indicatori de intrare	46
5.3.1.	Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic	
5.3.2.	Resurse umane în IPT	
5.3.3.	Resurse materiale și condiții de învățare	47
5.4.	Indicatori de proces	48
5.4.1.	Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în IPT	
5.4.2.	Asigurarea calității în IPT	49
5.4.3.	Serviciile de orientare și consiliere	50

5.5.	Indicatori de ieșire	51
5.5.1.	Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională	
5.5.2.	Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)	52
5.5.3.	Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	
5.5.4.	Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED	53
5.5.5.	Rata de succes	54
5.5.6.	Rata de tranzitie la următorul nivel de educație	
5.5.7.	Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație	55
5.5.8.	Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA)	56
5.5.9.	Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)	57
5.5.10.	Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)	
5.6.	Indicatori de impact	58
5.6.1.	Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei somajului	
5.6.2.	Rata de inserție a absolvenților la 6 luni de la absolvire, pe niveluri de educație	
5.6.3.	Gradul de utilizare a competențelor dobândite de absolvenți la locul de muncă	59
5.7.	Oferta școlilor din ÎPT județean	
5.7.1.	Evoluția planurilor de școlarizare	
5.7.2.	Analiza ofertei curente (pentru anul școlar in derulare)	
5.7.3.	Planul de școlarizare pentru anul școlar 2018-2019. Tinte pe termen mediu pe domenii de pregătire	60
5.7.4.	Oferta școlilor din ÎPT pentru formarea adulților	63
5.7.5.	Rețele școlare	
5.8.	Principalele concluzii din analiza ÎPT județean	65
CAPITOLUL 6 - EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PLAI		67
CAPITOLUL 7 - ANALIZA SWOT A CORELĂRII OFERTEI DE FORMARE PROFESIONALĂ CU CEREREA		68
CAPITOLUL 8 - REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI		70
CAPITOLUL 9 - ACTIUNI PROPUSE – PLAN DE MĂSURI		71
Parteneriatul cu CCI Neamț și implicațiile acestuia în dezvoltarea ÎP		74

CUVÂNT ÎNAINTE

Creșterea rolului educației și formării profesionale în formarea capitalului uman în sprijinul creșterii competitivității economice, a gradului de ocupare a forței de muncă, în promovarea incluziunii sociale, consolidarea cetățeniei democratice active, și, nu în ultimul rând, în dezvoltarea personală și profesională a celor care învață, constituie o preocupare majoră în cadrul politicilor și strategiilor în domeniul educației.

Obiectivul major al planificării strategice a ÎPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Dezvoltarea modelului de planificare strategică în ÎPT presupune, printre altele, îmbunătățirea capacitatei de anticipare a nevoilor de formare profesională pe termen mediu și lung și de proiectare a ofertei ÎPT corelat cu acestea, integrarea cu politicile și documentele de planificare strategică relevante adoptate la nivel european, național și regional, dezvoltarea sistemelor de indicatori asociați și dezvoltarea cadrului de planificare, monitorizare și implementare a acestora.

La nivelul fiecărui județ sunt elaborate documentele de planificare strategică PLAI care au drept scop stabilirea măsurilor integrate de educație și formare profesională și îmbunătățirea corelării ofertei învățământului profesional și tehnic cu nevoile de dezvoltare economico - socială locală în perspectiva anului 2020.

Cele mai importante roluri ale PLAI sunt:

- să analizeze în profunzime contextul județean, în raport cu contextul regional, și să identifice aspectele specifice județului;
- să stabilească prioritățile, țintele și acțiunile la nivel județean pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, ca soluție la problemele identificate, specifice județului;
- să contribuie la stabilirea țintelor la nivel regional;
- să furnizeze un cadru general pentru elaborarea și armonizarea la nivelul județului a planurilor strategice ale școlilor;
- să faciliteze luarea deciziilor la nivel județean pentru restructurarea rețelei școlilor învățământului profesional și tehnic și finanțarea pentru investiții specifice în ÎPT.

PLAI oferă cadrul general pentru elaborarea planurilor și programelor vizând:

- Calificările profesionale relevante pentru dezvoltarea socio-economică locală (nivel de județ) structurate pe domenii ocupaționale și nivele de calificare.
- Măsuri de raționalizare a rețelei școlare.
- Planul de școlarizare al școlilor ÎPT.
- Măsuri complementare de formare profesională continuă.
- Măsuri asociate de formare profesională a elevilor cu nevoi speciale, în vederea integrării lor în sistemul general de educație.
- Măsuri privind dezvoltarea parteneriatului social și a curriculum-ului în dezvoltare locală.
- Măsuri privind susținerea investițiilor în infrastructură și echipamente didactice.

PLAI este actualizat periodic de către Comitetele Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formarea Profesională, structurile manageriale participative, consultative de la nivelul județean, și este aprobat de către consiliul de administrație ale inspectoratului școlar.

Structura PLAI s-a realizat în conformitate cu *Metodologia de actualizare a Planurilor Locale de Acțiune pentru Învățământ* (PLAI), octombrie 2010.

Abrevieri utilizate

AMIGO	Ancheta asupra Forței de Muncă în Gospodării
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
BIE	Biroul Internațional pentru Educație (Bureau International de l'Education)
BNDE	Baza Națională de Date pentru Educație
CEDEFOP	Centrul European pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional (European Centre for the Development of Vocational Training)
CLDPS	Comitet Local pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale
COR	Clasificarea ocupațiilor din România
ENEB	Evaluarea Națională a Educației de Bază
ETF	Fundația Europeană pentru Formarea Profesională (European Training Foundation)
EUROSTAT	Oficiul de Statistică al Comunităților Europene (Statistical Office of the European Communities)
EURYDICE	Rețeaua de informare asupra educației în Europa (The Information Network on Education in Europe)
FORPRO	Ancheta asupra Formării Profesionale Continue
FPC	Formarea Profesională Continuă
IEA	Asociația Internațională pentru Evaluarea Randamentului în Educație (International Association for Evaluation of Educational Achievement)
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISCED/ CITE	Clasificarea Internațională Standard a Educației (International Standard Classification of Education /Classification internationale type de l'éducation)
NCVA	Consiliul Național pentru Certificări Profesionale (National Council for Vocational Awards)
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (Organisation for Economic Cooperation and Development)
PIB	Produsul Intern Brut
PIBR	Produs Intern Brut Regional
PISA	Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor (Programme for International Student Assessment)
SNIE	Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
SSE	Sistemul Statistic European
TIC	Tehnologii ale Informației și Comunicării
TIMSS	Studiu privind tendințe la nivel internațional în matematică și științe (Trends in International Mathematics and Science Study)
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (United Nations Education Science and Culture Organisation)
UOE	Chestionar statistic interinstituțional utilizat de UNESCO, OECD și Eurostat pentru colectarea anuală a datelor de la diferite țări. La acest sistem de colectare a datelor participă și România, prin Institutul Național de Statistică. Fiecare dintre cele trei instituții internaționale construiește indicatori, în funcție de criteriile proprii de analiză, pornind de la datele furnizate de diferite țări prin chestionarele UOE.
VAB	Valoare Adăugată Brută
VABR	Valoare Adăugată Brută Regională

CAPITOLUL 1 REZUMAT

Analizele din prezentul document urmăresc evoluțiile și tendințele demografice, ale pieței muncii și economiei județene, precum și situația curentă a învățământului profesional și tehnic județean (oferta de educație și formare profesională).

Constatările, formulate din perspectiva implicațiilor pentru dezvoltarea viitoare a învățământului profesional și tehnic județean, sunt rezumate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză, sub forma unor concluzii și recomandări în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională. Concluziile și recomandările cu caracter mai general sunt sintetizate în capitolul 8.

Scopul final al demersului de analiză este reprezentat de **Planul de măsuri** - propus pentru transpunerea în acțiune a principalelor concluzii și recomandări, prezentat în capitolul 9.

Analiza demografică indică scădere a populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însotită de îmbătrânirea populației.

Constatările demografice recomandă la nivelul rețelei școlare măsuri pentru raționalizarea ofertei în raport cu nevoile de calificare și acoperirea teritorială, asigurarea accesului la educație și formare profesională, optimizarea resurselor (concentrarea resurselor în școli viabile, în paralel cu rezolvarea problemelor de acces etc.).

Din **analiza mediului economic județean** se constată diversitatea activităților economice, avansul din ultima perioadă al serviciilor față de industrie, ponderea agriculturii mai ridicată decât la nivel regional, ponderea **construcțiilor** în creștere, suprafața agricolă insuficient valorificată, resurse conexe agriculturii montane nevalorificate. Se desprind concluziile cu privire la creșterea numărului de firme și personalul IMM, dinamica încurajatoare a investițiilor brute și a investițiilor străine directe, ca urmare a crizei economice.

În paralel cu restructurările din industrie care au afectat firmele mari, a crescut numărul și personalul din întreprinderile mici și mijlocii.

În condițiile în care o mare parte din suprafața județului aparține zonei montane, o secțiune distinctă este afectată analizării problematicii ruralului montan, din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor săraci, a mediului și dezvoltării durabile - conducând la nevoie unui program coerent de măsuri specifice în educație și formare profesională.

Planurile de școlarizare trebuie să reflecte, prin structura ofertei - proporțional cu nevoile pieței muncii - ponderea crescută a serviciilor, diversitatea activităților industriale, importanța construcțiilor și nevoile de dezvoltare a agriculturii.

Principalele constatări din **analiza pieței muncii** indică o scădere a populației active și mai ales a populației ocupate (în mod deosebit în mediul rural și în cazul femeilor). Se constată tendința de scădere constantă a numărului și ponderii populației ocupate în agricultură și industrie, în paralel cu creșterea în profilul servicii.

Dezvoltarea parteneriatelor cu agenții economici, AJOFM, autorități și alte organizații vor contribui la integrarea socio-profesională a absolvenților - prioritate permanentă a managementului școlar.

Capitolul privind educația și formarea profesională analizează contextul european și național, precum și principalii indicatori: *de intrare* în procesul educațional (numărul de elevi ce revin unui cadru didactic, resursele umane și materiale), *de proces* (mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT, asigurarea calității în ÎPT, serviciile de orientare și consiliere), *de ieșire* (rata netă de cuprindere în sistemul de educație, rata abandonului școlar, rata de tranziție la următorul nivel ISCED, rata de absolvire, rata de succes, rata de participare a populației adulte în formarea continuă, etc.), *de impact* (impactul sistemului ÎPT asupra ratei şomajului, rata de inserție a absolvenților) precum și *oferta școlilor din ÎPT*(evoluția planurilor de școlarizare, analiza ofertei curente, țintele pe termen mediu a domeniilor de pregătire profesională).

O analiză detaliată este dedicată ofertei curente pentru formarea profesională inițială prin ÎPT, constatându-se progresul rezultat pe baza exercițiilor de planificare strategică (PRAI și PLAI) anterioare, dar și unele aspecte care trebuie îmbunătățite în continuare.

Principalele constatări din analiza sistemului de educație și formare profesională a județului Neamț sunt sintetizate la sfârșitul capitolului, din perspectiva măsurilor propuse pentru creșterea relevanței și calității în raport cu nevoile beneficiarilor.

Corelarea concluziilor desprinse din analizele destinate pieței muncii și economiei județene, cu constataările din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor priorități și acțiuni pentru dezvoltarea viitoare a formării profesionale prin instituțiile școlare.

Pe baza acestor concluzii, sunt identificate priorități locale cu efecte asupra formării profesionale. Aceste priorități se referă la :

- Adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor.
- Creșterea ponderii populației cu grad ridicat de calificare prin participarea la programe de formare continuă.
- Asigurarea egalității de șanse în formarea inițială.
- Dezvoltarea resurselor umane din sistemul ÎPT în vederea asigurării calității în formare.
- Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare ÎPT, în vederea asigurării calității în formare.
- Menționăm că aceste obiective prioritare pentru județul Neamț asociază activități suplimentare celor finanțate în mod curent din bugetul național.
- Pentru definitivarea acestor obiective precum și a activităților recomandate de PLAI, au fost realizate consultări pe marginea documentului în cadrul Comitetului Local pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social.

CAPITOLUL 2 DEMOGRAFIA

2.1. Situația prezentă

2.1.1. Populația totală. Dinamica generală

Conform statisticilor furnizate de INS, la 20 octombrie 2011 populația stabilă a României era de 20.121.641 de persoane, din care 10.333.064 de sex feminin (51,4%). În județul Neamț populația era de 470.766 de locuitori reprezentând 14,25% din populația regiunii Nord-Est și 2,02% din cea a țării.

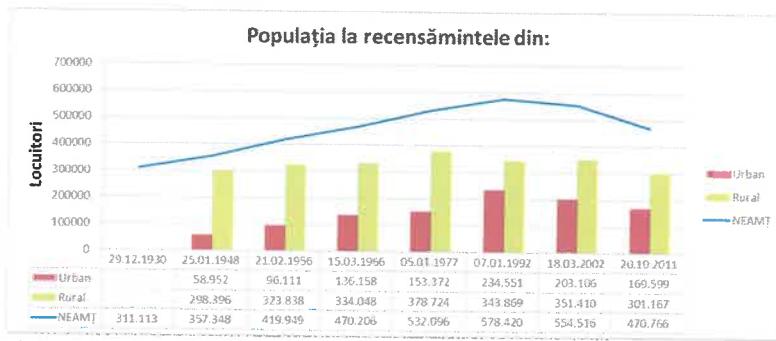

Fig.2.1 Evoluția populației la recensăminte postbelice (Sursa INS)

La 1 ianuarie 2019, populația rezidentă a județului Neamț a fost de 441.656 de locuitori, din care 217.438 de bărbați (49,24%) și 224.218 de femei (50,76%).

Populația rezidentă județului Neamț s-a diminuat, în perioada 2012-2019, cu 26.773 de persoane (o scădere a populației cu 5,7%). Comparativ cu 1 ianuarie 2012, în structura populației rezidente de la 1 ianuarie 2019 se remarcă reducerea ponderii populației tinere (0–14 ani) de la 17,09% la 16,39% cu implicații pentru sistemul de educație.

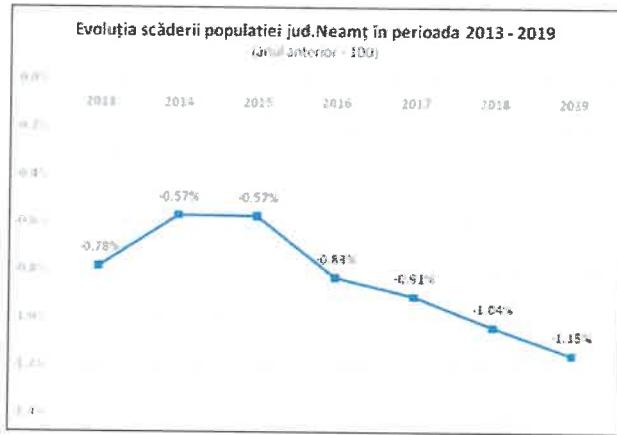

Fig. 2.2. Evoluția populației în județul Neamț perioada 2013-2019 (Sursa : DJS Neamț)

2.1.2. Distribuția pe medii rezidențiale

Populația este distribuită în 5 orașe din care 2 municipii, 78 de comune cu 344 de sate. În cadrul regiunii NE județul Neamț este situat pe locul 4 în ordine descrescătoare, după județele Iași, Bacău și Suceava, un număr mai mic al populației înregistrând județele Botoșani și Vaslui.

Conform datelor statistice înregisterate, la 1 ianuarie 2019, un procent de 64,68% din populația rezidentă a județului Neamț avea reședință în mediul rural, procent mai ridicat decât cel regional, care este situat la 58,23% (fig.2.3). Județul Neamț se află pe locul 4 din țară în ce privește ponderea populației din mediul rural în total populație a județului și pe locul 8 în ceea ce privește volumul populației rurale.

Situația populației pe localități urbane ne indică o repartiție rural-urban situată sub media națională cu un excedent de populație în mediul rural. Principalele aglomerări urbane din județ corespund polilor regionali de dezvoltare economică (spre exemplu, peste 31% din populația domiciliată a județului Neamț, la 1 ianuarie 2019, se află în municipiile Roman și Piatra-Neamț).

Anul	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	468.429	464.758	462.109	459.457	455.643	451.499	446.809	441.656
Urban	168.708	166.899	165.203	163.753	161.775	159.623	157.762	155.959
Rural	299.721	297.859	296.906	295.704	293.868	291.876	289.047	285.697

Ponderea populației rezidente urbane în total populație a județului a continuat să descrească: de la 36,02% în anul 2012, la 35,32% în anul 2019, urmare atât a fenomenului migratoriu (migrație internă și externă datorată mai ales mobilității muncii) cât și a scăderii naturale a populației (spor natural negativ).

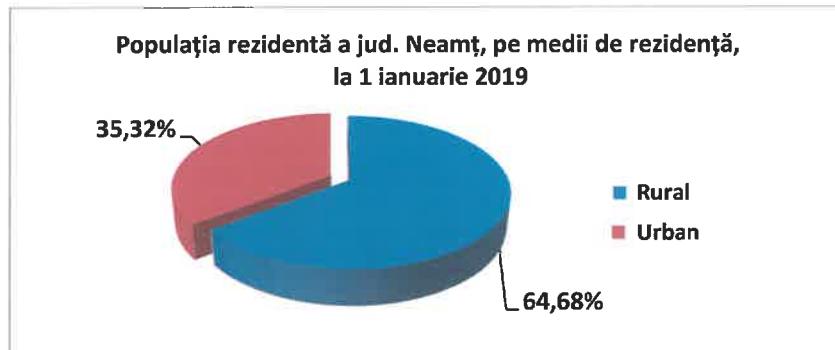

Fig.2.3. Distribuția pe medii de rezidență (Sursa DJS Neamț)

În mediul urban, ponderea persoanelor de sex feminin (52,53%) era mai mare decât cea a persoanelor de sex masculin (47,47%) în timp ce, în mediul rural, numărul persoanelor de sex masculin (145.595 persoane – reprezentând 50,37%) era mai mare decât numărul persoanelor de sex feminin (143.452 persoane – reprezentând 49,63%).

2.1.3. Distribuția pe sexe

Anul	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	468.429	464.758	462.109	459.457	455.643	451.499	446.809	441.656
Feminin	237.863	235.547	233.849	232.547	230.859	228.751	226.325	224.218
Masculin	230.566	229.211	228.260	226.910	224.784	222.748	220.484	217.438

Populația rezidentă, la 1 ianuarie 2019, a județului Neamț cuprindea 224.218 de persoane de sex feminin (50,76%) și 217.438 de persoane de sex masculin (49,24%). Raportul de masculinitate la nivelul județului Neamț era de 97,41 (barbați/100 femei), peste cel național (95,61 de barbați/100 de femei) dar inferior celui înregistrat la nivel regional (98,78 de barbați /100 de femei).

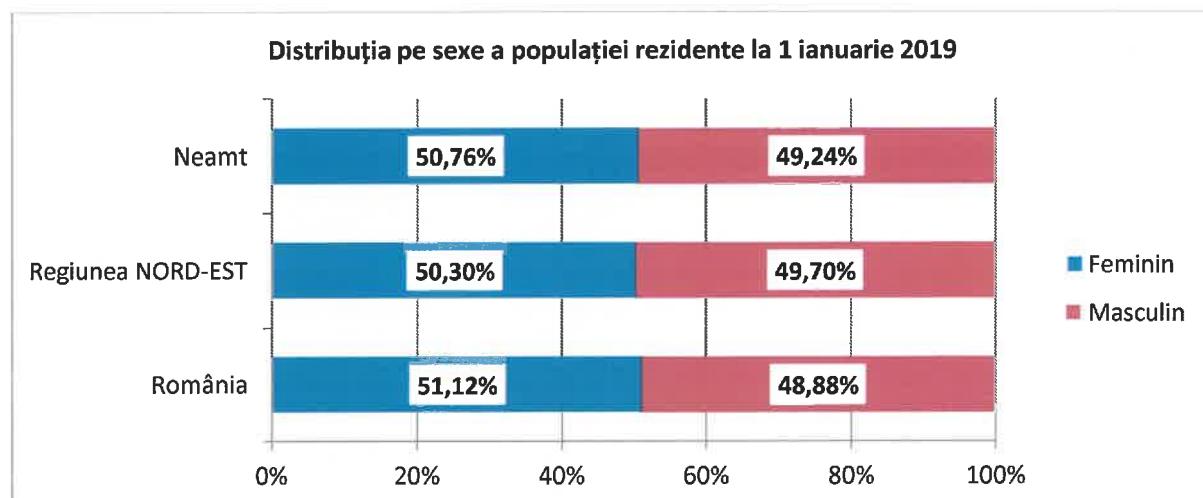

Fig.2.4. Distribuția pe sexe (Sursa: DJS Neamț)

Și la începutul anului 2019, în structura populației pe sexe, se menține o ușoară superioritate a populației feminine, dar acest aspect nu este specific tuturor grupelor de vârstă. Pentru grupele de vârstă cuprinse între 0 și 59 ani, ponderea persoanelor de sex masculin este mai mare, după care greutatea specifică a populației de sex feminin devine preponderentă (reflectând astfel speranța de viață mai mare la femei). Toate acestea sunt și mai bine reliefate prin intermediul **raportului de masculinitate** (numărul persoanelor de sex masculin corespunzător unui efectiv de 100 persoane de sex feminin) care, la 1 ianuarie 2019, a fost de 97 persoane de sex masculin la 100 persoane de sex feminin. Raportul de masculinitate este supraunitar în intervalul 0-59 ani și subunitar în intervalul 60 ani și peste, în mediul rural, în timp ce în mediul urban raportul este supraunitar doar pentru intervalele de vârstă 0-19 ani și 25-34 ani.

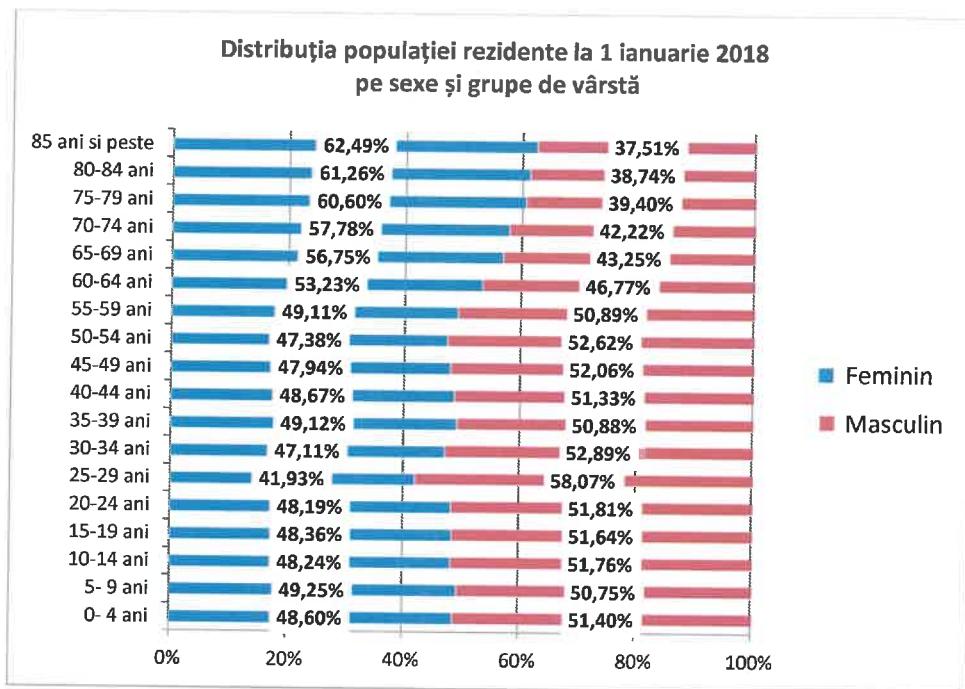

Fig.2.5. Distribuția pe sexe și grupe de vîrstă (Sursa DJS Neamț)

2.1.4. Structura pe grupe de vîrstă

Piramida vîrstelor reflectă cel mai fidel cronica generațiilor, evidențiind disproportiile în structura populației, pe vîrste și sexe. Se poate observa o tendință de îngustare la baza a piramidei (0-14 ani), precum și îngustări relativ mari în zona grupelor de vîrstă 25-35 ani și 50-55 ani. Piramida vîrstelor – sub forma aproximativă a unei *urne* – caracterizează o populație cu simptome de îmbătânire demografică, ca urmare a scăderii fertilității, anunțând procesul de depopulare. Efectele demografice și economice ale acestei evoluții se vor resimți în timp și vor atrage schimbări la nivelul diferitelor subpopulații (populația școlară, populația de vîrstă fertilă, populația în vîrstă de muncă).

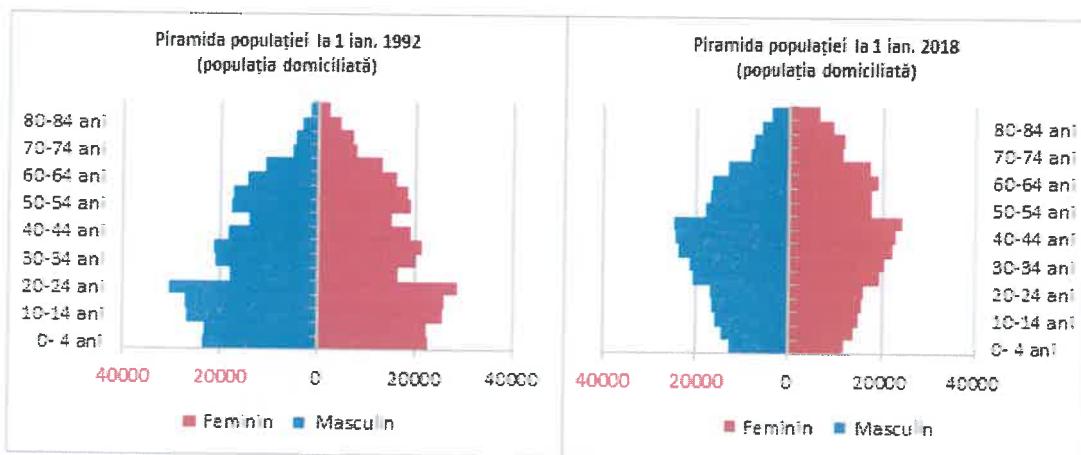

Fig.2.6. Piramida populației 1992 și 2018 (Sursa DJS Neamț)

Comparativ cu 1 ianuarie 2012, în structura populației rezidente de la 1 ianuarie 2019 se remarcă reducerea ponderii populației tinere (0–14 ani) de la 17,09% la 16,39% și creșterea ponderii populației vârstnice (65 ani și peste) de la 18,74% la 21,06%. Populația adultă (15-64 ani) reprezintă 62,54% din populația totală.

Structura populației pe vîrste și medii rezidențiale confirmă faptul că procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat în mediul rural, unde ponderea populației vârstnice este mai mare decât cel din mediul urban (rural - 21,4%, urban – 20,3%), iar indicele de îmbătrânire demografică 130,21 este mult peste cel urban 125,21. Indicele de îmbătrânire a populației reprezintă numărul persoanelor vârstnice, de 65 ani și peste, care revine la 100 persoane tinere sub 15 ani.

La începutul anului 2019, persoanele vârstnice de 80 ani și peste „longevivii” dețineau o pondere de 5,7% din totalul populației. Față de 1 ianuarie 2012, ponderea persoanelor longevive (în total populație) a crescut, la 1 ianuarie 2019, cu 1,5%. Implicațiile sociale și economice ale creșterii rapide, mai ales a segmentului populației „foarte bătrâne” (peste 80 ani) sunt foarte importante; dacă grupele „mai tinere” ale populației vârstnice pot fi încă active din punct de vedere economic, fiind capabile să se întrețină singure, cei „foarte bătrâni”, mai ales femeile, sunt tot mai dependenti de ceilalți, necesitând suport social și medical special. Apare necesitatea promovării unei responsabilități mixte, atât din partea familiei, cât și publice.

Dacă analizăm distribuția, pe categorii de vîrstă, a populației județului Neamț la 01.01.2018 (fig.2.7), se pot constata următoarele :

- Grupa de vîrstă cu cel mai mare volum al populației este 45-49, cu 36.489 de persoane;
- Aflată într-o tendință de descreștere, grupa de vîrstă școlară 0-19 ani însumează un număr de 101.267 persoane, reprezentând 22,7% din populația rezidentă a județului Neamț;
- număr relativ mare de persoane (peste 178.000) cu vîrstă peste 50 de ani, reprezentând 39,9% din populația județului Neamț.
- număr relativ scăzut de persoane (167.101) cu vîrstă cuprinsă între 20 și 49 de ani, reprezentând 37,4% din populația județului Neamț. Această categorie reprezintă principala categorie din care se formează forța de muncă a județului.

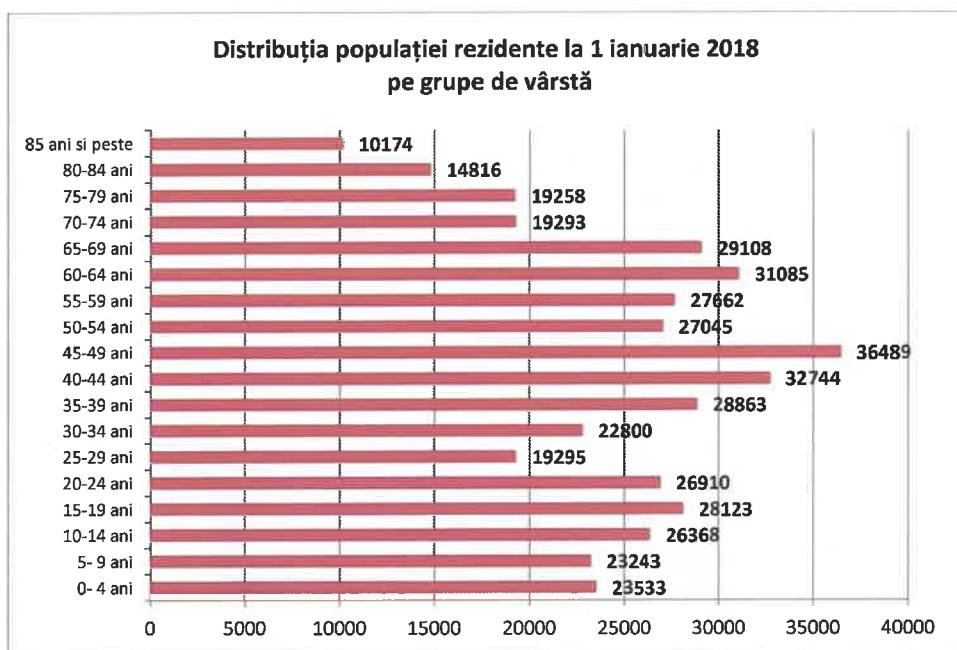

Fig.2.7. Distribuția grupe de vîrstă (Sursa DRS Neamț)

Vîrstă medie a populației județului Neamț a crescut de la 41,6 ani (2012) la 42,7 ani (2019), vîrstă medie ce caracterizează județele cu o populație „adultă”. La începutul anului 2019, contingentul feminin fertil de 15-49 ani era de 90.387 de persoane (40,3% din totalul populației feminine), în scădere cu 2.910 de persoane față de aceeași perioadă a anului 2012 (scădere cu 3,3%). Structura pe grupe de vîrstă a populației feminine de 15-49 ani a evoluat diferit. Generațiile născute după decretul

de interzicere a avorturilor din anul 1966 au determinat creșterea ponderii grupei de vârstă 45-49 ani. În schimb, populația din segmentul 25-29 ani a înregistrat o scădere semnificativă.

Diferențieri în structura pe vîrste a populației apar mai pregnant în profil teritorial, determinate de variația teritorială a fenomenelor demografice și a mișcării migratorii a populației.

Localitățile cele mai „tinere”, cu o pondere a populației 0-14 ani de peste 10% și cu un indice de îmbătrânire demografică mic (sub 100) sunt : Oniceni, Tămășeni, Săbăoani și Valea Ursului. La polul opus, cu o pondere a populației vîrstnice peste 20% și un indice de îmbătrânire demografică foarte mare (peste 300 persoane vîrstnice la 100 persoane tinere) se află localitățile: Ruginoasa, Ghindăoani, Ștefan cel Mare și Moldoveni. Populația de 15-64 ani a avut o pondere de peste 77% în localitățile: Tămășeni, Săbăoani, Roman și Doljești și sub 65% în localitățile Ghindăoani și Văleni.

Pentru IPT sunt extrem de importante aceste date: trebuie avute în vedere la IPT calificări cu preponderență adresate băieților – mecanică, construcții și lucrări publice, fabricarea produselor din lemn etc. De asemenea, calificările trebuie să fie adresate în special mediului rural: agricultură, servicii, silvicultură etc.

2.1.5. Structura etnică

La recensământul din 20 octombrie 2011, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recenzate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste 3 caracteristici. Ca urmare, structurile prezentate în continuare pentru cele 3 caracteristici etno-culturale sunt calculate în funcție de numărul total de persoane care și-au declarat etnia, limba maternă și respectiv religia și nu în funcție de numărul total al populației stabile.

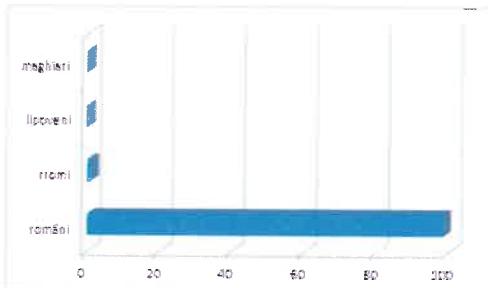

Fig. 2.8. Structura etnică a populației județului Neamț (Sursa : INS)

În județul Neamț 439.834 de persoane sunt de naționalitate română, respectiv 93,43%. Romii reprezintă etnia cel mai răspândită cu un număr de 6.398 de persoane, respectiv 1,35%, urmați de comunitățile de lipoveni, italieni, maghiari, germani, evrei, turci tătari și alte etnii cu procente nesemnificative de sub 0,05%. De remarcat că, pentru un număr de 23.852 de persoane respectiv 5,07%, aceste informații nu sunt disponibile și deci procentele de mai sus pot fi influențate într-o oarecare măsură.

2.1.6. Mișcarea migratorie

Principalul bazin geografic de emigrare se conturează în estul țării (zona Moldovei și vecinătăți) unde se regăsesc primele 5 județe din topul ierarhizat după ponderile pe care le dețin în totalul celor 727,5 mii de persoane plecate pe perioadă îndelungată în străinătate: Bacău, Neamț, Suceava, Iași, Galați. Împreună reprezintă 31,2%. La polul opus, însuțind numai 2,8% din același total, se plasează județele Covasna, Călărași, Giurgiu, Harghita și Ilfov.

Mișcarea populației pe medii, în perioada 2011-2018

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Soldul schimbărilor de domiciliu	-672	-539	-806	-660	-731	-917	-1.413	-1.208
Urban	-1.484	-1.488	-1.191	-1.117	-1.266	-1.339	-1.152	-1.086
Rural	812	949	385	457	535	422	-261	-122

În județul Neamț soldul migrator (schimbări de reședință) a fost negativ, înregistrând cea mai mică valoare în anul 2014, urmând apoi o tendință de creștere. Se observă evoluția diferențiată pe medii de rezidență: dacă în mediul urban, soldul migrator are o tendință de creștere, în mediul rural acesta a scăzut considerabil.

2.2. Proiecții demografice

Proiectarea populației rezidente oferă informații utile asupra viitoarei evoluții a numărului și structurii pe vârste a populației rezidente (grupe cincinale și grupe funcționale - Tânără, adultă, vîrstnică, feminină de vîrstă fertilă). Din punct de vedere demografic, principaliii factori care acționează asupra mărimii și structurii populației sunt fertilitatea, mortalitatea și migrația (internă și externă).

Evoluția fenomenelor demografice din perioada 2012-2015 a constituit baza scenariilor de proiectare a populației rezidente. S-a realizat o anticipare a nivelului fertilității, speranței de viață la naștere și soldului migratoriu pe termen lung (pentru cel puțin 12 luni).

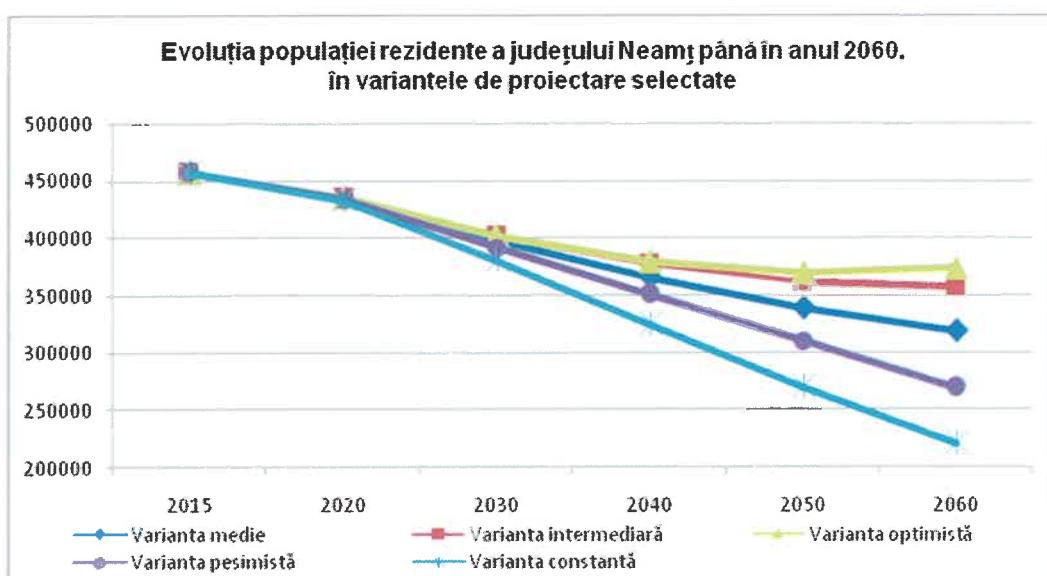

Fig.2.9. Proiecții demografice 2060 (Sursa : DJS Neamț)

În toate variantele de proiectare, populația rezidentă a județului se va reduce (comparativ cu anul 2015) cu valori cuprinse între 83,3 mii persoane (*varianta optimistă*) și 237 mii persoane (*varianta constantă*).

În varianta medie de proiectare, în perioada 2015-2060, populația rezidentă a județului Neamț va scădea 138.880 persoane, reprezentând o scădere cu 30,3%. Astfel, în regiunea Nord-Est, județul Neamț va înregistra a doua cea mai mare scădere de populație (după județul Botoșani).

Județul Neamț se va menține în rândul județelor "tinere", cu o pondere de peste 16% a populației tinere (0-14 ani). Cu toate acestea, pe fondul menținerii unor valori scăzute ale natalității și fertilității, precum și a migrării populației apte de muncă, structura pe grupe mari de vîrstă a populației va continua să se modifice, în sensul reducerii ponderii populației adulte în paralel cu creșterea ponderii populației vîrstnice.

În varianta pesimistă de proiectare, populația rezidentă în vîrstă de muncă a județului va scădea până în anul 2060 cu aproximativ 34,8% (o scădere cu 101,5 mii persoane), în timp ce populația Tânără (0-14 ani) se va reduce cu aproximativ 29,6% (o scădere cu 22,3 mii persoane). Scăderea populației vîrstnice (65 ani și peste) va fi de 16,6% (o scădere cu 15 mii de persoane).

Menținerea ponderii populației tinere și creșterea ponderii populației vîrstnice, în orizontul de timp proiectat, sugerează o continuare a fenomenului demografic de îmbătrânire. Rămân totodată problematice tendința de depopulare (scăderea considerabilă a populației) și creșterea raportului de dependență demografică. Premisele pesimiste ale unui dezechilibru demografic grav al județului în viitor sunt deja vizibile, anticipând posibile consecințe negative economice și sociale în general, pe piața forței de muncă, în domeniul serviciilor de sănătate, în educație, în protecția socială, în asigurarea echilibrului în cadrul balanței de venituri și cheltuieli bugetare etc.

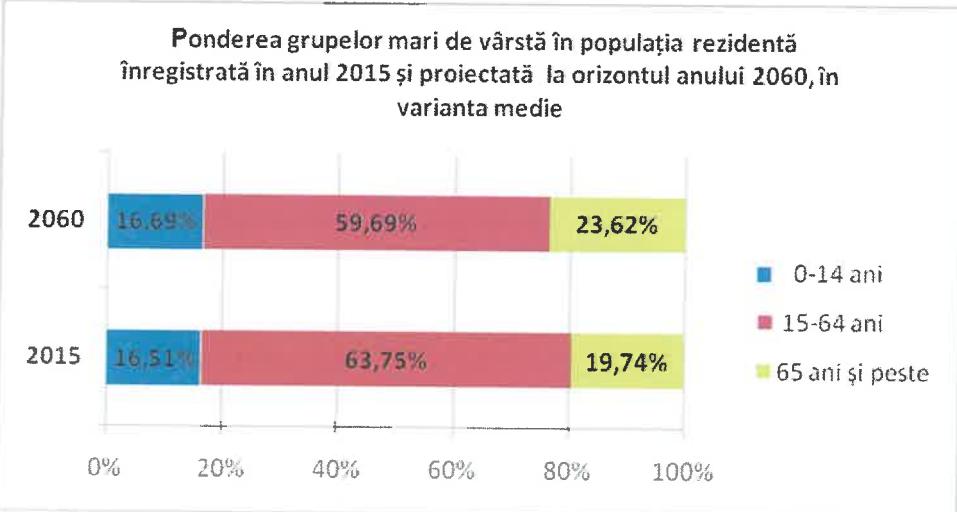

Fig.2.10. Ponderi ale populației pe grupe de vârstă 2015 - 2060 (Sursa : DJS Neamț)

2.2.1. Sporul natural

Sporul natural pentru județul Neamț, începând cu anul 2001, este negativ. Perioada 1990-2010 a cunoscut o scădere accelerată a natalității de la 13,6‰ (1990) la 7,9‰ (2011) și la 7,7‰ (2018). Prin scăderea natalității, România s-a aliniat tendinței generale europene. În mediul urban, se observă o proporție mai redusă a familiilor cu mulți copii, un număr destul de mare de cupluri familiale limitându-se la un singur copil sau cel mult doi. Decalajul dintre nivelul natalității celor două medii de rezidență are la bază diferențele de structură pe vârste a populației și de pondere a populației feminine de vârstă fertilă dintre urban și rural, nivelul de instruire, tradiția, activitatea femeilor în gospodărie sau în afara gospodăriei, cât și nivelul migrației interne din cele două medii.

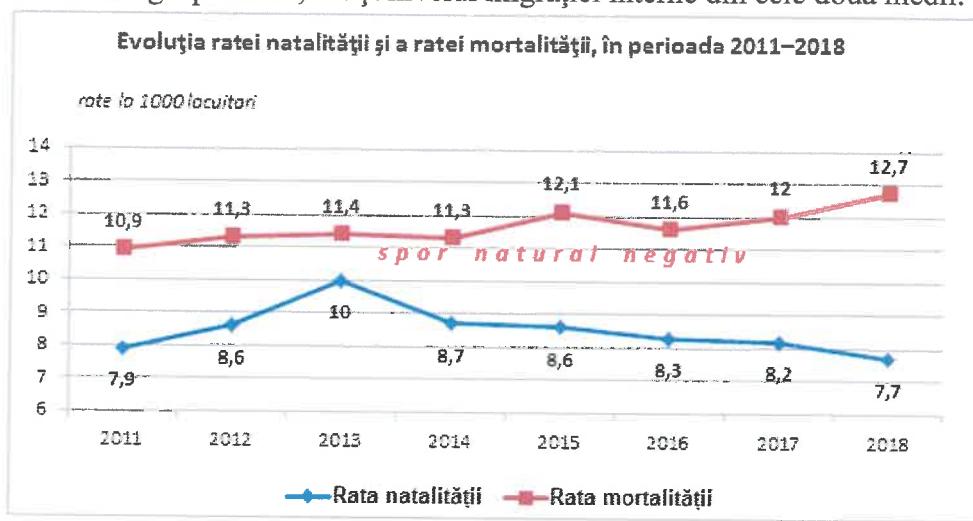

Fig.2.11. Rata natalității/mortalității (Sursa : DJS Neamț)

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total
Sporul natural	-1.757	-1.609	-808	-1.482	-2.040	-1.952	-2.166	-2.856	-14.670
Urban	-251	-138	39	-241	-430	-362	-435	-533	-2.351
Rural	-1.506	-1.471	-847	-1.241	-1.610	-1.590	-1.731	-2.323	-12.319

În perioada 2011-2018, sporul natural cumulat a fost de -14.670 de persoane, ducând la o scădere a populației rezidente de peste 3%. Dacă în perioada 2011-2018, populația rezidentă a scăzut cu 26.773 de persoane, un procent de 54,8% din această scădere este dat de sporul natural, restul fiind datorat mișcării migratorii. Trendul general al sporului natural, la nivel de județ a fost unul descendente, cel mai mare spor natural a fost înregistrat în anul 2013, fiind de -808 persoane, iar în anul 2018 s-a înregistrat cel mai mic spor natural, de -2.856 de persoane.

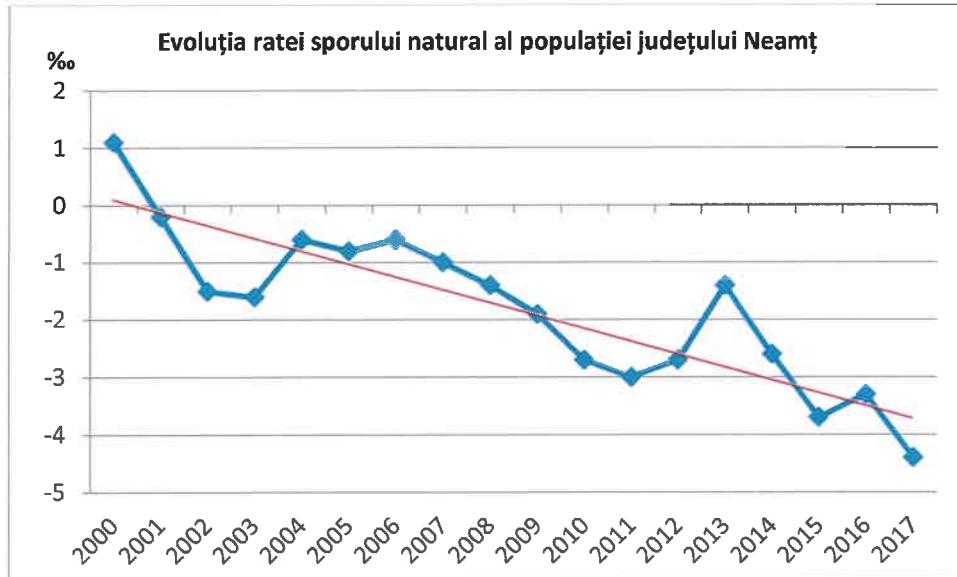

Fig. 2.12. Evoluția ratei sporului natural (Sursa : DRS Neamț)

2.3. Principalele concluzii din analiza demografică

Problema socială de fond a județului Neamț este cea legată de depopulare și îmbătrânirea populației, mai ales în zona rurală. Evoluția demografică negativă a județului este cauza unor evoluții negative la nivelul activității economice și indirect asupra finanțării și viabilității tuturor serviciilor de asistență socială (scăderea contribuțiilor).

Cu toate acestea, la originea fenomenului de migrație (atât către centre urbane din țară, cât și în afara țării) se află lipsa de oportunități economice și de carieră, fenomen ce, alături de cel de scădere naturală a populației, agravează depopularea.

Prin creșterea nevoilor de asistență socială, prin creșterea ratei de dependență, fenomenul de îmbătrânire și depopulare pune presiune asupra sistemelor de asistență socială și servicii publice și comunitare. Rata înaltă de inactivitate în rândul persoanelor apte de muncă, precum și numărul persoanelor încadrate cu diferite grade de handicap se adaugă pentru a crește presiunea asupra sistemului de asistență socială din județ (numărul beneficiarilor de prestații sociale la nivel județean este ridicat).

O altă problemă majoră a asistenței sociale este furnizarea ei fără un obiectiv clar de reinserție socială și pe piața muncii (pentru persoanele apte de muncă), de reautonomizare a persoanei prin furnizarea acestor competențe și oportunități care să o scoată din starea de dependență.

Aceste tendințe și abordări pun pe termen scurt și mediu problema eficacității sistemului de asistență socială și pe termen mediu și lung cea a sustenabilității sistemului în întregul său (lipsa de finanțare și de personal în condițiile creșterii nevoilor).

De aceea, este urgentă luarea unor măsuri care să asigure o mai bună implicare a comunității și a societății civile, în general, în furnizarea de servicii și prestații sociale care să conducă, pe baze locale (subsidiaritate), la creșterea eficacității și eficienței serviciilor sociale, contribuind și la obiectivul european al dezinstiționalizării. De asemenea, dezvoltarea unei economii sociale trebuie să preia o parte din sarcinile actuale ale sistemului de protecție și asistență socială, mai ales în zonele cartierelor defavorizate din orașe și în zonele rurale slab populate. Implicarea mediului de afaceri ar trebui încurajată pentru a identifica oportunități reale de integrare pe piața muncii a grupurilor defavorizate și/sau sărace (romi, persoane cu handicap ușor etc.).

2.3.1. Implicațiile pentru ÎPT

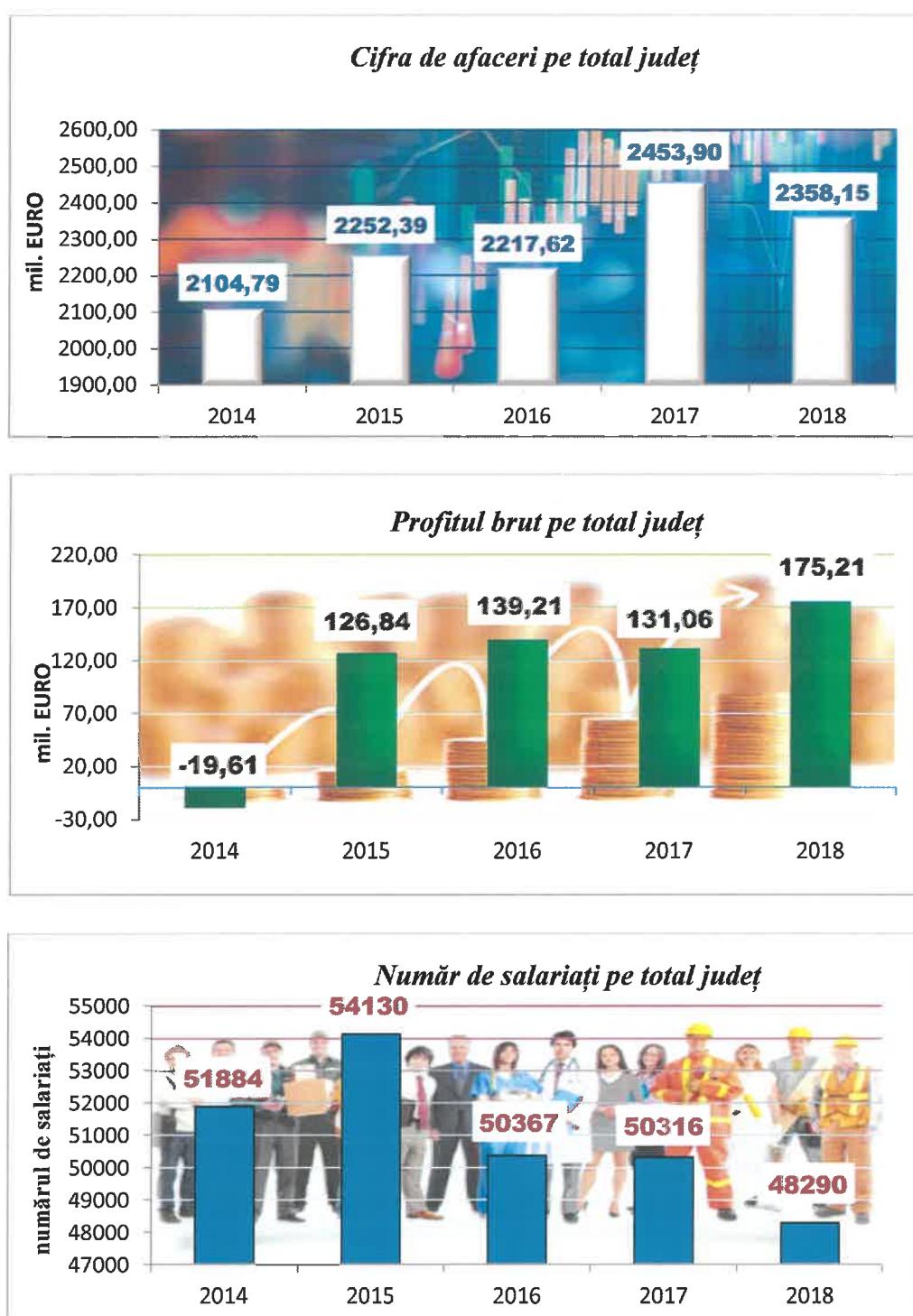
- Populația este predominant rurală.
- Migrația internă și externă sunt defavorabile economiei prin diminuarea numărului persoanelor
- Sistemul educativ necesită măsuri remediale care să susțină educația și formarea în rândul persoanelor din grupuri dezavantajate, în sprijinul incluziunii sociale și dezvoltarea conștiinței privind contribuția individuală la susținerea societății în procesul de integrare în societate

- Fenomenul de ruralizare va avea impact în sistemul de educație și formare profesională, propunerile de plan de școlarizare trebuie să includă în analiza și distribuția rețelei aspectele demografice, constatate și menționate;
- Propunerile de plan de școlarizare trebuie să țină cont de mediul de rezidență al elevilor din grupul țintă pentru IPT, astfel este necesară analizarea zonelor cu demografie ridicată în mediul rural și posibilităților de asigurarea calității în formare în unitățile școlare din rețeaua deja existentă, precum și a altor soluții pentru a asigura cuprinderea elevilor unitățile IPT.
- Pentru a diminua presiunea de pe piața muncii, creată de rata de substituție de 1,35 se recomandă ca planul de școlarizare să analizeze și să respecte domeniile de activitate specifice, inclusiv acreditarea unităților școlare pe noi calificări.

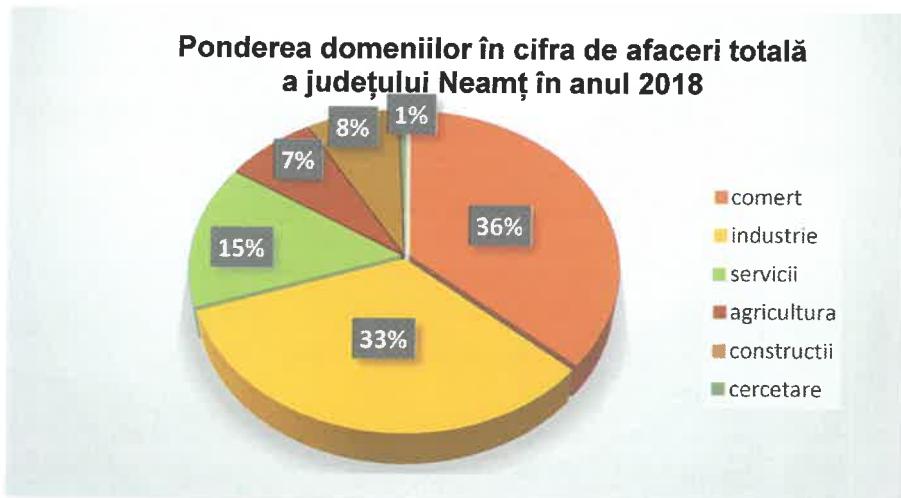
CAPITOLUL 3 - PROFILUL ECONOMIC JUDEȚEAN

In anul 2019, au depus bilanț în termenul legal la Agenția Națională de Administrare Fiscală un număr de 10.480 de firme, mai multe cu 100 decât în anul precedent. Se remarcă două domenii care au înregistrat creșteri – construcțiile, de la 6% la 8%, și serviciile, de la 13% la 15%. Scăderi se înregistrează la firmele din industria, agricultură și comerț, cu o sumă totală de 119 de milioane euro. Cifra de afaceri totală a acestor firme a fost de 2358,15 de milioane euro, mai mică cu 95,75 de milioane euro față de anul 2017, ceea ce reprezintă o scădere de 4 % față de anul precedent. Profitul brut pe total județ este de 175,21 de milioane euro, mai mare cu 44,15 de milioane euro decât cel al anului precedent, iar numărul de salariați pe total județ a scăzut de la 50.316 de salariați la 48.290 ceea ce reprezintă o scădere de 4% față de anul 2017.

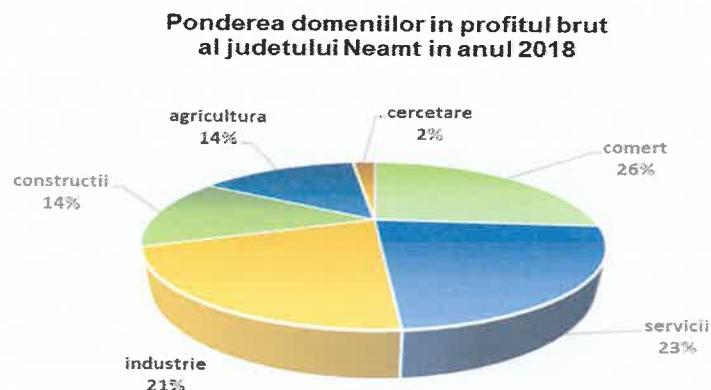
Evoluția principalilor indicatori 2014 – 2018

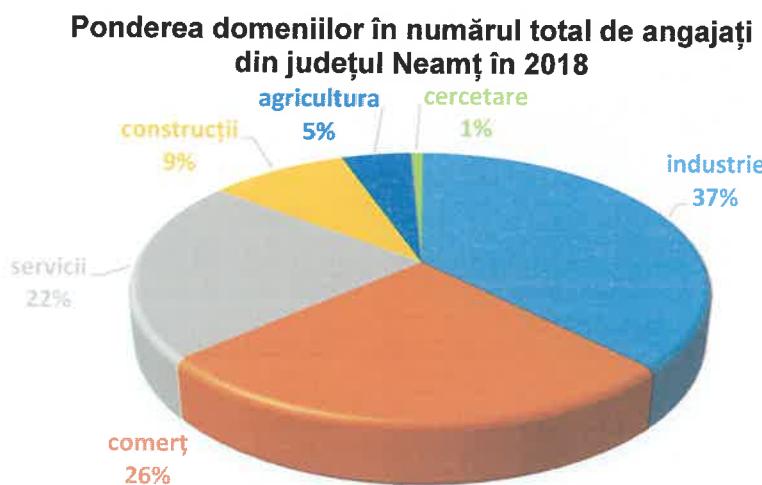
În economia județului Neamț, ponderea în cifra de afaceri totală o deține comerțul, cu 36%, urmat de industrie cu 33%, servicii 15%, construcțiile și agricultura deținând ponderi relativ egale de 8%, respectiv 7% din cifra totală de afaceri a județului.

In ceea ce privește profitul brut obținut în anul 2018 de firmele care au funcționat în județul Neamț, ponderi însemnate dețin comerțul cu 26%, urmat de servicii, cu 23% și industria cu 21% din profitul brut obținut în județ; construcțiile dețin un procent de 14%, urmate de agricultură cu 14% și cercetare cu 2%.

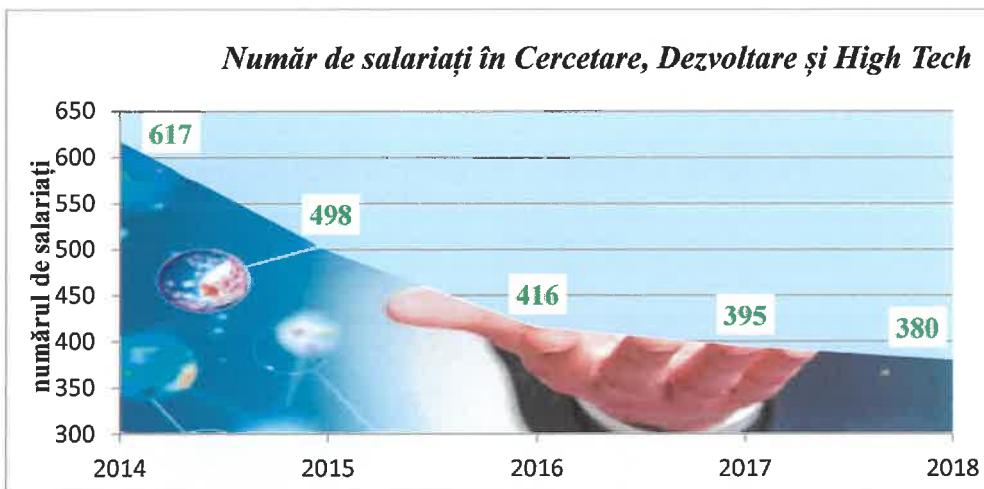
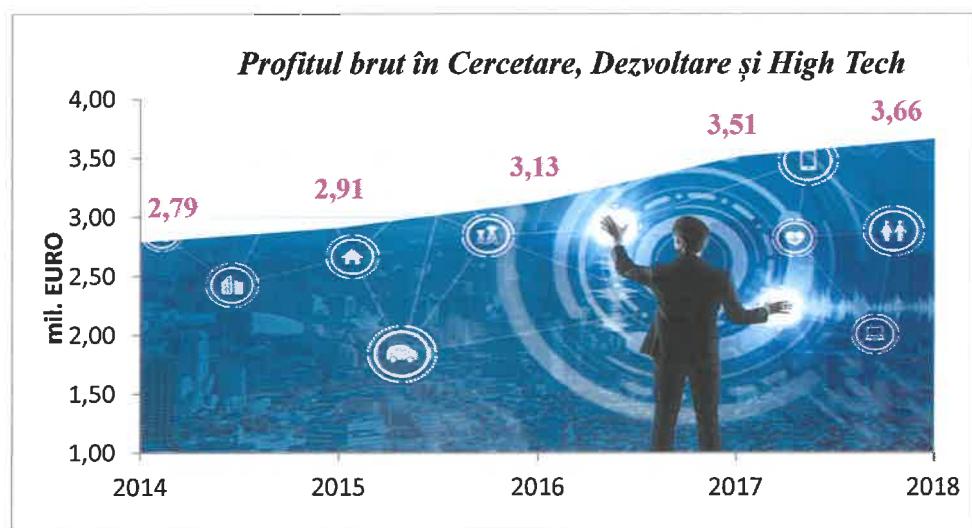
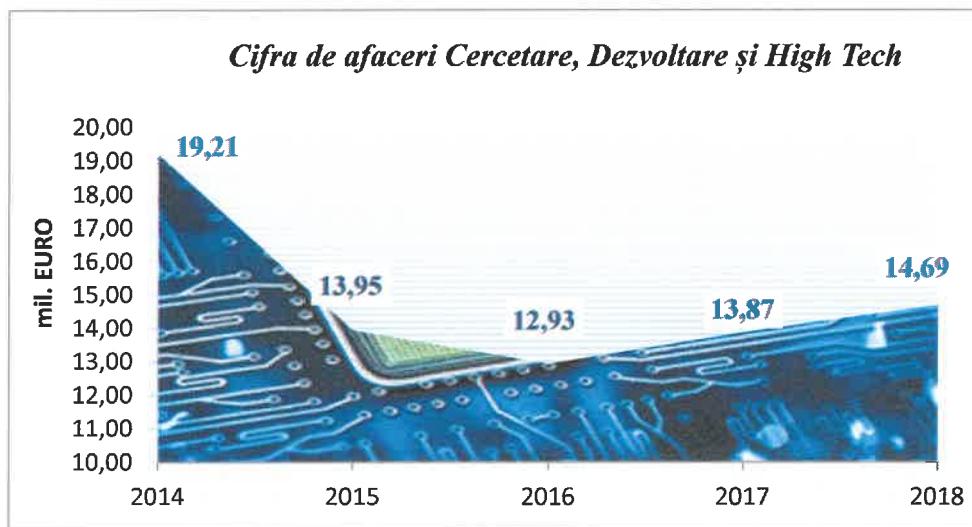

Din personalul angajat în societățile din județul Neamț, cea mai mare parte - 37% funcționează în industrie, urmând sectoarele comerțului cu 26% și serviciilor cu 22%. În construcții lucrează 9% din total angajați, 5% în agricultură și 1% în cercetare.

DOMENIUL CERCETARE-DEZVOLTARE ȘI HIGH-TECH

Firmele din domeniul Cercetare – Dezvoltare și High - Tech, care au funcționat în anul 2018 în județul Neamț, au obținut o cifră de afaceri de 14,69 milioane euro, mai mare decât cea obținută în anul 2017, care a fost de 13,87 milioane euro.

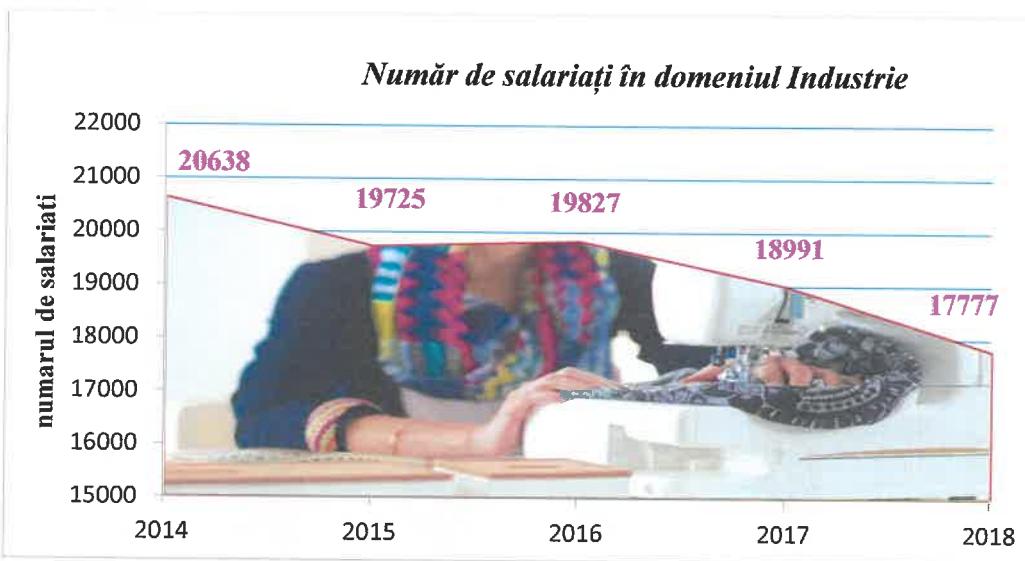
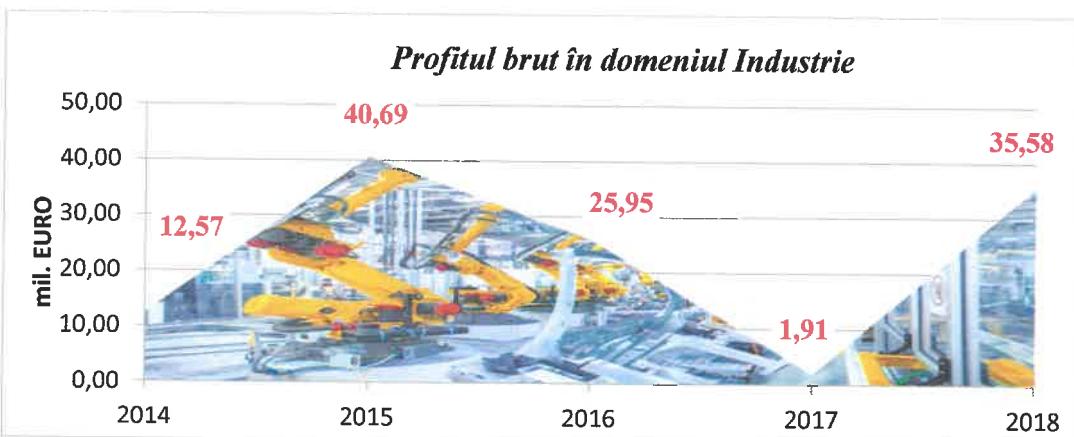
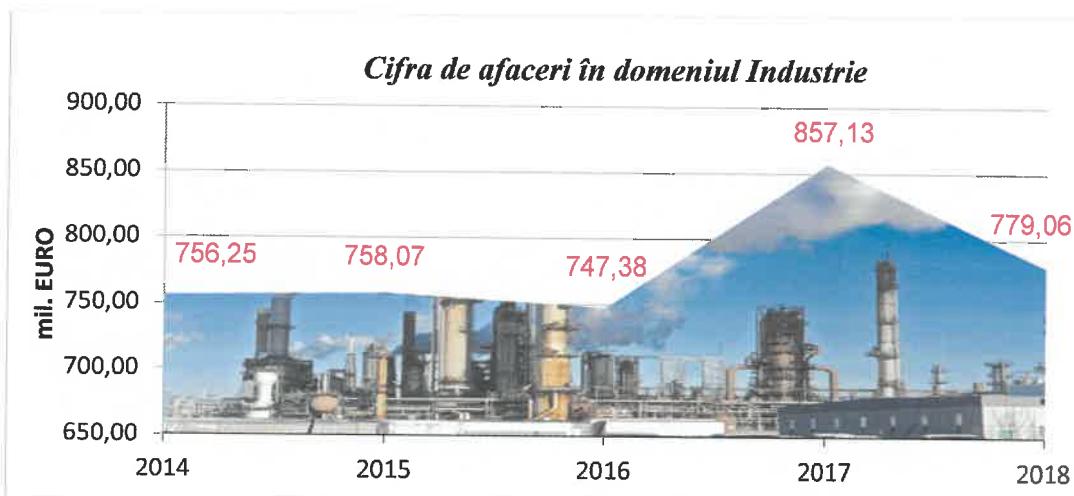

Profitul brut a crescut de la 3,51 milioane euro în 2017 la 3,66 milioane euro în 2018. În același timp, numărul de salariați a scăzut de la 395 la 380. Firme reprezentative pentru acest domeniu sunt : CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC SA, GRUP SOFT SRL, COMPANIA DE

INFORMATICĂ NEAMȚ SRL, AMBRA SRL, ULTRATECH GROUP SRL, ASR COSMOBIL SRL, G&G CONSULTING SRL.

DOMENIUL INDUSTRIE

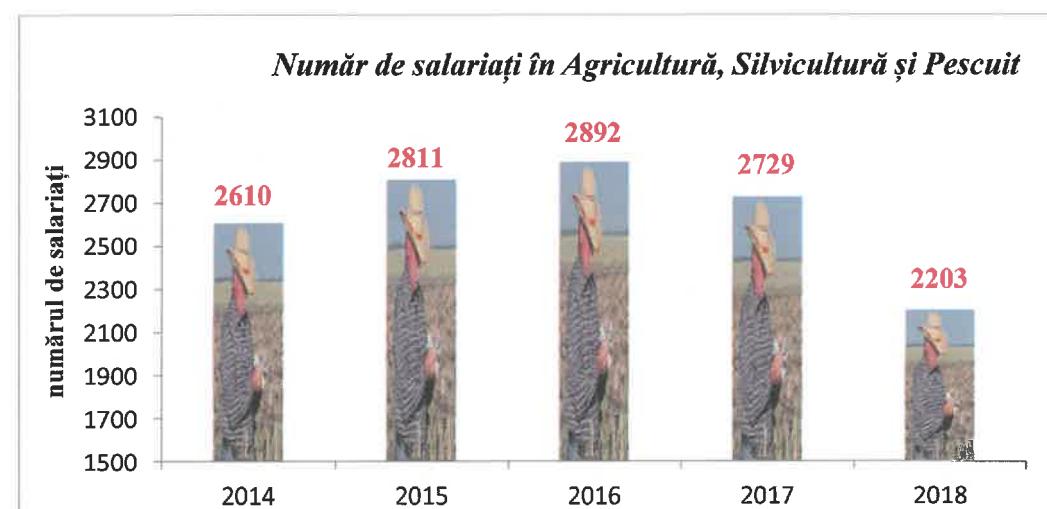
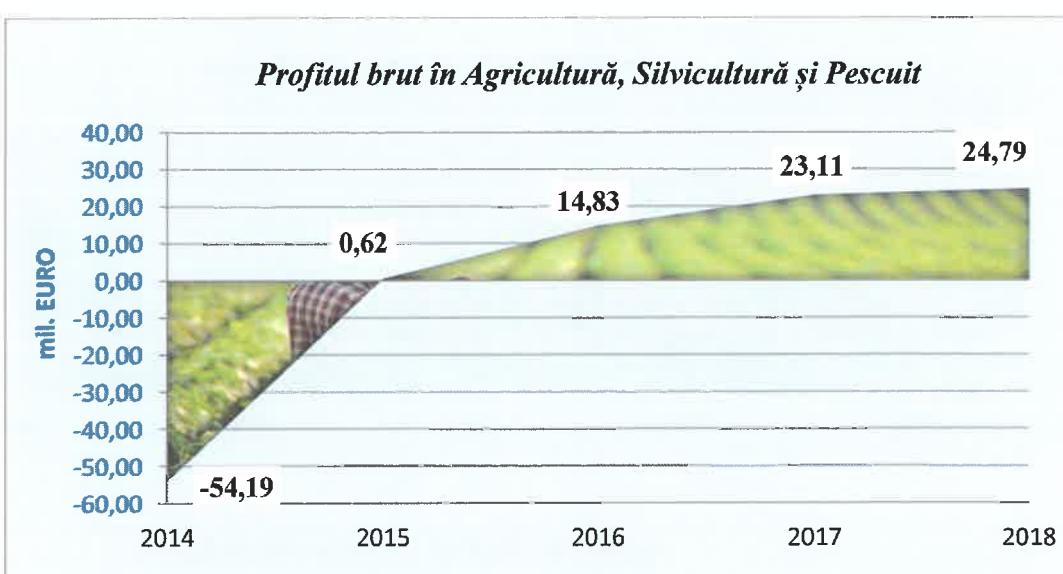
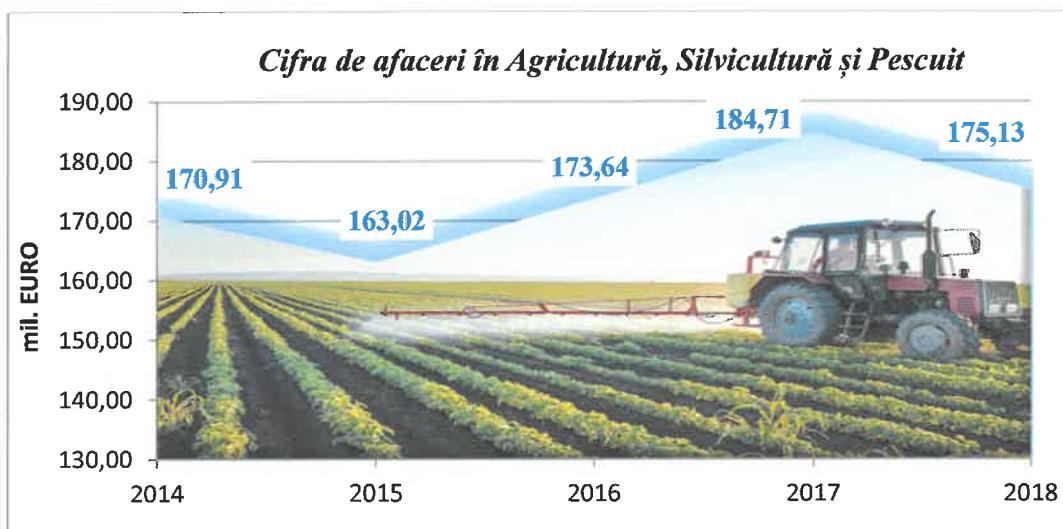
Cifra de afaceri a scăzut de la 857,13 de milioane euro în 2017, la 779,06 de milioane euro în anul 2018, adică cu 78,07 de milioane euro, reprezentând o scădere cu 10% față de anul precedent.

Profitul brut a înregistrat o creștere substanțială, de la 1,91 de milioane euro în 2017 la 35,58 de milioane euro în 2018, însemnând o creștere cu 95% față de profitul brut al anului precedent. În ceea ce privește personalul, domeniul industrie înregistrează o scădere de aproximativ 7%, numărul de

angajați în acest domeniu scăzând de la 18.991 de salariați în 2017 la 17.777 de salariați în 2018. Firme reprezentative în domeniu : RIFIL SA, KOBER SRL, AUGSBURG SRL, YARNEA SRL, ADF PROD SRL, PETROCART SA, CAREMIL SRL, SOFIAMAN IMPEX SRL, ODLO ROMANIA SRL, IMOB SRL.

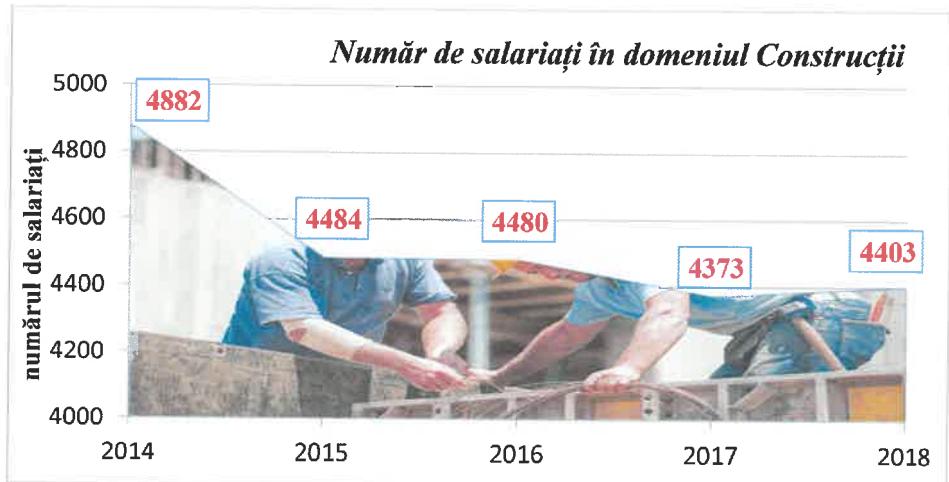
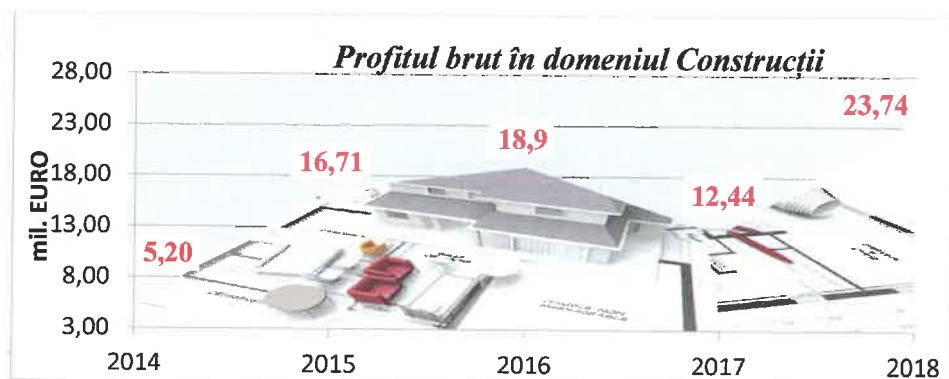
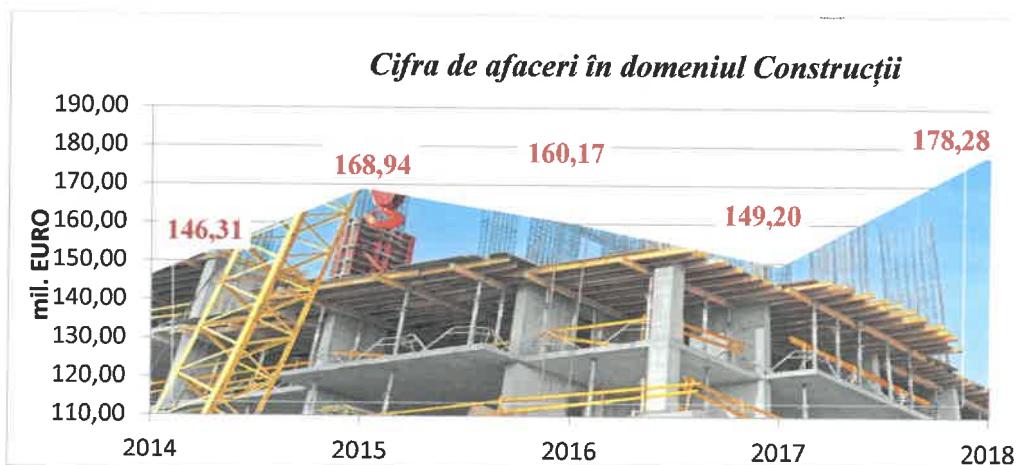
DOMENIUL AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT

Cifra de afaceri în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului a înregistrat o scădere de 11,07 de milioane de euro în anul 2018, adică cu aproximativ 6% față de anul 2017. Profitul brut a crescut de asemenea, de la 23,11 de milioane euro în anul 2017 la 24,79 de milioane euro în anul 2018. Numărul de salariați însă, a scăzut de la 2729 la 2203, adică cu 19%. Firme reprezentative în domeniu : MARSAT SA, GRUPUL DE FIRME TCE 3 BRAZI SA, SUINPROD SA, ZOOSAB SRL, PAN & FOREST SRL.

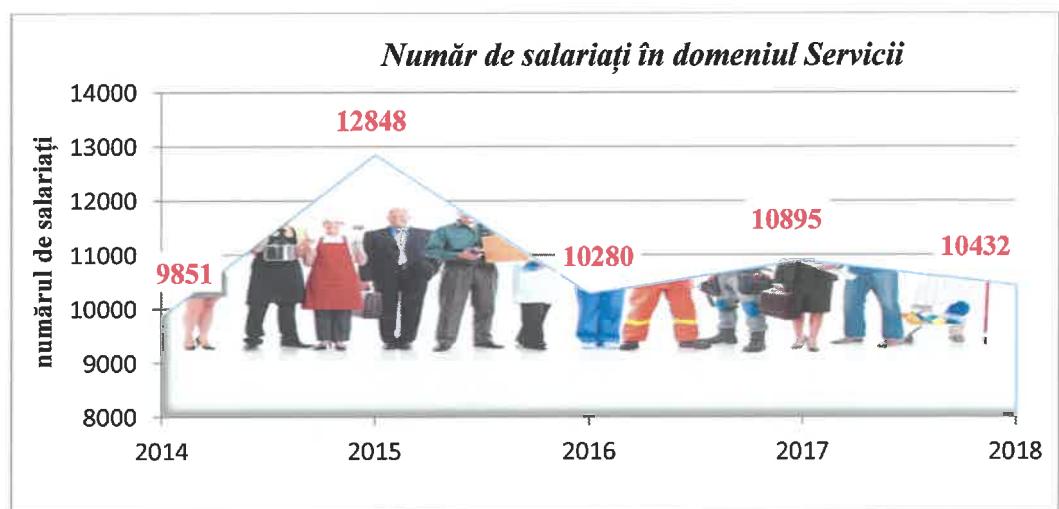
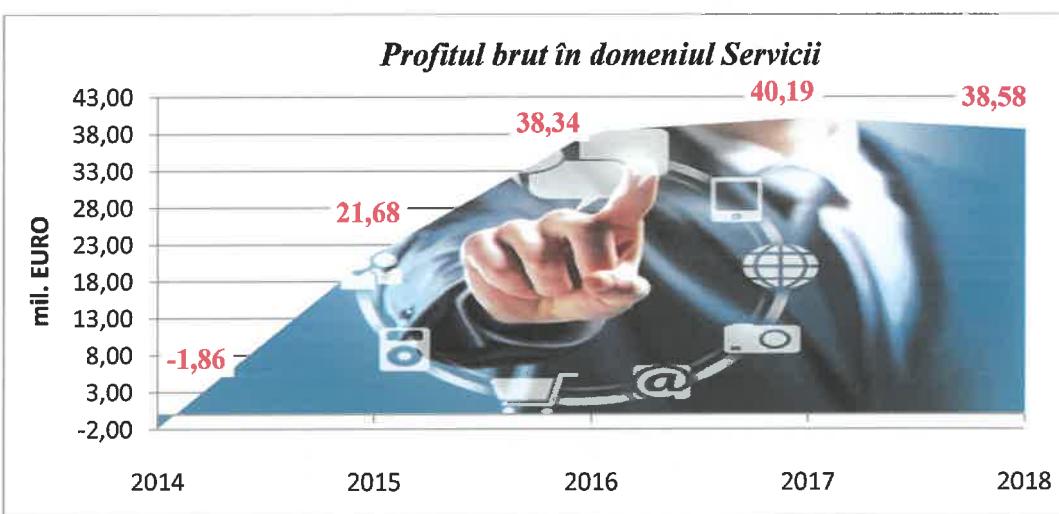
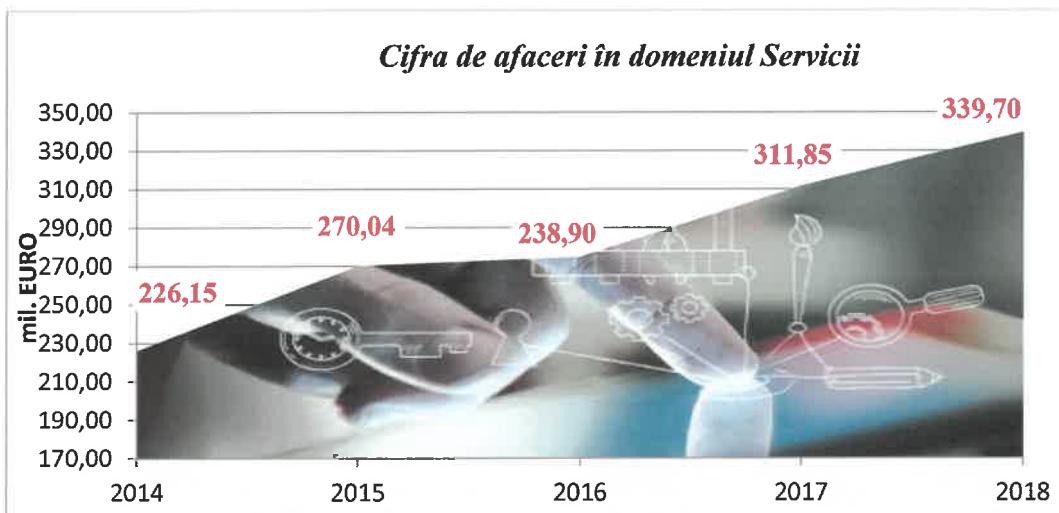
DOMENIUL CONSTRUCȚII

Cifra de afaceri în construcții înregistrează o creștere cu 29,08 de milioane euro, cu 27% mai mare față de anul 2017. Profitul brut înregistrează și el o creștere, de la 12,44 milioane euro în anul 2017 la 23,74 milioane euro în anul 2018. Numărul de salariați a crescut de la 4373 la 4403 de persoane. Firme reprezentative pentru domeniul construcții: MOLDOCOR SA, DARCONS SRL, ANDOS COM SRL, DANLIN XXL SRL, HIDROTERM SA, ROBU CONSTRUCT SRL.

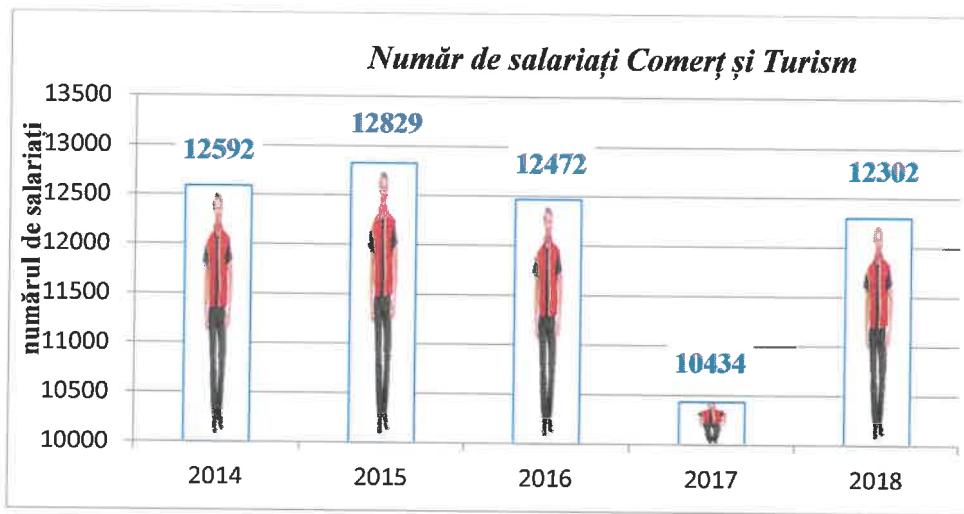
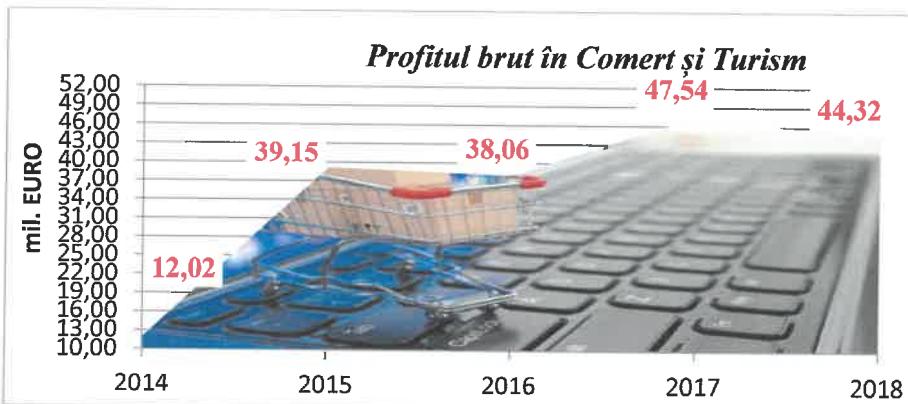
DOMENIUL SERVICII

Domeniul servicii înregistrează în 2018 o creștere a cifrei de afaceri de 27,85 de milioane euro, ceea ce reprezintă o majorare de 9% față de anul precedent. Profitul brut a scăzut cu 1,61 de milioane euro, adică o scădere de 4% față de anul 2017. De asemenea, numărul de salariați a scăzut de la 10.895 persoane în 2017 la 10.432 persoane în 2018. Firme reprezentative în domeniu: AUTONOM SERVICES SA, AUTO MOLDOVA SA, COMANIA JUDEȚEANĂ APA SERV SA, ROSSAL SRL, IMB SECURITY SYSTEMS SRL.

DOMENIUL COMERȚ ȘI TURISM

Cifra de afaceri a domeniului a scăzut de la 879,76 de milioane euro în anul 2017 la 848,77 de milioane euro în 2018, reprezentând o scădere de 3,53%. Profitul brut în acest domeniu a scăzut cu 3,22 de milioane euro față de anul precedent. În schimb, asistăm la o creștere substanțială a numărului de salariați, de la 10.434 de persoane în 2017 la 12.302 de persoane în 2018. Firme reprezentative ale domeniului sunt : DINAMIC 92 DISTRIBUTION SRL, ADRIDAN SRL, TCE MOBILE DRYERS SRL, FARMACIA ARDEALUL SRL, MEDASIMPEX SRL.

Implicații pentru IPT

Activitățile economice cu specificitate locală care sunt stabile sau înregistrează creșteri și care solicită resursa umană calificată sunt industria textilă de filaturi și confecții textile; industria mobilei, industria chimică (fabricarea lacurilor și a vopselelor), servicii și comerț. Având în vedere noile abordări din strategia de dezvoltare regională și în special a județului Neamț referitoare la atenția

sporită acordată dezvoltării industriale cu accent pe resursele locale este necesară permanenta armonizare a planurilor de învățământ preuniversitar cu realitățile pieței de resurse umane.

Se identifică câteva aspecte noi în realitatea economică județeană:

- Au început să apară retaileri mari;
- În planul de dezvoltare al județului este abordată, cu tărie, identificarea unui portofoliu investițional clar;
- În domeniul turismului se observă o abordare nouă – turismul de eveniment – ce duce la dezvoltarea acestui domeniu economic;
- Sunt proiecte mari de infrastructură și proiecte pentru dezvoltarea de start-up-uri.

CAPITOLUL 4 - PIATA MUNCII

4.1. Analiza principaliilor indicatori ai pieței muncii

Rezultatele implementării Programului de ocupare a forței de muncă în anul 2018

Obiectivul general al Programului pentru ocuparea forței de muncă în anul 2018, a fost încadrarea în muncă a cel puțin 11.000 de persoane.

Având în vedere situația socio-economică specifică zonei în care ne aflam, programul conține un program special, destinat localităților din mediul rural, program special prin care s-a prevăzut încadrarea în muncă a 100 de persoane, dar și un program special, pentru comunitățile cu număr mare de etnici rromi, program prin care s-a prevăzut încadrarea în muncă a 100 de persoane.

Urmare a implementării programului de ocupare, în anul 2018, au fost încadrate în muncă 13.266 de persoane din care : în cadrul programului special destinat localităților din mediul rural au fost încadrate 366 de persoane și în cadrul programului special pentru comunitățile cu număr mare de etnici rromi au fost încadrate 133 de persoane.

În vederea realizării programului județean și asigurării unui grad cât mai ridicat de ocupare a persoanelor înregistrate la agenție, la nivel județean au fost identificate 21.424 de locuri de muncă, grație relațiilor strânse, bazate pe încredere, create între agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă și angajatori, dar și a prevederilor legislative referitoare la declararea locurilor de muncă vacante.

Informare și consiliere profesională

Serviciile de informare și consiliere profesională au un rol esențial în activitatea desfășurată de serviciile publice de ocupare, de calitatea acestora depinzând în mare măsură rezultatele aplicării celorlalte tipuri de servicii de stimulare a ocupării, în special formarea profesională.

In anul 2018, au beneficiat de serviciile de consiliere un număr de 12.282 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, din evidența Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț. Dintre acestea, un număr de 3.232 de șomeri figurează ca persoane revenite la consiliere, iar 9.050 de șomeri au fost nou intrați în activitatea de informare și consiliere. Șomerii angajați prin serviciul de consiliere au fost în număr de 3.099.

558 de persoane au fost cuprinse la cursurile de formare profesională și au fost eliberate 698 de recomandări pe parcursul anului 2018.

Pentru facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț, a încheiat parteneriate cu școlile de nivel preuniversitar din județ, în vederea informării elevilor din anii terminali cu privire la oportunitățile și riscurile care există pe piata muncii. S-au efectuat 10 activități în unitățile de învățământ din județ și s-au distribuit materiale informative elevilor și consilierilor în carieră.

In cadrul Centrului de Consiliere al Persoanelor cu Dizabilități al județului Neamț, în anul 2018 au intrat în evidență 35 de persoane cu handicap dintre care 23 de persoane au reușit să se angajeze.

Un număr de 3.020 de șomerii au fost angajați prin serviciul de consiliere al AJOFM.

Ca urmare a participării la serviciile de informare și consiliere profesională și în urma selecției efectuate, au fost eliberate recomandări, pentru a fi cuprinse la cursurile de formare profesională, unui numar de 760 de persoane.

Pentru facilitarea accesului tinerilor pe piața muncii, AJOFM Neamț, a încheiat parteneriate cu școlile de nivel preuniversitar, în vederea informării elevilor din anii terminali, cu privire la oportunitățile și riscurile existente pe piața muncii. S-au efectuat 6 activități în unitățile de învățământ din județ, s-au distribuit materiale informative elevilor și consilierilor în carieră și au fost consiliați un numar de 368 de elevi.

Un număr de 2.141 de șomeri de lungă durată (nou intrați în evidență), din care 185 au fost tineri sub 25 ani, au beneficiat de serviciile compartimentului de informare și consiliere. Aceste persoane au beneficiat de consiliere și de mediere, au fost informate în legătură cu locurile de muncă vacante de pe piața muncii și cu oferta de cursuri de calificare/ recalificare existentă.

Formarea profesională

Prin Planul Județean de Formare Profesională pentru anul 2018 Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț și-a propus cuprinderea în programe de formare profesională a unui număr de 800 de șomeri aflați în evidențele sale.

Pentru formarea profesională a celor 800 de persoane beneficiare de gratuitate, AJOFM Neamț și-a propus organizarea a 45 de programe de formare profesională, din care 38 de programe pe baza autorizațiilor proprii, 1 program în colaborare cu Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Mureș, 5 programe în colaborare cu Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Cluj, în baza Parteneriatului privind formarea profesională încheiat între instituții și 1 program în colaborare cu un furnizor extern de formare profesională autorizat pentru ocupația de „tâmplar universal”.

La fundamentarea Planului de formare profesională, AJOFM Neamț a acordat atenție grupurilor vulnerabile și a propus formarea profesională a 343 de persoane din mediul rural, 2 persoane cu dizabilități și 7 persoane de etnie rromă.

Structurarea Planului de formare profesională pe grupuri dezavantajate a fost fundamentată pe baza unor analize socio-economice realizate la nivel local, pe agenții locale și puncte de lucru, care au avut în vedere și reprezentativitatea grupurilor vulnerabile (număr comunități de rromi, număr persoane cu handicap care îndeplinesc condițiile legale de acces la programe de formare profesională, număr persoane din mediul rural etc.).

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț a fost autorizată ca furnizor de formare profesională a adulților pentru 31 de ocupații/meserii/competențe și poate organiza programe de formare profesională, de calificare, pentru 17 ocupații (agent de curățenie clădiri și mijloace de transport, agent de securitate, bucătar, confecționer-asamblor articole din textile, dulgher-tâmplar-parchetar, frizer, frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist, lucrator finisori pentru construcții, lucrător în comerț, lucrător în structuri pentru construcții, manichiurist-pedichiurist, mecanic auto, ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație, patiser, sudor, tinichigiu-carosier, zidar, pietrar, tencuitor), de inițiere, în 11 ocupații/competențe (competențe informaticе, competențe antreprenoriale, contabil, inspector/referent resurse umane, operator introducere, validare și prelucrare date, antreprenor în economia socială, comunicare în limba engleză, comunicare în limba germană, asistent relații publice și comunicare, inspector în domeniul securității și sănătății în muncă, agricultor în culturi vegetale și crescător animale) și de specializare, în comunicare în limba engleză, competențe antreprenoriale și lăcătuș mecanic. În anul 2018 a fost elaborată documentația necesară în vederea (re)autorizării pentru 9 ocupații/competențe.

AJOFM Neamț a organizat în anul 2018 un număr de 29 de programe de formare profesională cu finanțare din bugetul asigurărilor pentru șomaj, din care 25 de programe au fost organizate în baza autorizațiilor proprii, 3 programe în colaborare cu Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Cluj și 1 program în colaborare cu Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Mureș.

La programele de formare profesională organizate de agenție în anul 2018 au fost cuprinse 568 de persoane, din care: 558 au fost șomeri înregistrați la AJOFM Neamț și 10 persoane angajate au achitat contravaloarea cursului.

Prin activitatea de formare profesională desfășurată pe parcursul anului 2018 Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Neamț a acordat o atenție deosebită persoanelor din mediul rural și persoanelor aparținând unor grupuri dezavantajate pe piața muncii, beneficiind de formare profesională gratuită 294 de șomeri din mediul rural, 6 șomeri din rândul etnicilor rromi și 3 șomeri cu dizabilități. Din totalul cursanților șomeri, 329 reprezentând 59%, au fost femei.

Prin Programul de ocupare a forței de muncă pentru anul 2018 s-a prevăzut realizarea unei cifre de ocupare a 150 de absolvenți și s-a realizat încadrarea din rândul absolvenților de programe de formare profesională a unui număr de 266 de persoane, din care 129 au fost absolvenți ai unui curs început și finalizat în anul 2018.

4.1.1. Participarea la forța de muncă

Mai mult, începând cu anul 1995 județul Neamț a cunoscut și o scădere susținută a populației active, în prezent aceasta menținându-se la un nivel relativ constant cu o medie de 203.900 de persoane pe intervalul 2008 – 2012.

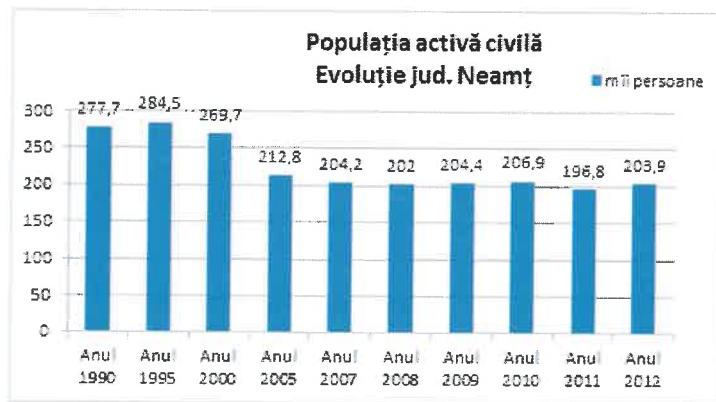

Fig.4.1. Evoluția populației active (Sursa: INS)

În perioada 2002-2012 la nivel județean se observă o tendință de scădere a populației ocupate active; astfel de la 277.700 de persoane în 2002 s-a ajuns la 203.900 de persoane ocupate în 2012, respectiv o scădere de 9%. De asemenea se constată și o creștere ușoară a ratei de ocupare respectiv de 3,1%. În concluzie deși totalul populației active, respectiv ocupate a scăzut, pe fondul scăderii demografice, gradul de ocupare a crescut, iar șomajul este mai redus.

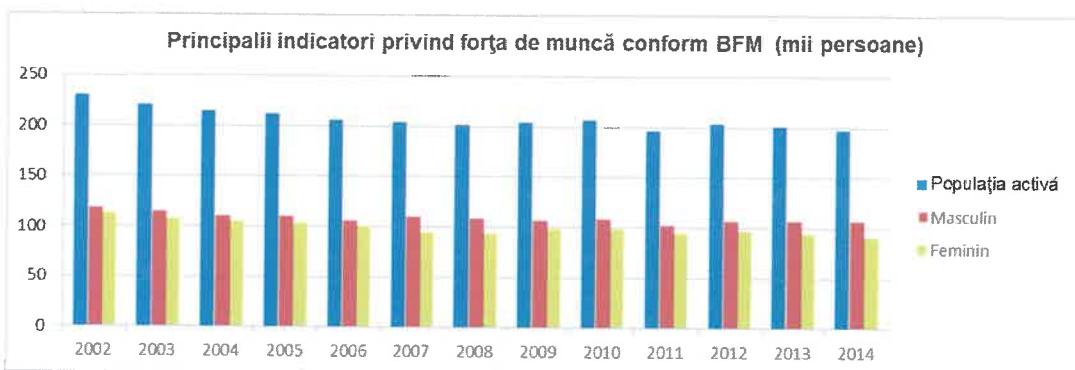

Fig.4.2. Evoluția populației active pe sexe (Sursa: INS)

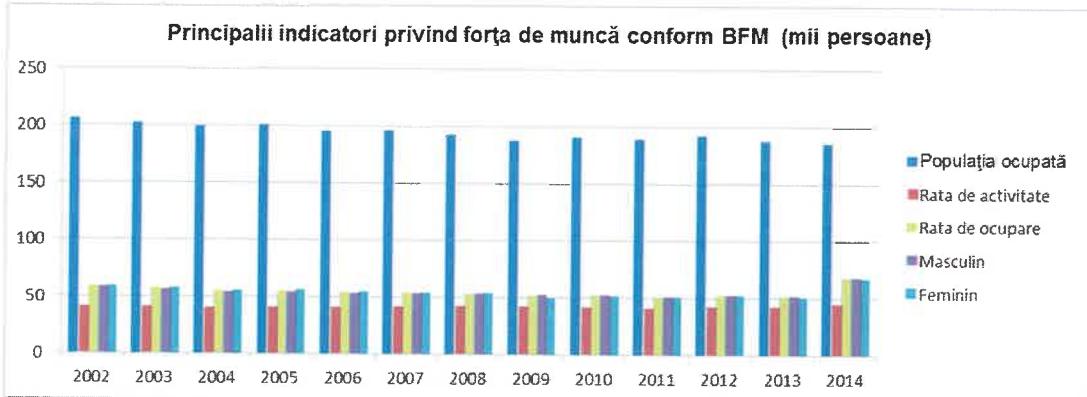

Fig.4.3. Evoluția populației ocupate pe sexe (Sursa: INS)

4.1.2. Structura populației ocupate pe niveluri de instruire, la nivel regional

Analiza după nivelul de instruire reflectă faptul că rata de ocupare a persoanelor în vîrstă de muncă cu nivel superior de instruire a fost de 82,7%, cu diferențe mici atât pe sexe (84,6% pentru bărbați și 80,9% pentru femei), cât și pe medii (82,8% în mediul urban și 81,4% în mediul rural). Erau ocupate 61,9% dintre persoanele cu nivel mediu de instruire. Dintre persoanele cu nivel scăzut de instruire, au

fost ocupate doar 49,4%; în cazul acestui indicator, se înregistrează o mare discrepanță pe mediile de rezidență: +25,0% pentru mediul rural față de mediul urban.

În cazul nivelului de studii, în cazul absolvenților învățământului scăzut și mediu, rata este mai mare, de 8,1%, respectiv 7,2%, în timp ce în cazul persoanelor cu studii superioare rata șomajului a fost de 4,1%.

În cazul femeilor și bărbaților, rata șomajului a fost de 5,8%, respectiv, 7,5%. Pe medii de rezidență a fost înregistrată o rată de 7% în urban față de 6,6% în rural.

În ceea ce privește rata de ocupare a populației în funcție de vîrstă, rata de ocupare a tinerilor (15-24 ani) a fost de 24,5%, iar cea a persoanelor vîrstnice (55-64 ani) de 41,1%.

Peste 85% dintre absolvenții învățământului superior aveau un loc de muncă în 2015. Aproape 65% dintre persoanele absolvenților învățământului mediu și numai 42,6% dintre cele cu nivel scăzut de educație aveau un job.

4.1.3. Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei naționale

În ceea ce privește evoluția populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale, în intervalul 2008-2012, se observă o diminuare consistentă a numărului de persoane în industrie și industria prelucrătoare, dar și o creștere în agricultură, silvicultură și pescuit, comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor și transport și depozitare.

Din punct de vedere al structurii populației ocupate civile, județul Neamț prezintă o diferență notabilă față de structura de la nivel național, două dintre cele trei sectoare economice dominante fiind suprareprezentate și concentrând și cel mai important număr de persoane active (75,57% din totalul județului Neamț față de 38,21% la nivelul național), respectiv:

- Agricultură, silvicultură și pescuit – 44,09% din totalul populației județului Neamț față de 20,60% la nivel național
- Industrie și industrie prelucrătoare – 31,48% din totalul populației județului Neamț față de 17,61% la nivel național

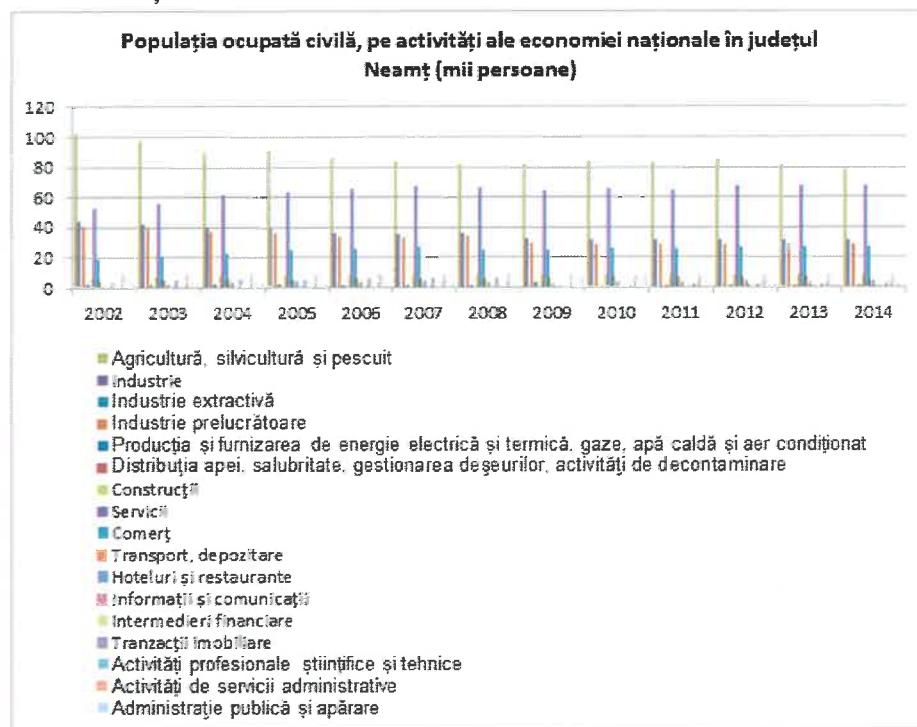

Fig.4.4. Evoluția populației pe domenii de activitate (Sursa: INS)

4.1.4. Numărul mediu al salariaților și al muncitorilor pe activități ale economiei naționale

În ceea ce privește distribuția resursei umane (persoane ocupate) între sectoare economice macro, evoluția (între 2008 și 2012) la nivelul județului Neamț a fost similară celei înregistrate la nivelul Regiunii Nord-Est și la nivelul țării (fig.4.5), cu o creștere a ponderii sectorului agricol și o scădere a celui industrial. Având în vedere creșterea cifrei de afaceri din industrie, care a depășit în 2012 nivelul din 2008, precum și evoluția agriculturii, această evoluție este îngrijorătoare deoarece arată că

principalul sector productiv al județului își crește productivitatea însă își scade ponderea ca angajator în lipsa emergenței unui alt sector competitiv. O situație similară se poate constata și în comerț, unde creșterea cifrei de afaceri are loc concomitent cu o creștere foarte slabă a ponderii persoanelor ocupate în comerț. Acești factori cumulați presupun o restrângere a pieței muncii și un risc de creștere a emigrației forței de muncă și a agriculturii de subsistенă.

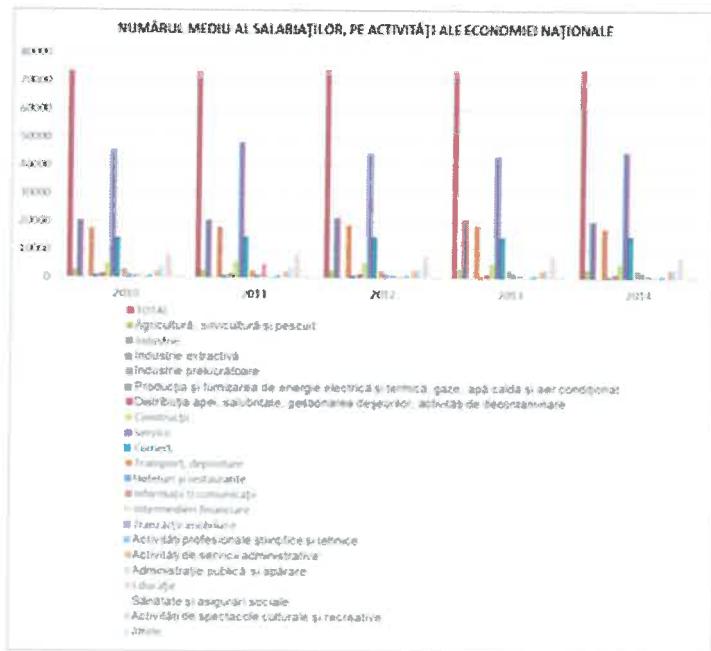

Fig.4.5. Evoluția numărului mediu de angajați pe domenii de activitate (Sursa: INS)

4.2. Analiza comparativă a numărului de șomeri înregistrat la AJOFM

Rata șomajului în județul Neamț se înscrie perfect în tendințele regionale și naționale, prezentând valori similare.

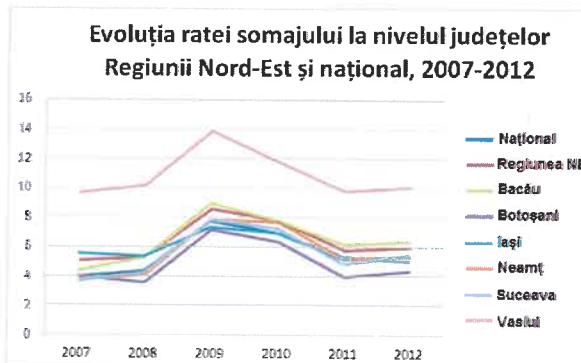

Fig. 4.6. Evoluția ratei șomajului regiunea NE (Sursa AJOFM)

Șomajul, în județul Neamț, a înregistrat creșteri importante (s-a dublat) în perioada crizei economice, ajungând la 8% în 2009, apoi coborând în apropierea nivelului pre-criză în 2012. Având în vedere evoluția populației active și a celei ocupate, datele șomajului arată că resursele de muncă care se mobilizează ușor se epuizează de asemenea ușor, întreprinderile și societățile comerciale putându-se confrunta rapid cu o lipsă de forță de muncă calificată.

In anul 2018, șomajul înregistrat în județul Neamț a avut o tendință de descreștere, excepție facând doar lunile iulie și august când s-a înregistrat o creștere față de lunile anterioare, însă sub limita înregistrată la începutul anului, ajungând la finele anului 2018 la o valoare mai mică decât cea înregistrată la începutul anului 2018, respectiv de 4,58 % față de 5,25 %.

Rata șomajului în anul 2018, comparativ cu anul 2016, a înregistrat valori mai mici pe parcursul anului, excepție facând doar luna iulie, plecând de la o valoare de 5,25% în luna ianuarie 2018, față de 5,98% în luna ianuarie 2016 și ajungând la o valoare de 4,58% la sfârșitul anului 2018, față de 5,57% la sfârșitul anului 2016, însă, comparativ cu anul 2017, a înregistrat valori mai mici pe tot

parcursul anului, plecând de la 5,25% în luna ianuarie 2018, față de 6,21% în luna ianuarie 2017 și ajungând la o valoare de 4,58% la sfârșitul anului 2018, față de 4,96% la sfârșitul anului 2017. Evolutia ratei somajului din județul Neamt în anul 2018, comparativ cu anii 2016 și 2017 este redată în graficul din fig.4.7.

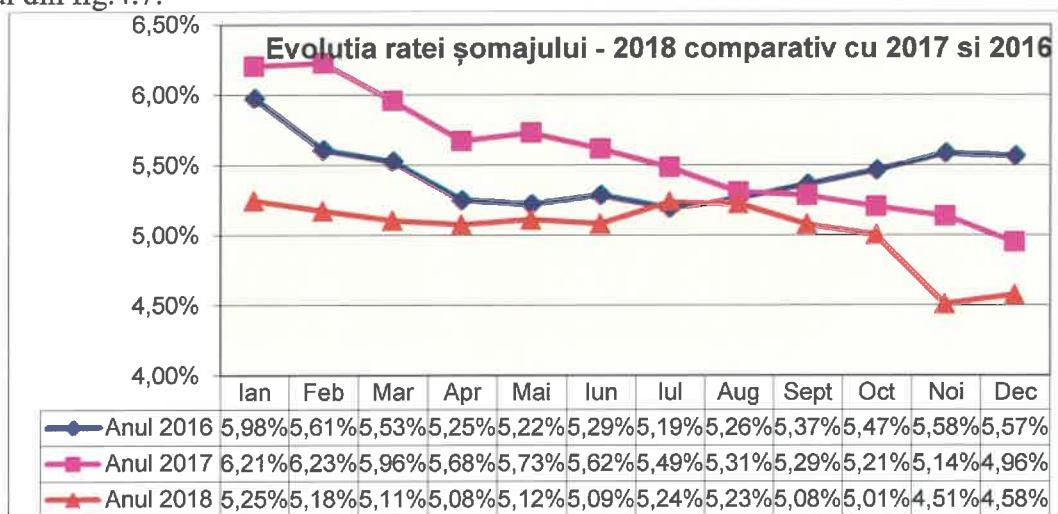

Fig. 4.7. Evoluția ratei șomajului (Sursa AJOFM)

In cursul anului 2018 rata somajului în județul Neamț a înregistrat o scădere, cu excepția lunilor iulie și august când a crescut față de lunile anterioare, plecând de la valoarea de 5,25% cât era în luna ianuarie 2018 și ajungând la sfârșitul anului 2018 la o valoare de 4,58%.

Datorită măsurilor active acordate de către agenție conform legii, măsuri de care au beneficiat atât șomerii cât și angajatorii, rata șomajului în anul 2018 a înregistrat o scădere și față de anii anteriori când au fost înregistrate valori mai mari ale ratei șomajului, respectiv de 5,57% la sfârșitul anului 2016 și 4,96% la sfârșitul anului 2017 față de 4,58% la finele anului 2018.

4.2.1. Analiza comparativă pe ocupății a șomajului și a locurilor de muncă

În anul 2018, rata șomajului în județul Neamț, comparativ cu rata șomajului la nivel național, a avut o tendință de descreștere, dar cu valori mai mari decât rata șomajului înregistrată la nivel național, înregistrând la sfârșitul anului 2018 o valoare de 4,58%, față de 3,31% cât s-a înregistrat la nivel național. Această situație este redată de graficul din fig.4.8.

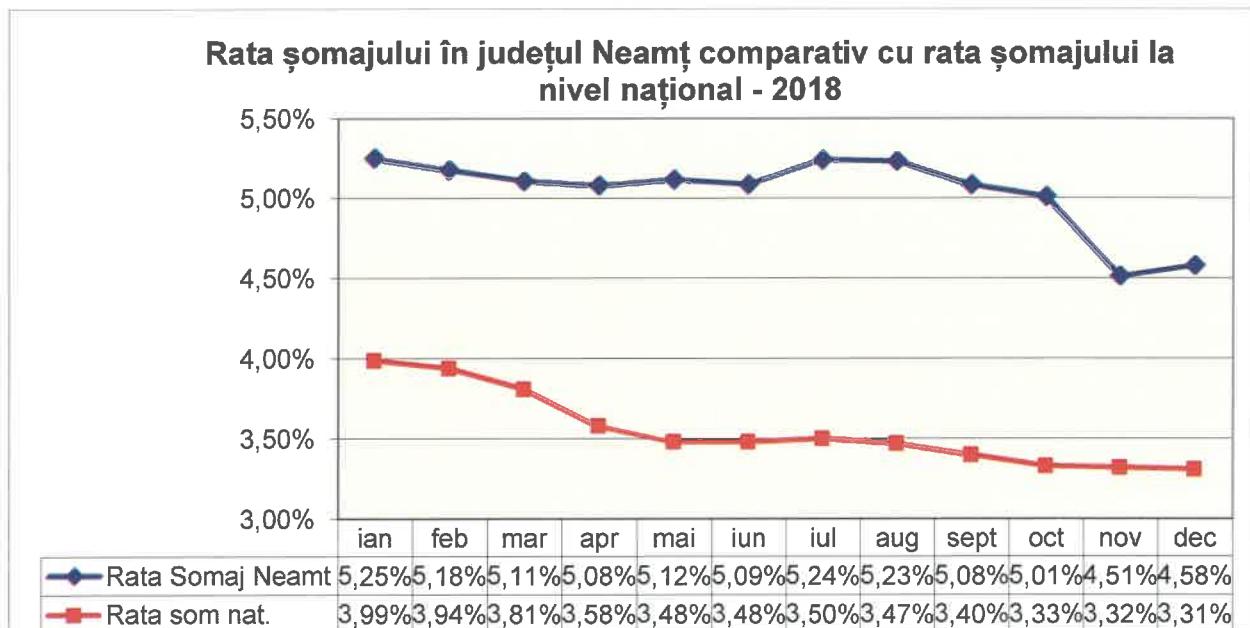

Fig. 4.8. Comparație a evoluției ratei șomajului (județean și național) (Sursa AJOFM)

Constatările de mai sus legate de evoluția ratei șomajului sunt coroborate de datele cu privire la ponderea salariaților în totalul populației stabile în vîrstă de muncă. Județul Neamț, asemănător regiunii NE, prezintă rate ale populației salariate inferioare mediei naționale, indicând ponderea ridicată a agriculturii de subzistență și a activităților sezoniere în activitatea economică care are astfel un profil slab competitiv (activități cu mică valoare adăugată).

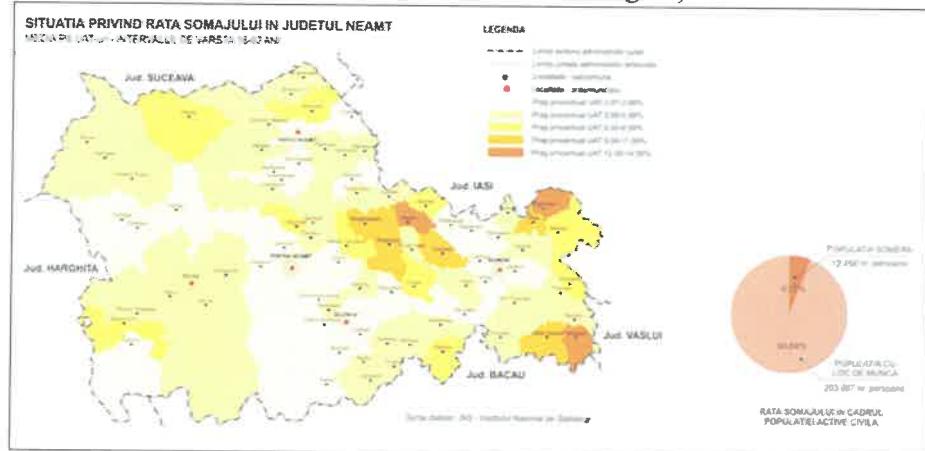

Fig. 4.9. Distribuția județeană a ratei șomajului (Sursa AJOFM)

Diferențele semnificative între ponderea salariaților și cea a resurselor de muncă sau a ratei populației active reprezintă ponderea foarte importantă a grupului de persoane care, deși apte de muncă, reprezintă o resursă slab accesibilă sau dificil de mobilizat antreprenorial pentru economia modernă și investitorii.

Referitor la șomerii înregistrați în evidențele agenției în anul 2018, numărul acestora a fost mai mic decât cel înregistrat pe parcursul anului 2017 și a cunoscut o scădere până la sfârșitul anului, când erau înregistrate în evidență 8.267 de persoane, față de începutul anului, cand erau înregistrate 9.477 de persoane, conform datelor din graficul din fig.4.10.

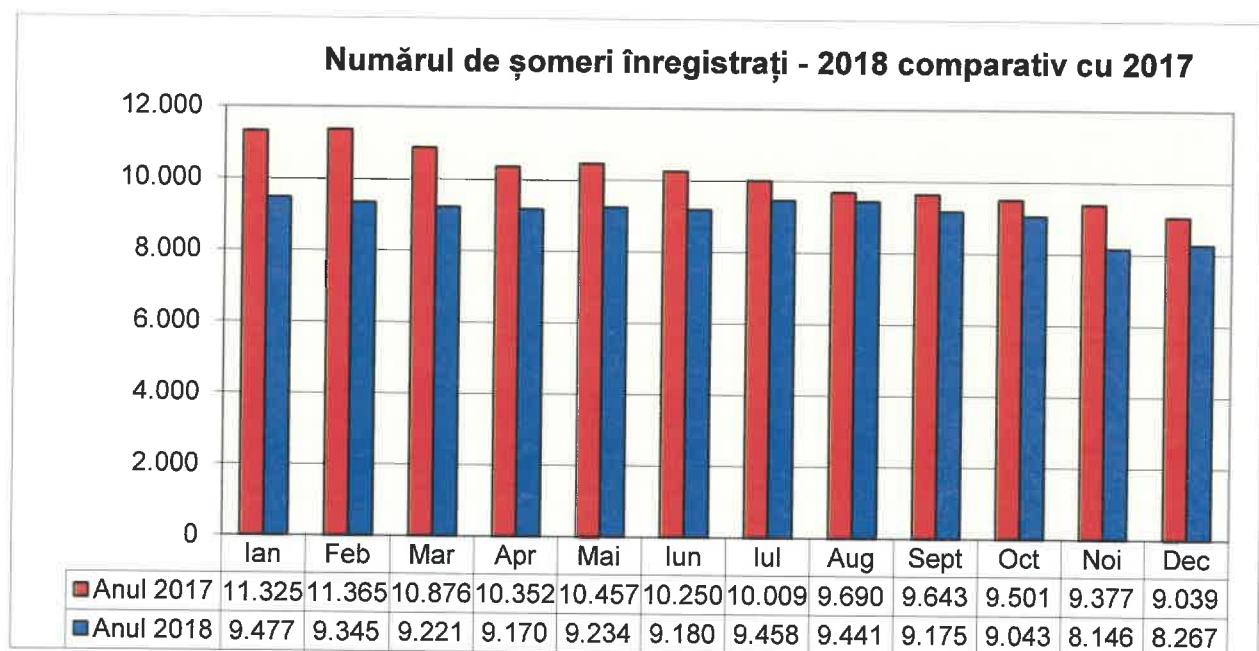

Fig. 4.10. Șomeri înregistrați (Sursa AJOFM)

Din analiza evoluției numărului de șomeri indemnizați și neindemnizați înregistrați în evidențele agenției județene pentru ocuparea forței de muncă, se poate constata că numărul șomerilor indemnizați a înregistrat o scădere în primele 6 luni ale anului, după care numărul acestora a crescut, ajungând la sfârșitul anului 2018 la 1.790 de persoane, față de 2.191 de șomeri indemnizați căi figurau în evidență la începutul anului.

În ceea ce privește șomerii neîndemnați, numărul acestora a crescut în primele 7 luni ale anului, după care a scăzut treptat până la sfârșitul anului, când erau înregistrate 6.477 de persoane, față de 7.286 de șomeri neîndemnați înregistrați în evidențele agenției la începutul anului.

Pe total șomeri se poate constata că numărul acestora a avut o tendință de scădere în primele 4 luni ale anului, a oscilat ușor în următoarele 2 luni, a crescut în luna iulie și a scăzut în următoarele luni, ajungând la sfârșitul anului la 8.267 de șomeri față de 9.477 de șomeri căti erau înregistrați la începutul anului. (fig. 4.11).

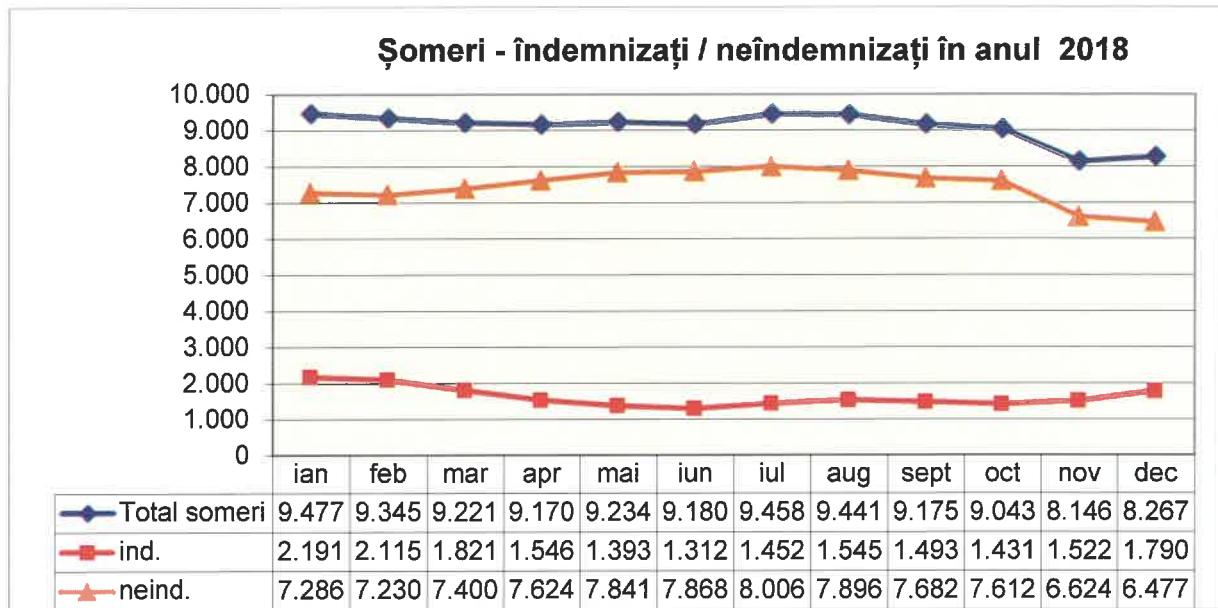

Fig. 4.11. Șomeri în plată/neîndemnați (Sursa AJOFM)

Așa cum se observă în graficul prezentat anterior, numărul șomerilor îndemnați și neîndemnați, precum și numărul total de șomeri, a scăzut, pe fiecare categorie în parte, față de numărul de șomeri care figurau în evidențe la începutul anului. Astfel, șomerii îndemnați au scăzut de la 2.191 la începutul anului la 1.790 la sfârșitul anului; șomerii neîndemnați au scăzut de la 7.286 la începutul anului la 6.477 la sfârșitul anului iar pe total numărul șomerilor a scăzut de la 9.477 la 8.267 la sfârșitul anului.

În concluzie, în anul 2018, șomajul înregistrat în județul Neamț a avut o tendință de descreștere, astfel încât, *rata șomajului de 5,25% în luna ianuarie a scăzut până la o valoare de 4,58% la sfârșitul anului*.

Șomajul la nivelul județului Neamț s-a înscris în coordonate acceptabile dacă ținem seama de caracteristicile economice, iar tendințele de scădere ale acestuia au facut ca rata șomajului de la sfârșitul anului 2018 să fie mai mică decât cea înregistrată în luna ianuarie 2018.

Având în vedere că șomerii înregistrați în evidențele agenției provin din categoria persoanelor care se confruntă cu riscul excluderii profesionale din categoria șomerilor și a persoanelor inactive, în special a șomerilor de lungă durată, a tinerilor și a persoanelor neocupate din mediul rural, dar și din categoria persoanelor cu educație scăzută, cu calificări inferioare, care au nevoie de sprijin, agenția va aplica în continuare măsuri de protecție pasivă și activă, asigurate din bugetul asigurărilor pentru șomaj și din fondurile europene care vor fi atrase prin proiectele care vor fi implementate la nivelul agenției, prin promovarea de măsuri active de ocupare și dezvoltarea de programe integrate pentru formare profesională, în vederea creșterii potențialului și a gradului de ocupare pentru populația din mediul urban și rural a județului și a regiunii NE, a gradului de mobilitate ocupațională și geografică.

4.2.1.1. Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul profesional și tehnico-liceal

Stimularea încadrării în muncă a absvenților a îmbrăcat, începând cu anul 2007, noi valențe, aceasta vizând ambele segmente ale pieței muncii: angajator și absolvent.

Subvențiile acordate angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților de învățământ au avut un aport important la ocuparea tinerilor înregistrați în evidențele agenției.

Utilizarea tuturor mijloacelor de informare în masă cu privire la măsurile active destinate tinerilor, informarea și consilierea privind cariera elevilor din anii terminali de studii, bursa locurilor de muncă destinată absolvenților a făcut posibilă angajarea a **391 de absolvenți**, după cum urmează:

- **44 deabsvenți** prin încheierea de contracte individuale de muncă pe perioadă nedeterminată, prin subvenționarea locului de muncă;
- **347 de absolvenți** prin încheierea de contracte individuale de muncă, dar fără subvenționarea locului de muncă.

Din cei 44 absolvenți angajați prin măsura de subvenționare a locului de muncă, 15 sunt absolvenți de ciclu inferior al liceului, 10 sunt absolvenți de învățământ liceal și postliceal și 19 sunt absolvenți de învățământ superior.

O contribuție importantă la încadrarea în muncă a absolvenților a fost organizarea, la nivel național și județean, a **Bursei locurilor de muncă pentru absolvenți**, în data de 19.10.2018.

Din totalul celor **536** de participanți la bursă, **366** au fost absolvenți. Dintre aceștia, au fost selectați în vederea încadrării în muncă **192** de absolvenți, din care **80** au fost ocupați în muncă.

În anul 2018, au beneficiat de prime de inserție acordate din bugetul asigurărilor pentru somaj **47** de absolvenți de învățământ care s-au încadrat pentru o perioadă mai mare de 12 luni.

Încadrarea elevilor și studenților pe perioada vacanțelor

În anul 2018, pentru acordarea stimulentului finanțier prevăzut de Legea nr.72/2007 privind stimularea încadrării în muncă a elevilor și studenților, au fost încheiate **17 convenții** cu **17 angajatori**, pentru încadrarea în muncă pe perioada vacanțelor a **32 de persoane** din care **22 elevi** și **10 studenți**.

Structura șomajului pe categorii de vîrstă

În județul Neamț s-au înregistrat în anul 2010 14.273 de someri. Dintre aceștia ponderea somerilor cu vîrste între 15-24 ani (corespunzătoare tinerilor absolvenți) este de 16,1% respectiv 2.602 de someri, din care ponderea femeilor este de 17,1% respectiv 1175. Cea mai mare pondere o au somerii cu vîrste cuprinse între 40-49 ani cu 4395 de someri, respectiv 27,23%. Acest lucru este firesc deoarece această categorie este cea mai expusă concedierilor și găsirea unui nou loc de muncă este dificilă.

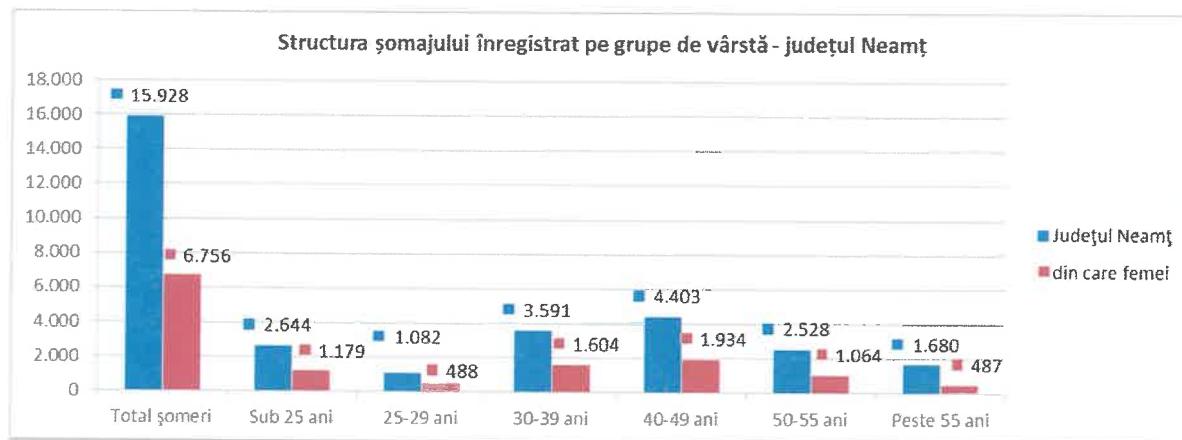

Fig.4.12. Structura șomajului pe grupe de vîrstă și sexe (Sursa AJOFM)

Dacă privim repartitia somerilor pe categorii de vîrstă (fig.4.12), se observă că ponderea somerilor cu vîrste între 15-24 ani (în care se încadrează marea majoritate a absolvenților someri) este de 16,6%, din care ponderea femeilor este de 17,5%.

Situatia somerilor de lungă durată

Somerul de lungă durată este persoana care este somer pe o perioadă mai mare de 12 luni, în cazul persoanelor cu vîrstă de minimum 25 de ani și pe o perioadă de 6 luni, în cazul persoanelor cu vîrstă cuprinsă între 16 ani și până la împlinirea vîrstei de 25 de ani.

Rata șomajului în 2015 s-a situat la 6,8%, un nivel asemănător cu cel din anul anterior. În cazul tinerilor de 15-24 de ani s-a înregistrat un somaj de 21,7%, arată Institutul Național de Statistică.

Cifrele devin îngrijorătoare atunci când vorbim de incidența șomajului pe termen lung în rândul tinerilor.

Rata șomajului de lungă durată, în care persoana este în șomaj de minimum un an, a fost de 3% iar incidența șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 43,9%.

Pentru tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 24 ani, rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 13,1%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tineretului de 60,6%.

Rata șomajului de lungă durată (în șomaj de un an și peste) a fost de 2,8%. Incidența șomajului de lungă durată (ponderea persoanelor aflate în șomaj de un an și peste în total șomeri) a fost de 41,1%. Șomajul pe termen lung s-a manifestat mai pregnant în cazul bărbaților (41,8% față de 40,0% în cazul femeilor) și în mediul urban (42,1% față de 39,2% în mediul rural). Pentru tineri (15-24 ani), rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 14,3%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tineretului de 59,7%.

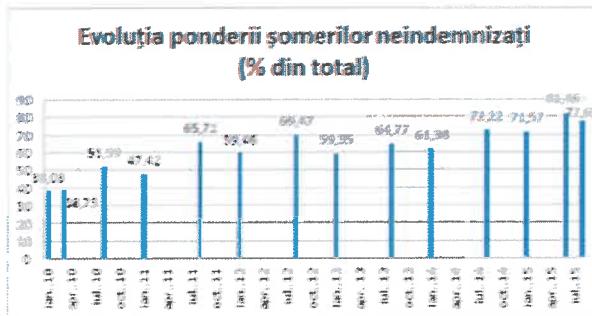

Fig.4.13. Evoluția ponderii șomerilor de lungă durată (Sursa AJOFM)

Corespunzător datelor anchetei AMIGO referitoare la integrarea tinerilor pe piața muncii, peste 32% din numărul total al persoanelor descurajate erau tineri în vîrstă de 15- 24 ani, 37,8% bărbați, 28,7% femei, 24% în mediul urban și 44,7% în mediul rural. În ceea ce privește structura șomerilor după experiența în activitate, persoanele intrate pentru prima dată pe piața muncii, în majoritate covârșitoare absolvenți ai diferitelor forme de învățământ, reprezentau 34,9% din numărul șomerilor BIM, cu diferențe în funcție de nivelul de educație, cu valori cuprinse între : 42,5% ISCED 6-8 (studii universitare de lungă durată și de scurtă durată); 40,1% ISCED 5 (studii postliceale sau similare); 38,2% ISCED 4 (liceu); 24,7% ISCED 3 (școală profesională), 40,6% ISCED 2 (școală primară, gimnaziu) și 60,9% ISCED 0 (fără studii).

Șomerii în sens BIM sunt, conform standardelor, persoanele de 15-74 ani care îndeplinesc simultan trei condiții: nu au loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri; caută un loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni (inclusiv săptămâna de referință) diferite metode active pentru a-l găsi; sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 2 săptămâni (inclusiv săptămâna în care s-a desfășurat interviul), dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

Tinerii în vîrstă de 15-24 ani rămân categoria cea mai afectată de șomaj. Astfel, rata șomajului BIM a tinerilor este mai mare decât rata totală a șomajului BIM de 2,6 - 3 ori.

4.2.2. Evoluțiile recente ale șomajului și a locurilor de muncă vacante înregistrate la AJOFM

Încadrarea în muncă a șomerilor înainte de expirarea perioadei de indemnizare

În scopul prevenirii șomajului de lungă durată și stimulării șomerilor de a se încadra în muncă înainte de expirarea perioadei de indemnizare, s-au asigurat resursele financiare necesare acordării de alocații pentru **397** de șomeri, din care **192** de femei.

Structura pe grupe de vîrstă a persoanelor beneficiare de alocații pentru încadrarea înainte de expirarea îndemnizației de șomaj se prezintă astfel:

- **3** persoane au vîrstă mai mică de 25 ani;
- **29** de persoane au vîrstă cuprinsă între 25-35 ani;
- **103** de persoane au vîrstă cuprinsă între 35-45 ani;
- **262** de persoane au vîrstă de peste 45 ani, din care **55** sunt persoane peste 55 ani.

Această măsură s-a dovedit mai eficientă la persoanele aparținând grupelor de vârstă peste 45 de ani, acestea fiind mai interesate să se angajeze cât mai repede după identificarea unui loc de muncă.

Încadrarea în muncă a persoanelor cu vârstă de peste 45 ani sau şomeri unici susţinători ai familiilor monoparentale

Şomajul în rândul persoanelor cu vârstă de peste 45 ani, şomeri unici susţinători ai familiilor monoparentale și tineri NEET continuă să constituie una din problemele pieței forței de muncă.

În anul 2018 au fost încadrate în muncă **4.650 de persoane cu vârstă de peste 45 ani** și au fost acordate subvenții angajatorilor pentru încadrarea a 508 de persoane peste 45 de ani, 4 şomeri unici susţinători ai familiilor monoparentale, 1 şomer de lungă durată și 49 de tineri NEET.

Încadrarea în muncă prin stimularea mobilității forței de muncă

Mobilitatea geografică este stimulată prin acordarea de prime de încadrare, de instalare sau relocare, după caz. Limitată ca rezultat, măsura poate fi o soluție pentru acoperirea deficitelor de forță de muncă doar din anumite zone, regiuni și sectoare de activitate.

Stimularea mobilității geografice privită din perspectiva ocupării unui loc de muncă nu a produs efecte spectaculoase. Mentalitatea înrădăcinării în locul de naștere, coroborată cu salarii relativ mici și aspectele legate de obținerea unei locuințe pentru sine și familie, reprezintă numai câteva dintre motivele pentru care această măsură are eficiență redusă.

Potrivit programului, s-a estimat ocuparea unui număr de 40 persoane, dar au fost ocupate în muncă prin acordarea de prime de mobilitate un numar de **42 de persoane**, astfel: **5** persoane au beneficiat de prima de încadrare pentru că s-au încadrat într-o localitate situată la o distanță mai mare de 15 km de localitatea în care își au domiciliul, **9** persoane au beneficiat de prima de instalare pentru că s-au încadrat într-o localitate situată la o distanță mai mare de 50 km față de localitatea în care își au domiciliul și, ca urmare a acestui fapt, și-au schimbat domiciliul și **28** de persoane au beneficiat de prima de relocare pentru că s-au încadrat în muncă într-o alta localitate situată la o distanță mai mare de 50 km față de localitatea în care își au domiciliul și, ca urmare a acestui fapt, și-au schimbat domiciliul.

Din punct de vedere al vârstei, măsura a avut un efect mai mare asupra categoriilor de vârstă sub 25 de ani și între 25 și 35 ani, beneficiarii acestei măsuri active grupându-se după cum urmează:

- **19** persoane au vârstă sub 25 ani;
- **15** persoane au vârstă cuprinsă între 25 și 35 ani;
- **3** persoane au vârstă cuprinsă între 35 și 45 ani;
- **5** persoane au vârstă peste 45 ani, din care 3 persoane au peste 55 de ani.

Proiecția cererii și ofertei de locuri de muncă

Potrivit datelor furnizate de agenții economici, în anul 2018 au fost identificate la nivelul județului Neamț în număr de 21.424 de locuri de muncă vacante.

4.2.3. Proiecția cererii și ofertei de locuri de muncă

Potrivit datelor furnizate de agenții economici privind locurile de muncă vacante, în evidențele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) sunt înregistrate **16.632** de locuri de muncă, la sfârșitul anului 2017.

4.3. Concluzii din analiza pieței muncii

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2013 reprezenta 14,7% din numărul total al salariaților din regiune. Intervalul 2005-2013 este marcat de trei perioade: o perioadă de creștere (2005-2008), urmată de scădere până în anul 2011 inclusiv, continuată cu o revigorare a numărului de salariați la nivel județean (2012-2013). Dinamica structurii pe sexe reflectă structura demografică a populației de la nivelul județului, astfel încât, în anul 2013, diferența dintre ponderile salariaților era de 7,4% în favoarea salariaților de gen masculin. Structura salariaților pe activități economice evidențiază în perioada 2008-2013 o concentrare a acestora în industria prelucrătoare (24-29%) și apoi în comerț

(20%). Principalele activități în care se regăsesc salariații din județ sunt industria prelucrătoare (24-29%), urmată de comerț, învățământ și sănătate și asistență socială, în timp ce salariații de sex masculin activează cu preponderență în industria prelucrătoare (25-29%), urmată de comerț și construcții. 1,1% dintre locurile de muncă existente sunt vacante. Astfel, la nivelul județului Neamț rata locurilor de muncă vacante se situează atât sub media națională cât și sub cea regională. Cele mai multe locuri de muncă vacante sunt generate de sectorul industrie (aprox. jumătate dintre locurile de muncă vacante înregistrate la nivel județean – 53,6%). Majoritatea locurilor de muncă vacante sunt generate de întreprinderile mici – 53,6% și de întreprinderile mari – 26,3%. Cele mai multe dintre locurile de muncă vacante sunt generate pentru operatori la mașini și instalații – 57,6 %, urmată la mare distanță de funcționari administrativi – 16,1% și lucrători în servicii – 10,7%. Trebuie menționat că cererea pentru persoane cu nivel de educație ridicat este redusă, mai ales în context regional – doar 5,0% dintre locurile de muncă fiind specifice grupelor ocupaționale specialiști cu ocupării intelectuale și tehnicieni. Din numărul de locuri de muncă analizate la nivelul județului Neamț, o majoritate de 52,4% sunt deschise pentru absolvenți de învățământ liceal și postliceal (cu studii medii) și doar o minoritate de 10,7% pentru absolvenți de studii superioare. Angajatorii acordă cea mai mare importanță actualizării permanente a setului de cunoștințe și competențe teoretice și practice deținute de proprii salariați, și cu precădere în evaluarea salariaților cu studii medii. Pentru o majoritate a locurilor de muncă vacante (68,4%), angajatorii nu solicită la recrutare experiență anterioară în muncă, ceea ce reprezintă un potențial factor favorizant pentru tinerii absolvenți la intrarea pe piața muncii. Ponderea absolvenților recruteați în județul Neamț înregistrează o valoare inferioară celor de la nivel național și regional (0,9%), ceea ce subliniază cererea redusă pentru această categorie de forță de muncă la nivel local. Din punct de vedere al fluxului de salariați, sectorul de construcții prezintă evoluția cea mai puțin favorabilă la nivel local, în vreme ce sectorul industrial pare a fi cel mai dinamic și cu potențial de creștere.

4.3.1. Principalele constatări desprinse din informațiile din AMIGO la nivel regional

Evaluarea situației existente pe piața forței de muncă din România, evoluția fenomenelor de ocupare, șomaj și inactivitate constituie obiectivele “Anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)”. Concepția ca sursă importantă de informații intercențitare asupra forței de muncă, ancheta furnizează, într-o manieră coerentă, date esențiale asupra tuturor segmentelor de populație, cu numeroase posibilități de corelare și structurare după caracteristici demo-socio-economice diverse, în condiții de comparabilitate internațională. Începând cu anul 1996, ancheta forței de muncă în gospodării se realizează trimestrial, ca o cercetare continuă, permitând astfel obținerea de date conjuncturale asupra mărimii și structurii ofertei de forță de muncă și evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă. Ultimele reglementări ale Comisiei Europene au adus modificări în definirea sferei de cuprindere a populației ocupate și a celei aflate în șomaj. În scopul armonizării totale cu principiile și metodologiile Uniunii Europene în domeniul statisticii ocupării și șomajului, în anul 2002 au fost reproiectate chestionarele anchetei AMIGO. În consecință, începând din trimestrul I 2002, definițiile principalilor indicatori ai ocupării și șomajului au fost revizuite în concordanță cu noile reglementări europene.

În trimestrul II 2014, din eșantionul de 28.080 de locuințe s-au găsit 25.943 locuințe ocupate de 26.070 de gospodării. Rata de non-răspuns înregistrată a fost de 9,61%. Extinderea rezultatelor obținute din anchetă la nivelul țării s-a realizat pe baza coeficienților atribuiți persoanelor din gospodăriile din eșantion, care au răspuns la interviu. Pentru determinarea acestor coeficienți au fost parcurse următoarele etape:

- calculul ponderilor de bază: ponderea de bază atribuită unei locuințe reprezintă inversul probabilității generale de includere a locuinței în eșantionul anchetei; toate gospodăriile dintr-o locuință “împrumută” ponderea de bază a locuinței respective;
- tratarea non-răspunsurilor totale: se realizează cu ajutorul metodei grupelor de răspuns omogen, utilizând ca variabile explicative județul și mediul de rezidență; în această etapă, ponderile de bază ale gospodăriilor respondente sunt ajustate cu inversul ratei de răspuns;
- redresarea eșantionului și calculul ponderilor finale: redresarea este realizată în scopul de a îmbunătăți calitatea estimărilor printr-o ajustare finală a ponderilor în etapa precedentă;

metoda de redresare folosită este cunoscută sub numele de calibrare. Calibrarea se realizează la nivel de regiune de dezvoltare utilizând ca variabile populația pe sexe și grupe de vîrstă, mediul de rezidență și numărul total de gospodării. Utilizarea acestei metode conduce la creșterea gradului de precizie al estimărilor.

În al doilea trimestru al anului 2014, populația activă era de 9.302 mii persoane, din care 8.678 mii persoane ocupate și 624 mii șomeri). Rata de ocupare a populației în vîrstă de muncă (15-64 ani) a fost de 61,2%, având valori mai ridicate pentru bărbați (68,8%, față de 53,6% pentru femei) și apropriate pe cele două medii de rezidență (62,7%, în mediul rural și 60,1% în mediul urban). Erau ocupati 21,8% dintre tineri (15-24 ani) și 43,3% dintre persoanele vârstnice (55-64 ani). Nivelul cel mai ridicat al ratei de ocupare pentru persoanele în vîrstă de muncă s-a înregistrat în rândul absolvenților învățământului superior (82,7%). Pe măsură ce scade nivelul de instruire, scade și gradul de ocupare. Astfel, erau ocupate 61,9% dintre persoanele cu nivel mediu de instruire și numai 49,4% dintre cele cu nivel scăzut de instruire. Rata de ocupare a populației din grupa de vîrstă 20-64 ani a fost de 66,0%, înregistrând valori mai mari pentru persoanele ocupate de sex masculin (74,2%) față de cele de sex feminin (57,7%). Pe medii de rezidență rata de ocupare a populației de 20-64 ani din mediul rural a depășit-o cu 4,3% pe cea a populației rezidente în mediul urban. Rata șomajului a fost de 6,7%. Pe sexe, ecartul dintre cele două rate a fost de 1,5% (7,4% pentru bărbați față de 5,9% pentru femei), iar pe medii rezidențiale, de 3,7% (8,4% pentru urban față de 4,7% pentru rural). Rata șomajului avea nivelul cel mai ridicat (23,9%) în rândul tinerilor (15-24 ani). Șomajul a afectat într-o măsură mai mare persoanele cu nivel de instruire mediu și scăzut, pentru care rata șomajului a fost de 7,3%, respectiv 6,7%, comparativ cu rata înregistrată pentru absolvenții învățământului superior (5,0%). Rata șomajului de lungă durată (în șomaj de un an și peste) a fost de 2,9%. Ponderea persoanelor aflate în șomaj de un an și peste în total șomeri a fost de 42,6%. Șomajul pe termen lung a înregistrat valori foarte apropriate pe sexe (43,4% în rândul bărbaților și 41,3% în rândul femeilor) și egalitate pe medii (42,6%) atât în mediul urban cât și în mediul rural. Pentru tineri (15-24 ani), rata șomajului de lungă durată (în șomaj de șase luni și peste) a fost de 15,0%, iar incidența șomajului de lungă durată în rândul tineretului de 62,6%.

4.3.2. Concluziile din analiza principaliilor indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM)

Structura locurilor de muncă vacante în județul Neamț, pe nivele de pregătire profesională, pe ramuri și meserii reflectate în tabelele anexate ne arată că: pe ansamblul județului oferta anuală de locuri de muncă pentru cei cu pregătire superioară este doar de aproximativ 800 de locuri la nivelul anului 2010, ceea ce reprezintă 5,9% din total locuri de muncă oferite. Aceste locuri de muncă nu acoperă oferta anuală de forță de muncă cu pregătire superioară, care la nivelul județului este peste 1000 absolvenți de învățământ superior. Aceasta duce la un fenomen de migrare a forței de muncă în regiuni cu o ofertă de locuri de muncă mai mare sau mai atractive din punctul de vedere al remunerării. Acest fenomen are ca efect îmbătrânirea populației locale cu pregătire superioară și duce la diminuarea șanselor de dezvoltare locală din lipsa infuziei de creativitate și de inteligență; populația cu pregătire medie are șanse destul de mici de integrare în rândul populației ocupate, întrucât oferta anuală de locuri de muncă de cca. 2 - 3.000 locuri de muncă (20% din numărul anual de locuri de muncă oferite), nu acoperă oferta anuală de forță de muncă cu pregătire medie care, la nivelul județului reprezintă aproximativ 4.000 de absolvenți; cele mai multe locuri de muncă sunt oferite la nivelul de pregătire de școli profesionale și școli generale. Pentru acest segment al populației sunt oferite anual aproximativ 75% din oferta de locuri de muncă comunicate. Acest lucru determină pe cei de la alte nivele de pregătire, și anume, superioară și medie să accepte și astfel de locuri de muncă pentru a-și putea asigura mijloacele de subzistență necesare atât individual cât și familiilor lor. De aici, se poate ajunge, din păcate, chiar și la o deprofesionalizare a segmentelor de populație menționate în aliniatele precedente; pe ramuri ale economiei naționale, oferta de locuri de muncă este de 1,6% pentru agricultură, 2,4% pentru silvicultură, 32,4% pentru construcții, 15,2% pentru industrie și 22,5% pentru prestări de servicii. De asemenea oferta pentru munci necalificate se menține ridicată datorita lipsei forței de muncă cu deosebire în construcții, industria lemnului și industria confecțiilor, agenții economici solicitând forță de muncă necalificată pentru a putea fi ulterior calificată; aportul cel mai mare pe piața muncii, în ceea ce privește oferta de locuri de muncă o deține cu 35,2% ramura comerț unde au căutare persoanele cu pregătire economică, juridică,

informatică, dar și muncitori necalificați, manipulanți mărfuri. Oferta anuală de locuri de muncă în ramura construcții este de aproximativ 25,4%, ea fiind în creștere, mai ales în ultimii doi ani. La nivel de pregătire superioară, oferta este de aproximativ 5,2%, la nivel mediu este de aproximativ 4,7%; segmentul terțiar, cel al prestărilor și serviciilor, începe să-și ocupe locul normal într-o economie de piață, oferta de locuri de muncă pe acest segment a crescut an de an, ajungând în anul 2008 la circa 25%.

Se constată că mai sunt posibilități de dezvoltare al segmentului terțiar al pieței, fiind solicitări de locuri de muncă atât pentru cei cu pregătire superioară și medie, cât și pentru cei cu calificări de nivel 2. În județul Neamț acest sector este superior regiunii NE datorită turismului care este dezvoltat în județ și în special zona Bicaz, Târgu-Neamț; pe zone ale județului, numărul de locuri de muncă vacante este mai mare în zona Piatra-Neamț, la nivelul anului 2010, 38,8%, apoi Roman și Roznov. De remarcat este faptul că în zona Piatra-Neamț numărul locurilor de muncă în anul 2008 a crescut cu aproape 18% ca urmare a dezvoltării zonei pe ansamblu; se dezvoltă foarte mult piața serviciilor oferite populației, piața din acest segment poate absorbi și crea încă foarte multe locuri de muncă; cei mai mulți absolvenți care au fost luati în evidență agenților din regiune sunt absolvenții cu profil mecanic 18,5%, cea ce denotă lipsa locurilor de muncă care să fie create în această ramură; au mai fost luati în evidență și absolvenții care au terminat școli cu profil în domeniul turismului 2,5%, în domeniul industriei lemnului 4,3%, industria textilă pielărie 8,3%, industrie prelucrătoare 6,3% și absolvenții de liceu fără atestat profesional 7,6%; faptul că tot mai mulți absolvenți din diferite meserii se înscriu în evidență AJOFM, nu indică aspectul că nu își găsesc un loc de muncă imediat după absolvire, înscrierea în evidență se datorează faptului că absolvenții șomeri beneficiază la încadrare, conform legii, de multe facilități atât ei cât și angajatorii (a se vedea meserile din domeniul comerțului, a turismului, industriei textile); absolvenții școlilor care au pregătit elevi în ocupării specifice serviciilor au mari șanse de a-și găsi un loc de muncă în anii următori, deoarece sectorul terțiar al serviciilor va căpăta o amploare mai mare, el acaparând în viitor aproximativ o treime din piața muncii la nivelul județului.

4.3.3. Concluzii din analiza comparativă pe ocupării a șomajului și locurilor de muncă vacante înregistrate la AJOFM

Datele furnizate de AJOFM cu privire la evoluția locurilor de muncă vacante, respectiv a numărului de șomeri înregistrați, dintre care distinct pentru șomerii proveniți din rândul absolvenților, sunt prezentate în Anexa 3.

În conformitate cu scopurile analizei, au fost selectate din baza de date a AJOFM acele grupe de ocupării din COR considerate relevante în raport cu calificările din nomenclatorul de pregătire prin învățământul profesional și tehnic. Pentru învățământul superior, au fost selectate majoritatea grupelor de ocupării din grupa majoră 2 din COR. Pe structura COR s-a mers până la nivelul de detaliere (grupa minoră/grupă de baza/ocupatie) minim necesar pentru departajarea în funcție de domeniul de pregătire/profilul relevant. Pentru comparație, a fost analizată și evoluția pentru ocupăriile din categoria muncitorilor necalificați (grupa majoră 9).

Analizele și concluziile care urmează sunt formulate sub rezerva următoarelor limite metodologice:

- locurile de muncă vacante înregistrate la AJOFM nu reflectă decât o parte din piața muncii (în ciuda obligațiilor legale, nu toate locurile vacante sunt anunțate de angajatori; în general, gradul de cuprindere în evidențele AJOFM scade cu cât crește nivelul de calificare și gradul de specializare a acestora)
- posibile înregistrări multiple ale acelorași posturi (anunțuri de locuri vacante repetate în cazul neocupării)
- informații incomplete generate de dificultățile de utilizare a bazelor de date de care dispun AJOFM-urile
- dificultățile de corelare între nomenclatoarele din învățământ și COR
- la momentul analizei nu au fost disponibile informații privind numărul anual de absolvenți pe domenii și calificări pentru a evalua raportul absolvenți șomeri / absolvenți pe ocupăriile aferente.

4.4. Implicațiile pentru IPT

Armonizarea Planurilor de școlarizare cu structura ofertei și proporțional cu nevoile pieței muncii – astfel: creșterea ponderii în domeniul serviciilor și scăderea ponderii domeniului tehnic și resurse. Realizarea de analize la nivel local pentru a defini mai concret oferta planului de școlarizare și consultarea structurilor implicate în dezvoltarea regională și locală.

Actualizarea calificărilor și curriculumului - Dinamica economiei necesită calificări și competențe adecvate cu o mobilitate și flexibilitate ocupațională sporită a forței de muncă.

Realizarea de parteneriate - Ponderea crescândă a IMM solicită sistemului IPT un răspuns adecvat la nevoile specifice IMM, de adaptabilitate crescută a forței de muncă la sarcini de lucru diverse.

Acest deziderat se poate realiza prin:

- Elaborarea CDL în parteneriat pentru a satisface nevoile angajatorilor pe plan local.
- Asigurarea unei pregătiri de bază, competențe tehnice generale care să permită flexibilitatea profesională și ocupațională.
- Actualizarea competențelor în același ritm cu dezvoltarea economiei și pieței forței de muncă.
- Dezvoltarea de competențe care pot asigura căutarea și/sau crearea propriului loc de muncă.
- Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți.
- Consolidarea pregătirii profesionale, în parteneriat activ, eficient cu agenții de ocupare.

Dezvoltarea competențelor de protecție a mediului ca răspuns la cerințele de mediu conform standardelor UE: este necesară dezvoltarea de competențe corespunzătoare protecției mediului în cadrul pregătirii tehnice generale, pentru toate calificările și competențe specializate pentru calificările ce presupun activități legate de mediu.

Dezvoltarea mediului rural și rural montan - în contextul în care în mediul rural majoritatea populației este cuprinsă în agricultură de subzistență (punct slab) dar corelat cu potențialul geografic montan al zonei (punct tare) se impune realizarea unui program coerent de măsuri în educație și formare profesională, pe următoarele direcții prioritare:

- Consolidarea parteneriatului social prin antrenarea în procesul decizional și de planificare strategică în IPT a reprezentanților instituțiilor și organizațiilor relevante pentru ruralul montan.
- Inițierea/dezvoltarea unor școli pilot cu profil agromontan, înzestrate cu o bază materială adecvată: ferma didactică, ateliere școală și laboratoare – organizate și dotate corespunzător, din perspectiva agriculturii montane și pluriactivității - facilități de tip campus.
- Adevararea sporită a conținutului calificărilor la specificul agromontan local.
- Completarea/adaptarea pregătirii la nivel gimnazial din zonele montane prin introducerea unor noțiuni generale privind economia ruralului montan și aspecte practice de gospodărie și alimentație.
- Programe de formare continuă a cadrelor didactice de specialitate, cu privire la competențele specifice agriculturii montane.
- Programe de orientare și consiliere adaptate grupurilor țintă din ruralul montan (elevi și părinți, tineri agricultori).

De asemenea, se recomandă programe adecvate de informare și instruire a producătorilor agricoli cu privire la:

- ameliorarea competitivității sectorului agricol, alimentar și forestier din zona montană;
- ameliorarea calității producției și a produselor, adaptarea la normele UE;
- promovarea produselor lor prin utilizarea logo-urilor acceptate de către UE (ex.: Produsul BIO, Produsul tradițional, denumirea de origine a produsului – AOP, identificarea geografică a produsului - IGP).

CAPITOLUL 5

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN JUDEȚUL NEAMȚ

5.1. Indicatori de context - Contextul de politici pentru educație și formare profesională

5.1.1. Contextul european

Educația și formarea profesională din România din perspectiva țintelor și indicatorilor derivați din Strategia Europa 2020 - Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020:

- a) creșterea ratei de ocupare a populației cu vârstă cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 75%;
- b) alocarea a 3% din PIB pentru cercetare-dezvoltare;
- c) obiectivul "20/20/20": reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră sau cu 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie, creșterea cu 20% a eficienței energetice, comparativ cu 1990;
- d) reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii la maximum 10% și creșterea procentului persoanelor cu vârstă cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii de nivel terțiar la cel puțin 40% în 2020;
- e) reducerea la nivelul UE 28 a numărului de persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 20 de milioane de persoane până anul 2020 comparativ cu anul 2008.

Țintele strategice pentru anul 2020, adoptate în cadrul ET 2020 sunt următoarele:

- 1) până în 2020, în medie, cel puțin 15% dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții;
- 2) până în 2020, procentul persoanelor cu vârstă de 15 ani, cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte, ar trebui să fie mai mic de 15%;
- 3) până în 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani, care au absolvit învățământul terțiar, ar trebui să fie de cel puțin 40%;
- 4) până în 2020, proporția părăsirii timpurii a școlii din sistemele de educație și formare, ar trebui să fie sub 10%;
- 5) până în 2020, cel puțin 95% dintre copiii cu vârstă cuprinsă între 4 ani și vârstă pentru înscrierea obligatorie la școală primară, ar trebui să beneficieze de educație preșcolară;
- 6) până în 2020, proporția de absolvenți angajați cu vârste cuprinse în 20 și 34 de ani, care au finalizat sistemul de educație și de formare profesională cu cel mult trei ani înaintea anului de referință, ar trebui să fie de cel puțin 82%, comparativ cu 76,5% în 2010

Analizând evoluția indicatorilor de mai sus, comparativ cu media europeană și țintele asumate de România pentru 2020, rezultă următoarele constatări:

- a) rata părăsirii timpurii a școlii în România, 18,1% în 2014, în creștere cu 0,8% față de anul precedent și la 7% peste media europeană de 11,1%, este una din cele mai ridicate din Europa, cu o evoluție sinuoasă, fără un progres semnificativ în direcția țintei naționale, de 11,3%, pentru anul 2020;
- b) ponderea absolvenților de învățământ terțiar a înregistrat un progres bun în direcția țintei naționale, de 26,7% pentru 2020, în creștere de la 16,8% în 2009, la 25% în 2014. Cu toate acestea, se constată un decalaj semnificativ între valorile indicatorului la nivel național și cele la nivelul UE 28%: media europeană de 37,9% în 2014, ținta europeană de 40% pentru 2020.

Obiectivele strategice și direcțiile de acțiune pentru formarea profesională 2016-2020

1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică:

- a) Creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014.

2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională având ca ținte strategice:

- a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014
- b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014

3. Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014
- b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reuși la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45% în 2014
- c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014

4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltarea spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014.
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

5.1.2. Contextul național

Programul Național de Reformă (PNR) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și de coeziune socială.

Pornind de la obiectivele acestei strategii, România și-a stabilit, prin Programul Național de Reformă, prioritățile și obiectivele proprii care fixează cadrul și direcțiile de dezvoltare economică sustenabilă. Mobilizarea eforturilor instituționale și financiare, dublată de obținerea unui larg consens la nivelul întregii societăți, au constituit factori determinanți pentru transpunerea în realitate a acestor obiective și priorități naționale.

În capitolul Educație, Programul Național de Reformă se pliază pe prioritățile Comisiei Europene, respectiv îmbunătățirea calității și sporirea nivelului investițiilor în sistemele de educație și formare profesională, participarea sporită la toate formele de educație și o mai mare mobilitate educațională și profesională a elevilor, studenților și cadrelor didactice în vederea atingerii celor două ținte în domeniul educațional fixate prin strategia Europa 2020. Aceste obiective, la nivel european, sunt: reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii la un nivel maxim de 10% și creșterea ponderii absolvenților de învățământ terțiar cu vîrstă de 30-34 ani la cel puțin 40%.

Conform Programul Național de Reformă, "Analiza sistemului de învățământ românesc relevă faptul că încă nu este încurajată participarea tinerilor la o formă de educație, România situându-se pe unul dintre ultimele locuri în Europa în privința participării la o formă de educație a tinerilor de 15-24 de ani. În România doar 54,8% dintre femei și 48,8% dintre bărbați participă la o formă de învățământ (față de 73,1% dintre femei și 66,1% dintre bărbați în Lituania și 72,0% dintre femei și 68,1% dintre bărbați în Polonia). Este prea puțin valorificată și educația timpurie, adică acele activități educative pentru copiii din grupa de vîrstă 0-6/7 ani care favorizează valorificarea optimă a oportunităților de învățare de mai târziu. Un alt aspect sensibil este supraîncărcarea curriculumului, rigiditatea sa ridicată și relevanța scăzută pentru viața de adult și pentru piața muncii, oferta de informații prevalând în fața formării de competențe. De asemenea, se constată centralizarea sistemului de învățământ preuniversitar, lipsa transparenței finanțării și rata foarte redusă de participare la educația pe tot parcursul vieții (o participare de 1,5% față de 9,3% media UE). Mediul universitar românesc se caracterizează printr-o diferențiere excesivă a specializațiilor universitare și o dispersie a resurselor

(umane, materiale, financiare) și nu dispune de niciun set de indicatori de referință care să-i măsoare eficiența și calitatea.

Pentru a moderniza sistemul educațional românesc, în scopul adaptării la cerințele actuale ale societății cunoașterii și la creșterea economică intelligentă și favorabilă incluziunii, Guvernul României a promovat Legea Educației Naționale. În elaborarea legii, în afara documentelor politice și de expertiză naționale, pentru întocmirea soluțiilor legislative propuse au fost consultate și analizate comparativ legislațiile altor state. S-a acordat o atenție deosebită tendințelor legislative recente în domeniul educației, legislația reprezentând o parte obligatorie dar nu și suficientă a soluției necesare pentru modernizarea sistemului de educație. Demersul legislativ trebuie urmat de acțiuni administrative și alocări financiare corespunzătoare."

Prin noua Lege a Educației Naționale nr.1/2011, reforma sistemului educațional românesc vizează următoarele schimbări:

Compatibilizarea ciclurilor de învățământ cu cerințele unei educații moderne și cu Cadrul European al Calificărilor

Referitor la reorganizarea structurii învățământului preuniversitar, legea reglementează *educația timpuriu* ca educație ante - preșcolară (de la 0 la 3 ani) și educație preșcolară (de la 3 la 6 ani); introducerea clasei pregătitoare în învățământul primar; creșterea duratei învățământului gimnazial la 5 ani; generalizarea, în perspectivă, a învățământului de 12 clase.

Atât în România cât și în Uniunea Europeană, 16 ani reprezintă vîrstă de la care o persoană poate intra pe piața muncii în mod legal.

Modernizarea și curriculumului – Crearea unui cadru curricular coerent presupune îmbunătățirea programelor școlare prin reducerea volumului de cunoștințe ce trebuie memorate și creșterea atraktivității conținuturilor acestor programe. Legea introduce curriculumul bazat pe cele opt competențe cheie de care are nevoie fiecare individ pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru cetățenia activă, pentru incluziunea socială și pentru intrarea pe piața muncii.

Reorganizarea sistemului de evaluare a elevilor – Se introduce portofoliul educațional și se modifică sistemul de evaluare a elevilor. Portofoliul va cuprinde totalitatea diplomelor, certificatelor și a altor înscrișuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite în contexte de învățare formale, non-formale și informale. Din el se va putea afla parcursul educațional, înclinațiile copilului sau performanțele lui deosebite. Evaluările elevilor vor fi realizate la finalul clasei pregătitoare, la finalul claselor a II-a, a IV-a, a VI-a și a IX-a.

Asigurarea unui grad sporit de descentralizare, responsabilizare și finanțare în sistem – Descentralizarea se va realiza prin transferul de responsabilități către Consiliul de administrație al unității de învățământ și către autoritățile locale. Legea introduce principul „finanțarea urmează elevul” prin care alocarea banilor publici va deveni transparentă și se va face în concordanță cu ținte educaționale strategice. Legea Educației Naționale prevede alocarea pentru finanțarea educației a minimum 6% din PIB-ul anului respectiv.

Asigurarea de șanse egale la educație pentru grupurile dezavantajate – Accesul egal la educație pentru păstrarea în școală a elevilor aflați în situații de risc și atragerea celor ce au părăsit timpuriu sistemul educațional se realizează prin programe de tip „Școala după școală” sau „A doua șansă”. De asemenea, se vor subvenționa de către stat costurile aferente frecvențării liceului pentru elevii provenind din mediul rural sau din grupuri socio-economice dezavantajate, precum și pentru cei care frecventează școlile profesionale și se vor acorda burse pe bază de contract încheiat cu operatori economici ori cu alte persoane juridice sau fizice.

Revalorizarea învățământului profesional și tehnic – Sprijinul acordat învățământului profesional și tehnic se va concretiza prin: asigurarea dobândirii unei calificări; reînființarea școlilor profesionale; dezvoltarea și susținerea învățământului liceal (filiera tehnologică) și postliceal; extinderea utilizării sistemului de credite transferabile (de ex. între învățământul liceal tehnologic și cel postliceal); asigurarea posibilității finalizării, până la vîrstă de 18 ani, de către absolvenții învățământului gimnazial care intrerup studiile, a cel puțin unui program de pregătire profesională care permite dobândirea unei calificări corespunzătoare Cadrului Național al Calificărilor, program organizat gratuit prin unități de învățământ de stat.

Reformarea politicilor în domeniul resursei umane – Formarea inițială profesională a cadrelor didactice va cuprinde studii de licență într-o specializare, masterat didactic cu o durată de 2 ani și

stagiul practic cu durata de un an. Evoluția în cariera didactică se va realiza prin gradele didactice I și II și prin dobândirea titlului de profesor - emerit în sistemul de învățământ preuniversitar. Calitatea managementului instituțiilor de învățământ urmează să se îmbunătățească în urma înființării corpului național de experți în management educațional, constituit în urma selecției, prin concurs, a cadrelor didactice care fac dovada absolvirii unui program acreditat de formare în domeniul managementului educațional; numai aceste cadre didactice vor putea ocupa funcții de conducere, îndrumare și control. Un pas înainte în vederea exercitării dreptului la educație permanentă îl reprezintă sprijinul acordat de stat prin deschiderea, încă de la nașterea fiecărui copil, a unui cont educațional (echivalentul a 500 Euro).

Stimularea învățării pe tot parcursul vieții – Legea Educației Naționale definește conceptul de educație și formare profesională pe tot parcursul vieții într-un mod integrat și coerent și stabilește recunoașterea și certificarea competențelor obținute în contexte educaționale formale, informale și non-formale. Totodată, legea prevede posibilitatea înființării, de către autoritățile locale, a Centrelor Comunitare de Învățare Permanentă, care au rolul de a implementa, la nivelul comunității, politicile și strategiile în domeniul învățării pe tot parcursul vieții.

Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii este una din principalele ținte ale Programului Național de Reformă (PNR) - țintele pentru perioada 2010 - 2020 vizează atingerea unui nivel de 14,8% în 2013, de 13,8% în 2015 și 11,3% în 2020, în condițiile unui scenariu realist de dezvoltare economică și în care se vor implementa măsurile propuse. România are în vedere realizarea unei evaluări intermediare în anul 2014 pentru aprecierea impactului măsurilor în atingerea țintei și eventuala corectare a traectoriei.

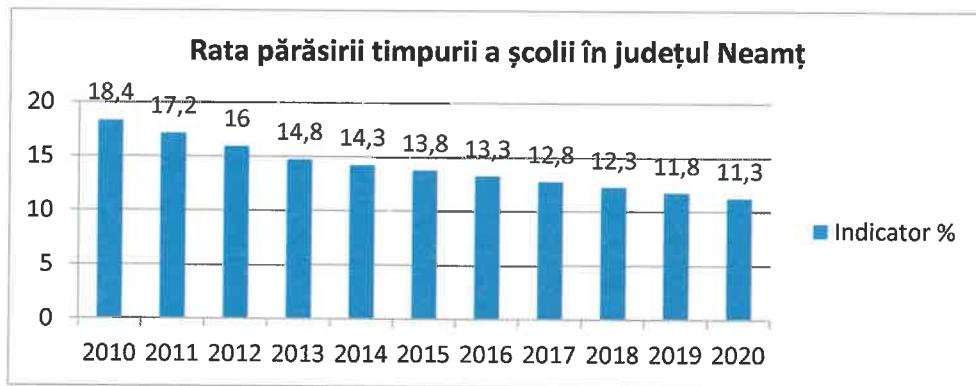

Fig.5.1 Rata părăsirii timpurii a școlii (DJS Neamț)

Măsurile cheie pentru atingerea țintei naționale sunt:

- Extinderea cadrului de aplicare a reformei educației timpurii.
- Asigurarea participării la o educație de calitate pentru școlarii proveniți din grupurile dezavantajate - Bani de liceu (buget anual estimat: 188 mil.lei);
 - Bursa profesională;
 - Rechizite școlare (buget anual estimat: 20 mil. lei);
 - Euro 200 (buget anual estimat: 22 mil.lei);
 - Cornul și laptele (buget anual estimat: 480 mil. lei).

Susținerea și dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții prin implementarea și diversificarea programelor în domeniu:

- **A doua șansă** (buget estimat pentru 2010-2013: 5 mil. euro)
- **Școala de după școală** – *school after school* (buget anual estimat: 751 mil. lei).

Revizuirea sau, după caz, elaborarea standardelor de calitate pentru învățământul preuniversitar precum și a standardelor ocupaționale, de formare și de pregătire profesională

- Dezvoltarea învățământului profesional, liceal (filiera tehnologică) și al școlii postliceale, prin: acordarea de burse (buget estimat: 31,29 milioane de lei/an) și școlarizare gratuită în învățământul cursuri postliceale de stat cu finanțare prin bugetele locale (buget estimat: 31,29 milioane de lei/an). *Instituție responsabilă MENCS*;
- Dezvoltarea de parteneriate cu mediul de afaceri și partenerii sociali, prin implementarea proiectelor;

- Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii (perioadă: ianuarie 2010 - mai 2012; buget total: 18,49 milioane de lei);
- Formarea cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic - profil servicii, pentru extinderea metodei moderne interactive de învățare prin firma de exercițiu. *Responsabili: MMFPS, MENCS, CNDIPT, autoritățile locale, unitățile școlare IPT și antreprenorii din mediul de afaceri;*
- Dezvoltarea instituțională a Consiliului Național al Calificărilor și al Formării Profesionale (CNFPA), introducerea sistemului de credite de acumulare și transfer, dezvoltarea și adoptarea descriptorilor pe nivelurile de calificare din România. *Instituții responsabile: CNFPA - MENCS, MMFPS.*

5.2. Învățământul profesional

Începând cu anul școlar 2014-2015 s-a reorganizat în sistemul național de educație forma de pregătire prin învățământ profesional după clasa a VIII-a.

a. Cadru legislativ

- OUG nr.94/29 decembrie 2014 privind modificarea și completarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011, precum și a OUG nr.75/2005 privind asigurarea educației.
- OMEN nr. 3136/20.02.2014 privind organizarea și funcționarea învățământului profesional de 3 ani și anexele sale – Anexa 1 ”Metodologia de organizare și funcționare a învățământului profesional de stat cu durata de 3 ani” și Anexa 2 ”Metodologia de organizare și desfășurare a amiterii în învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani”;
- OMEN nr. 3152 din 24 februarie 2014 privind aprobarea Planului-cadru de învățământ. Începând cu anul școlar 2014-2015, învățământul profesional cu durata de 3 ani este organizat după clasa a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, cursuri de zi.
- OMECŞ nr.3684/2015 privind planurile de învățământ la clasa a X-a ÎP.
- OMENCS nr.4457/2016 privind aprobarea curriculumului pentru clasa a IX-a învățământ profesional.
- Anexa 2 la nota MEN nr.39775/28.04.2014 – Codificarea calificărilor pentru fișa de înscriere în învățământul profesional cu durata de 3 ani.
- se poate organiza numai în unitățile de învățământ profesional și tehnic acreditate sau autorizate să furnizeze formare profesională inițială pentru calificările de nivel 3 și care anexează la propunerea privind planul de școlarizare contracte cadre încheiate cu operatorii economici.
- Contractele-cadru sunt acorduri generale încheiate de către unitățile de învățământ cu operatorii economici /instituțiile publice partenere pe o durată de minimum 3 ani, care stau la baza convențiilor individuale de stagiu pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional și prin care se stabilesc obligațiile privind:
 - *organizarea și desfășurarea procesului de formare pentru obținerea calificării profesionale a elevilor și proiectarea curriculumului în dezvoltare locală (stagii de pregătire practică);*
 - *asigurarea condițiilor tehnice și a resursei umane necesare pregătirii practice a elevilor din învățământul profesional;*
 - *asigurarea condițiilor tehnice și a resursei umane necesare pentru organizarea și desfășurarea examenului de certificare a calificării profesionale a elevilor.*
- Unitățile de învățământ care organizează învățământ profesional cu durata de 3 ani trebuie să îndeplinească, cumulativ, următoarele condiții : existența bazei materiale necesare pentru desfășurarea pregătirii elevilor pentru dobândirea calificării profesionale, existența resursei umane calificate prin personal didactic propriu sau personal didactic asociat;
- OMENCS nr.5033/2016 din 29 august 2016 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului profesional de stat.

b. obiective:

- dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor, specifice unei calificări profesionale de nivel 3 al Cadrului Național al Calificărilor, corespunzător nivelului de referință 3 al Cadrului European al Calificărilor;
- dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor, preponderent în cadrul stagiori de pregătire practică organizate la operatorii economici.

c. organizare

- învățământului profesional cu durata de 3 ani este organizat după clasa a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior. Se pot înscrie la învățământul profesional elevii care promovează clasa a VIII-a în anul curent precum și absolvenți ai clasei a VIII-a din seriile anterioare.
- învățământului profesional cu durata de 3 ani este organizat ca învățământ cu frecvență, cursuri de zi și poate fi desfășurat și în limbile minorităților naționale.
- pot opta pentru înscrierea în învățământul profesional și elevii din învățământul special.
- învățământului profesional cu durata de 3 ani se finalizează cu examen de certificare a calificării profesionale.
- Începând cu anul 2016, an în care a absolvit ultima promoție a învățământului profesional cu durata de 2 ani, forma de pregătire pentru obținerea unei meserii a căpătat doar titlul autră de **învățământ profesional**.
- Din anul 2012 agenții economici vin sau pot veni în sprijinul cursanților cu burse suplimentare, față de cele oferite de stat, precum și cu alte forme de susținere : transport gratuit, masa caldă, echipament de protecție, posibilitatea de angajare la sfârșitul studiilor, etc. Această formă a luat denumirea de **învățământ profesional cu elemente de dual**.
- În luna aprilie 2017 apare **OMEN 3554** metodologia de organizare a **învățământului profesional dual**.

d. Formarea inițială prin învățământul profesional constă în :

- pregătire profesională de bază într-un domeniu de formare profesională, pe parcursul primului an de învățământ profesional.
- pregătire profesională generală și de specialitate, specifică unei calificări profesionale, pe parcursul celui de al II-lea și al III-lea an de învățământ profesional
- absolvenții învățământului profesional care promovează examenul de certificare a calificării profesionale pot continua studiile în clasa a XI-a a învățământului liceal, curs de zi sau serial.

Avantaje oferite de învățământul profesional :

- dobândirea unei calificări profesionale în concordanță cu cele solicitate de piața muncii
- obținerea unei certificat de calificare profesională cu care absolvenții se vor putea angaja în România sau în Uniunea Europeană
- accentul pe pregătirea practică: contractele pentru stagii de practică la agenți economici facilitează familiarizarea timpurie a elevilor cu cerințele angajatorilor, asigură dobândirea competențelor necesare pentru ocuparea unui loc de muncă și stimulează interesul elevilor pentru dezvoltarea ulterioară a carierei
- perspectiva obținerii unui loc de muncă imediat
- Susținere financiară: toți elevii cuprinși la învățământul profesional beneficiază de o bursă de studiu lunara în cantum de 200 RON, pe întreaga durată a anului școlar și a perioadelor de instruire practică comasată, prin Programul național "Bursa profesională", aprobată prin HG nr.1.062/2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional.
- Elevii din învățământul profesional pot beneficia și de susținere financiară, stimulente și alte forme de sprijin acordate de partenerul de practică.

În scopul informării tuturor factorilor interesați pe site-ul <http://www.tvet.ro>, pagina principală se găsesc numeroase detalii referitoare la învățământul profesional la adresa : www.alegetidrumul.edu.ro

Situatia implementării învățământului profesional în județul Neamț

Tabelul 5.1.

Nr. crt.	Anul școlar	Nr. de clase			Nr. de elevi			Număr de școli implicate	Nr. de calificări
		Clasa a IX-a	Clasa a X-a	Clasa a XI-a	Clasa a IX-a	Clasa a X-a	Clasa a XI-a		
1	2014-2015	27	19	18	692	479	408	17	16
2	2015-2016	31	26	19	888	694	447	19	26
3	2016-2017	33	31	26	941	801	667	20	33
4	2017-2018	31	33	31	889	824	736	21	33
5	2018-2019	29	31	32	797	761	739	21	34
6	2019-2020	56	29	31	1544	704	705	21	37

Din tabelul 5.1. se poate constata că, în anul curent, s-a înregistrat o creștere accentuată a numărului de clase la învățământul profesional și a calificărilor din oferta educațională. Începând cu anul școlar 2017-2018 una dintre clase este în sistem dual, calificarea "Filator", în parteneriat cu SC RIFIL SA. În anul curent funcționează și 11 clase cu 110 de elevi la învățământul profesional special.

5.2.1. Contextul demografic și populația școlară

În județul Neamț, populația de vîrstă școlară este în descreștere. Estimarea pentru perioada 2015-2060 indică o scădere și mai accentuată populației de vîrstă școlară. Pe grupe de vîrstă situația se prezintă după cum urmează (pentru comparație sunt prezentate și datele pentru regiunea NE) :

Sursa datelor : INS - Proiectarea populației școlare din România la orizontul anului 2060

1. Grupa de vîrstă 6-10 ani

Tabelul 5.2.

Județ/Regiune	2014/2015	2030	2060	Diferențe 2030-2014/2015	Diferențe 2060-2014/2015	Modificări procentuale 2030 față de 2014/2015
Neamț	23726	19190	17024	-4536	-6702	-19,12%
Regiunea Nord - Est	183238	152147	119272	-31091	-63966	-16,97%

2. Grupa de vîrstă 11-14 ani

Tabelul 5.3.

Județ/Regiune	2014/2015	2030	2060	Diferențe 2030-2014/2015	Diferențe 2060-2014/2015	Modificări procentuale 2030 față de 2014/2015
Neamț	20022	15263	13377	-4759	-6645	-23,77%
Regiunea Nord - Est	155847	121695	95943	-34152	-59904	-21,91%

3. Grupa de vîrstă 15-18 ani

Tabelul 5.4.

Județ/Regiune	2014/2015	2030	2060	Diferențe 2030-2014/2015	Diferențe 2060-2014/2015	Modificări procentuale 2030 față de 2014/2015
Neamț	18167	13684	12077	-4483	-6090	-24,68%
Regiunea Nord - Est	130590	101325	81897	-29265	-48693	-22,41%

4. Grupa de vîrstă 19-23 ani

Tabelul 5.4.

Județ/Regiune	2014/2015	2030	2060	Diferențe 2030-2014/2015	Diferențe 2060-2014/2015	Modificări procentuale 2030 față de 2014/2015
Neamț	5005	4729	3952	-276	-1053	-5,51%
Regiunea Nord - Est	97955	85714	63693	-12241	-34262	-12,50%

Din tabelele 5.1 – 5.4. se poate observa că întreaga populație școlară cu vîrstă cuprinsă între 6-23 de ani va înregistra o scădere semnificativă în perspectiva anului 2030 raportată la cea din anul 2015. Scăderea cea mai importantă, de 24,68%, se preconizează pentru categoria de vîrstă 15-18 ani, peste media regiunii NE de 22,41% și cea națională de 13,82%. Situația este cu atât mai îngrijorătoare

deoarece această vîrstă corespunde elevilor de liceu și învățământ profesional, cu alte cuvinte a celor care vor furniza principala sursă de muncitori și specialiști pentru industrie.

O scădere importantă se constată la grupele de vîrstă 6-10 ani de 19,12%, 11-14 ani de 23,77% și 19-23 ani de 5,51%. Remarcăm și aici că județul Neamț se situează peste media regională cu excepția categoriei de vîrstă 19-23 ani (reprezentată în principal de învățământul postliceal).

Contextul demografic este prezentat detaliat și analizat în capitolul 2, din perspectiva implicațiilor pentru ÎPT cu privire la structura și evoluția populației pe grupe de vîrstă, medii de rezidență și sex, structura etnică, fenomenul migrației. Pentru orizontul de planificare 2060, cele mai severe concluzii rezultate din prognozele INS, sunt în legătură cu declinul demografic general, accentuat pentru populația tânără, cu reduceri semnificative pentru populația de vîrstă școlară, în paralel cu îmbătrânirea populației.

5.2.2. Populația școlară

Populația școlarizată în județul Neamț în anul 2019-2020, ajuns la 70.181 de elevi, cifră care reprezintă 67,69% față de anul 2002 și o scădere cu 1,43% față de anul școlar 2018-2019. Privind totalul populației școlare se constată o scădere continuă, de la an la an din 2002 și până în prezent (fig.5.2.).

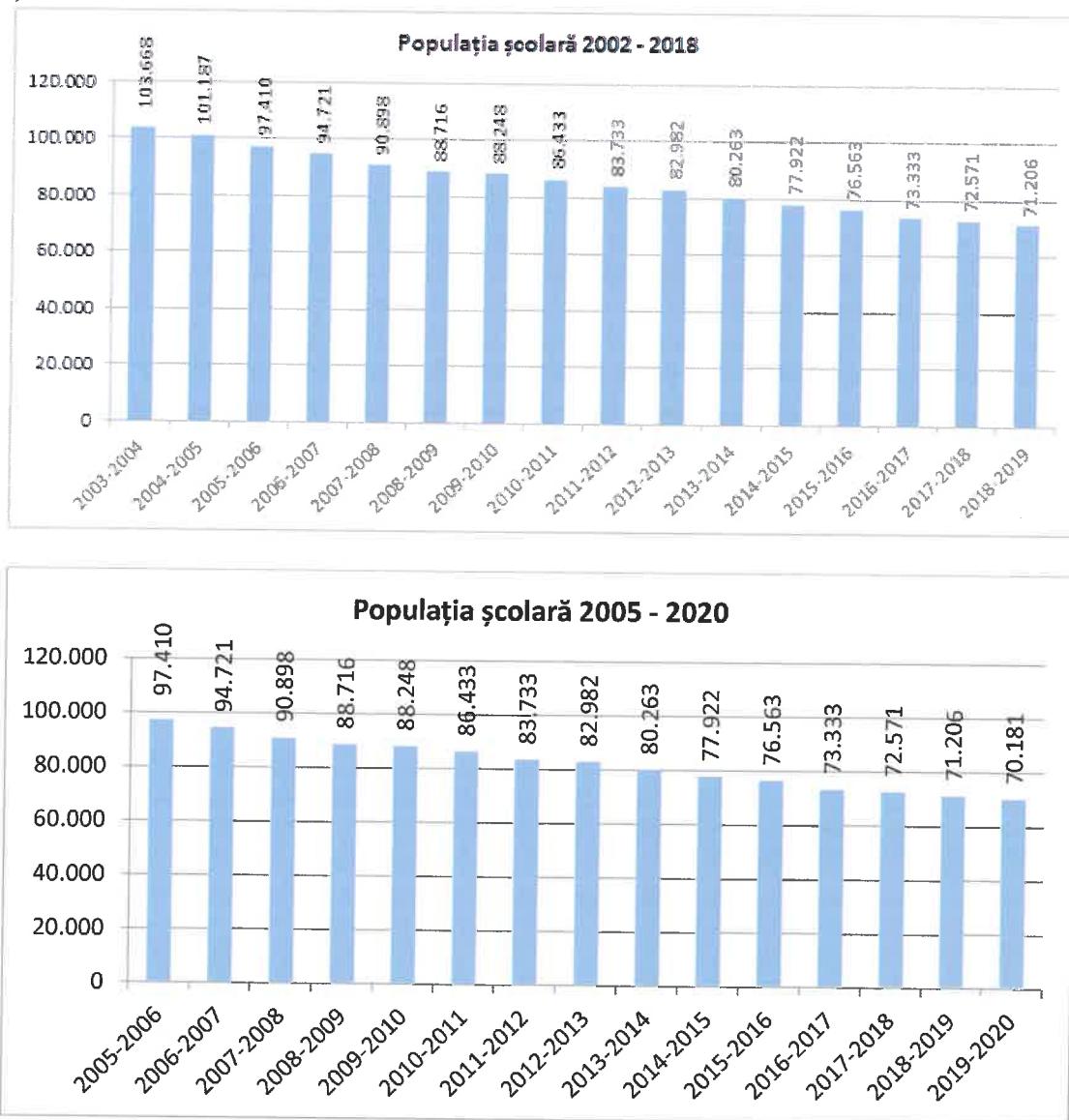

Fig.5.2. Evoluția populației școlare 2002 – 2020 (sursa ISJ Neamț)

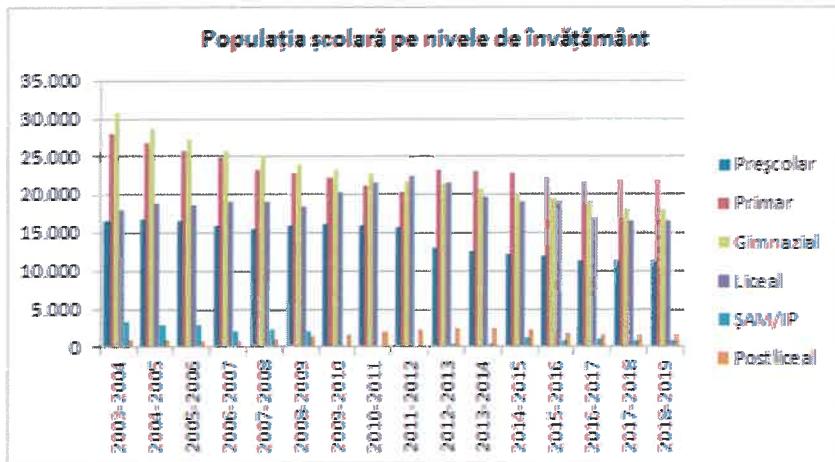

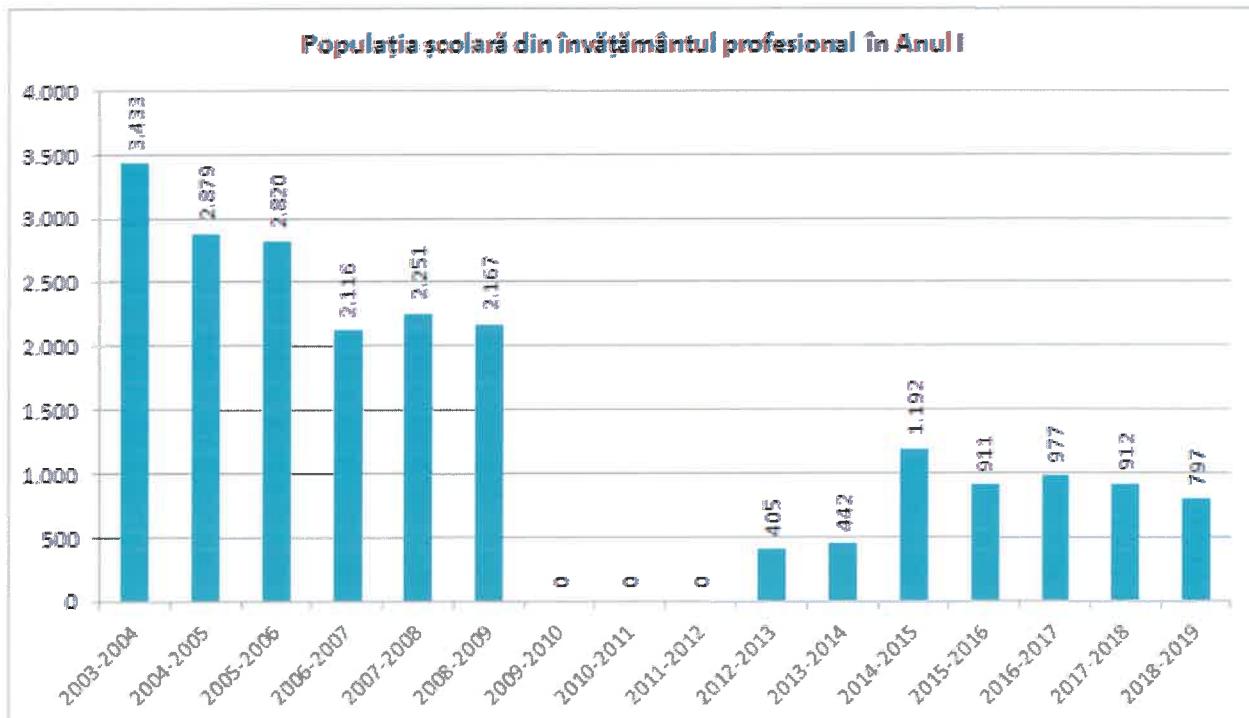
Fig.5.3. Evoluția populației școlare pe nivele de învățământ (sursa IȘJ Neamț)

Evoluția populației școlare la învățământul profesional și tehnic a fost influențată de următoarele aspecte :

1. Scăderea populației școlare s-a reflectat cu precădere în reducerea planului de școlarizare la învățământul tehnologic.
2. În anul 2003 a fost desființat învățământul profesional și înlocuit cu ȘAM.
3. În anul 2009 au fost desființate ȘAM-urile, iar toți absolvenții clasei a VIII-a au fost dirijați spre liceu.
4. În anul 2012 a fost introdus învățământul profesional cu durata de 2 ani (după clasa a IX-a)
5. În anul 2014 a fost introdus învățământul profesional cu durata de 3 ani.
6. În anul 2017 a fost introdus învățământul profesional dual.

În fig.5.4. este reprezentată evoluția numărul de elevi înscriși la învățământ profesional, în anul I. Se constată că acesta a scăzut de la 3433 de elevi existenți în anul 2003-2004 la 0 în anii 2009-2012, după care a crescut până la 1192 de elevi în anul 2014-2015 (an în care am avut și IP cu durata de 2 ani și IP cu durata de 3 ani) și s-a stabilit în jurul valorii de peste 900 între 2015-2017.

În anul 2018-2019 se constată o scădere la 27,76% a elevilor care urmează IP față de anul 2003-2004 (diminuare cu 2.632 a numărului de elevi).

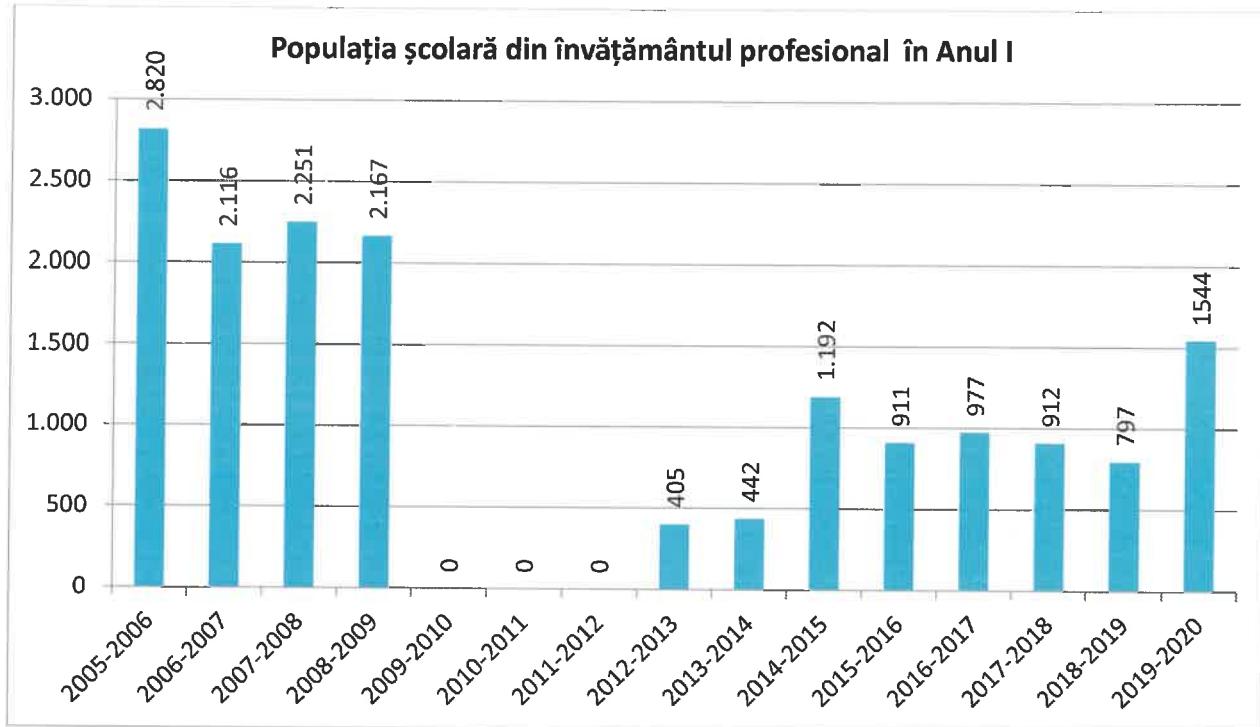

Fig.5.4. Evoluția populației școlare din învățământul profesional (sursa IȘJ Neamț)

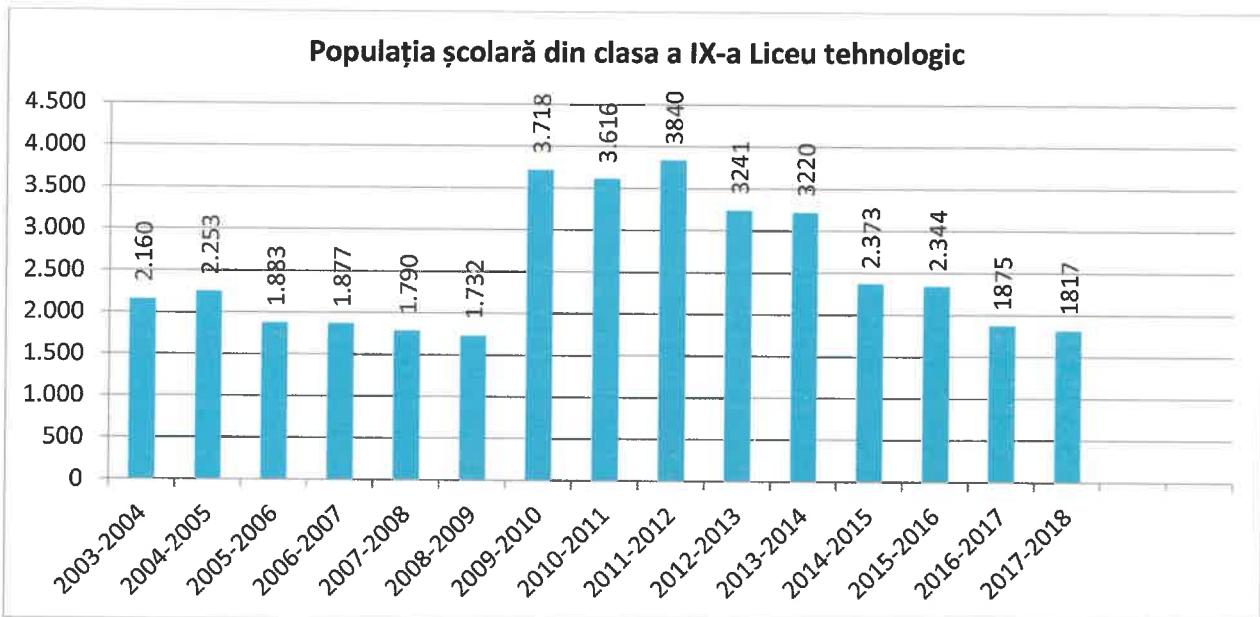

Fig.5.5.a Evoluția populației școlare de la liceu tehnologic 2003-2017(sursa IȘJ Neamț)

În fig.5.5. este reprezentată evoluția numărul de elevi înscriși la învățământul liceal tehnologic în clasa a IX-a. Să în acest caz se constată o scădere de la 2.160 de elevi existenți în anul 2003-2004 la 1.817 de elevi în anul 2019-2020 care reprezintă **o scădere cu 53,1%**. Între anii 2009-2012 în care nu am avut învățământ profesional, se constată valori mai mari până la 3.840 de elevi a numărului de elevi de la această formă de învățământ.

Luat în ansamblu, în anul 2019-2020, învățământul profesional și tehnic a suferit **o scădere cu 2902 de elevi față de anul 2003-2004** care reprezintă **o scădere cu 51,88% - deci cu mai mult de jumătate din efective**.

Acste scăderi drastice ale efectivelor la IPT se reflectă azi în lipsa acută de forță de muncă calificată pe piața muncii!

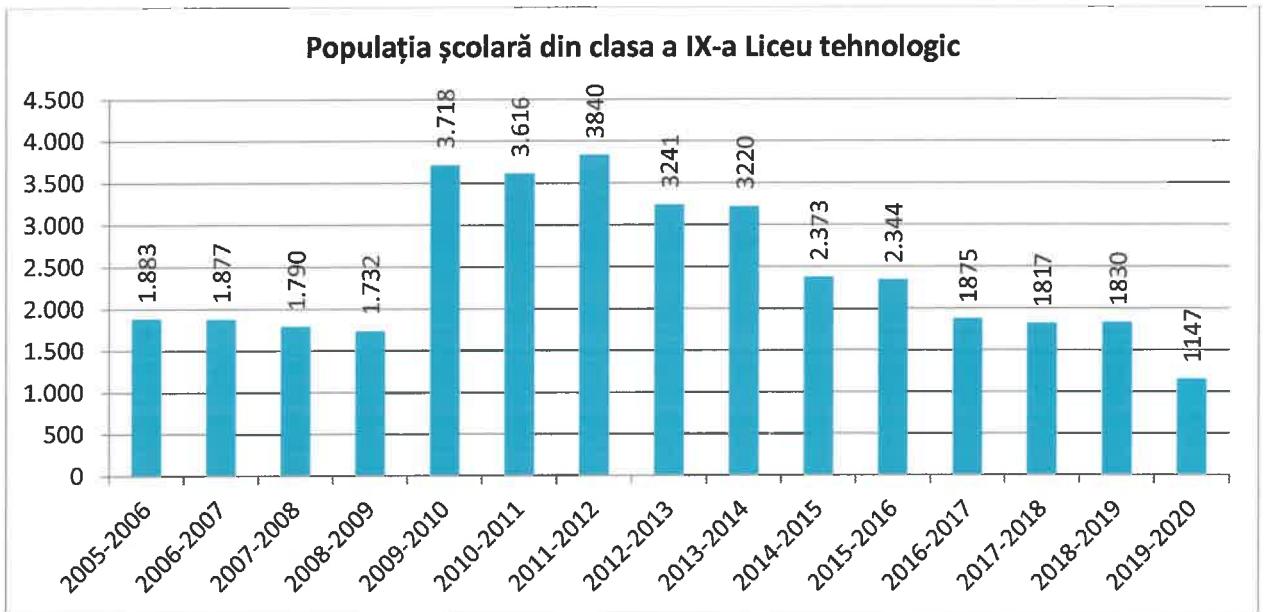
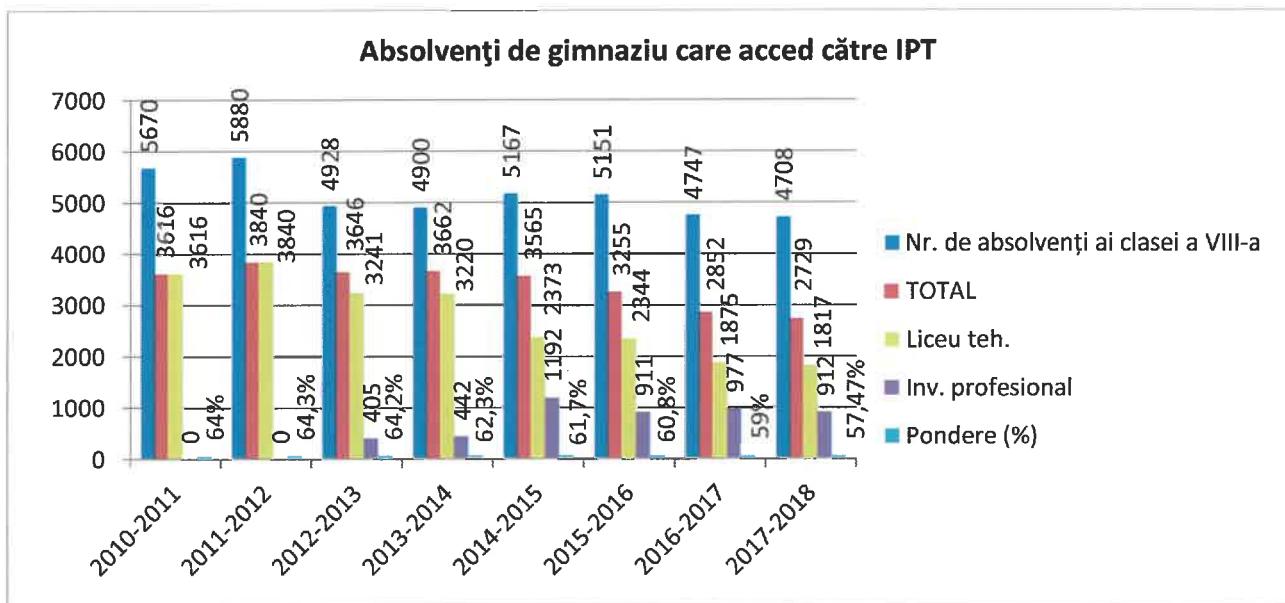

Fig.5.5.b Evoluția populației școlare de la liceu tehnologic 2005-2020 (sursa IȘJ Neamț)

În continuare va fi analizată ponderea absolvenților de gimnaziu care acced către IPT și modul în care a evoluat în ultima perioadă. După cum reiese din fig.5.6, din anul 2010 ponderea elevilor care acced spre învățământul tehnologic scade constant aproximativ cu 1% pe an. Acest lucru se datorează scăderii numărului de absolvenți ai clasei a VIII-a, în condițiile în care numărul claselor cu profil teoretic și vocațional a rămas constant.

5.3. Indicatori de intrare

5.3.1. Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic

Acest indicator, calculat prin raportare la numărul de norme didactice, oferă un indiciu în legătură cu eficiența utilizării resurselor și calitatea actului didactic. Reducerea sa până la o limită rezonabilă poate să asigure creșterea eficienței fără să afecteze calitatea demersului didactic. Indicatorul poate deveni critic din perspectiva declinului demografic și a introducerii finanțării per elev, presând în direcția măsurilor de concentrare a resurselor în școli viabile.

Pentru anul 2018-2019 numărul de elevi care revine unui cadru didactic la învățământul profesional este 16,4 în ușoară creștere față de ultima perioadă.

Pentru anul 2018-2019 numărul de elevi care revine unui cadru didactic la învățământul liceal este de 12,5 cu valori mai mari pentru liceele teoretice și mai mici pentru cele vocaționale și tehnologice.

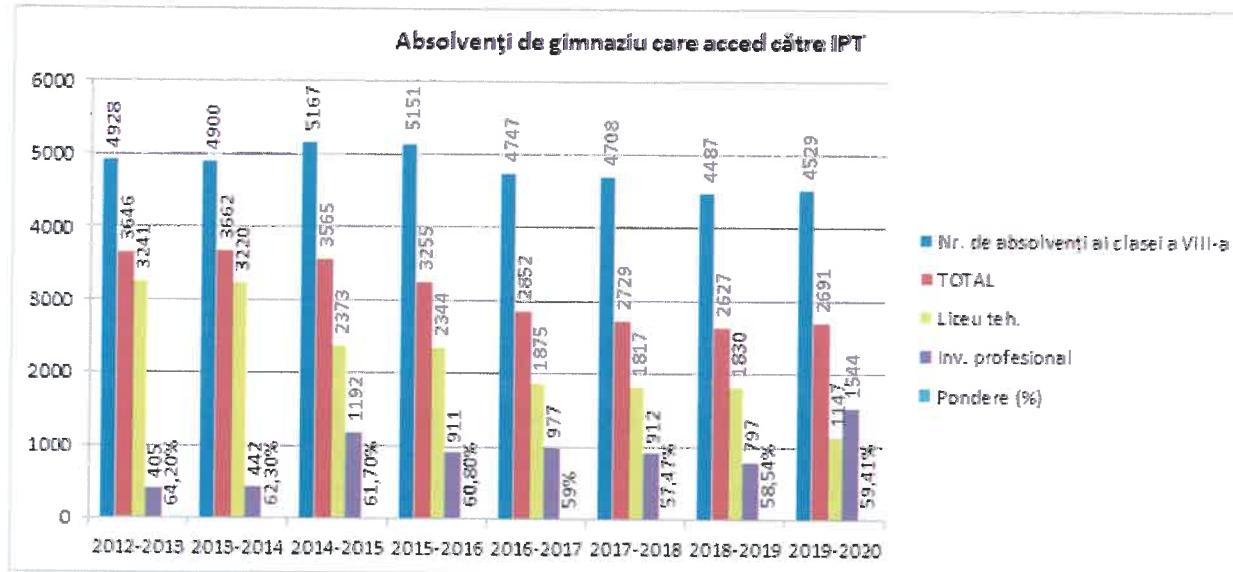

Fig.5.6. Evoluția tranzitiei gimnaziu - IPT (sursa IȘJ Neamț)

5.3.2. Resursele umane din IPT

În anul 2016-2017, la disciplinele din aria curriculară tehnologii au existat 335,14 norme didactice de profesori : 264,55 în urban (78,93%) și 70,59 în rural (21,07). De remarcat că 278,29 de norme sunt predate de personal titular (83,04%) și doar 1,54 de norme au fost predate de profesori fără studii corespunzătoare postului (necalificați) – 0,46%. Restul de 55,31 de norme didactice, respectiv 16,5%, au fost predate de suplinitori calificați, personal asociat, pensionari și PLO.

Pondere profesorilor de tehnologii calificați este de 99,64%.

Pentru profesorii care predau instruire practică, pentru aceeași perioadă, situația se prezintă astfel : 174,16 de norme didactice : 125,31 în urban (71,95%) și 48,85 în rural (28,05%). Dintre acestea 110,61 de norme sunt predate de personal titular (63,52%) și 2,65 norme au fost predate de profesori fără studii corespunzătoare postului (necalificați) – 1,52%. Restul de 60,9 norme didactice, respectiv 34,96%, au fost predate de suplinitori calificați, personal asociat, pensionari și PLO.

Pondere profesorilor de instruire practică, calificați este de 97,35%.

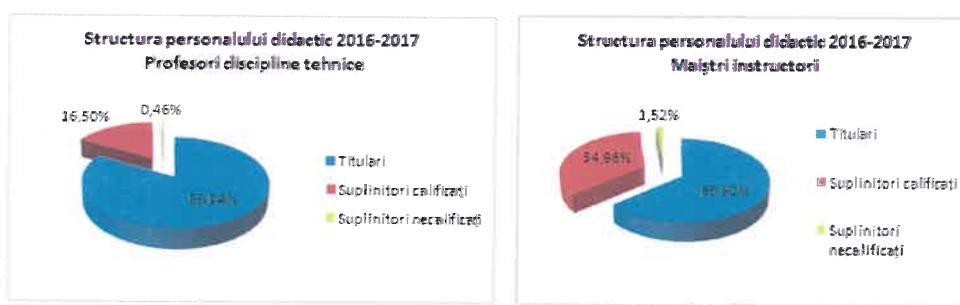

Fig.5.7. Structura personalului care predă la IPT (sursa IȘJ Neamț)

Schimbările accelerate introduse de reformele din ÎPT, pe de o parte, și cele din mediul economic și social, pe de altă parte, impun un efort susținut de adaptare din partea profesorilor. Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze atât competențele metodice cât și actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic.

Pe de altă parte, ponderea importantă a populației ocupate în educație obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate de atenuare a impactului reducerilor de activitate datorate reducerii

populației școlare și a reformei din învățământul tehnologic, în vederea facilitării restructurării ofertei școlare: facilitarea mobilității, programe de formare continuă și reconversie profesională pentru cadrele didactice.

Pentru facilitarea adaptărilor la schimbările din sistem este necesară, ca măsură de fond, anticiparea evoluției personalului didactic și adoptarea, în cadrul unei strategii pe termen lung, a unor măsuri însușitoare, ținând cont de efectele combinate ale reducerii populației școlare și restructurării planurilor de școlarizare din ÎPT pentru adaptarea la nevoile de calificare.

5.3.3. Resurse materiale și condiții de învățare

În anul școlar 2019-2020 în rețeaua școlară a județului Neamț funcționează 31 de unități IPT : 21 de colegii și licee tehnologice (din care unul particular), 5 școli postliceale sanitare (din care una de stat) și 5 școli profesionale (din care una specială).

Menționez că o ȘPS "Moldova" Roman are o structură arondată la Târgu-Neamț.

Viabilitatea unităților de învățământ tehnologic din mediul rural va depinde de modul de a atrage elevii; știut fiind faptul că e greu de realizat clase cu efective 25-27 de elevi în mediul rural.

În bazinele demografice în care se constată o evoluție negativă a populației școlare se va stabili menținerea acelor unități care prezintă resurse umane și materiale specializate și parteneriate viabile. Unitățile de învățământ care nu se încadrează în cerințele de calitate și nu dispun de autorizări/acreditări, vor fi obiectul restructurării în următorii ani, iar pentru asigurarea cuprinderii tuturor elevilor afectați se va apela la transportul școlar.

Cu excepția școlilor cuprinse în Programele PHARE TVET care au fost dotate cu echipamente adecvate, restul unităților din mediul urban dispun de ateliere și laboratoare, dar dotarea lor este minimă și nu a mai fost împrospătate de foarte mult timp.

Dotarea informatică a școlilor din județ s-a îmbunătățit, astfel că toate unitățile de învățământ profesional și tehnic au cabinete de informatică, sunt conectate la internet și au resursa umană de specialitate.

5.4. Indicatori de proces

5.4.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și finanțier către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație.

Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Acste structuri sunt:

La nivel regional: Consorțiul Regional (CR) - organism consultativ al Consiliului de Dezvoltare Regională

La nivel local (județean): Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) - ca organism consultativ al Inspectoratelor școlare județene.

La nivelul școlilor: Consiliile de administrație / Consiliile școlare.

La nivel național, până la data de 02 iunie 2008 erau încheiate acorduri tripartite pentru înființarea a unui număr de 23 Comitete sectoriale.

Principalele atribuții în procesul de planificare în ÎPT ale structurilor menționate sunt următoarele:

Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea Standarde de Pregătire Profesională.

Consorțiul Regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea Planurilor Regionale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PRAI).

CLDPS: identificarea nevoilor de calificare la nivel județean și elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PLAI); avizarea planurilor anuale de școlarizare.

Consiliile de administrație / Consiliile școlare: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de Acțiune a Școlii (PAS).

În cadrul programului multianual PHARE TVET, Consorțiu Regional și Comitetele locale au fost antrenate în elaborarea și revizuirea primelor documente de planificare strategică pe termen lung la nivel regional (PRAI) și local (PLAI), pe baza cărora la nivelul fiecărei școli din program au fost elaborate planuri școlare de acțiune (PAS).

La nivelul unităților școlare, principalul instrument de planificare strategică pe baza analizei mediului intern (autoevaluare) și extern este concretizat prin Planurile de acțiune ale școlilor (PAS).

Cele 9 școli din Programul PHARE TVET au beneficiat de formare și asistență pentru elaborarea PAS în raport cu PRAI și PLAI, adoptarea planificării prin PAS, corelată cu PRAI și PLAI, s-a realizat în prezent de către toate unitățile ÎPT, pentru buna corelare între nivelurile de calificare și solicitările pieței forței de muncă.

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- finanțarea învățământului preponderent centrat pe activitățile curente pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung;
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT;
- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii.

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este curriculum în dezvoltare locală (CDL - componentă importantă a planului de învățământ la clasele a IX-a și a X-a) care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi). Din păcate, pe lângă cazuri de bună practică în acest domeniu, de multe ori se constată o antrenare redusă sau formală din partea școlilor a agenților economici în elaborarea CDL, motivată adeseori prin interesul scăzut al acestora din urmă.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului din ÎPT este în legătură cu organizarea și derularea examenelor de certificare, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu implicarea agenților economici ca membri ai comisiilor de examinare. Rezultatele absolvenților la aceste examene (cu procent de reușită apropiat de 100%) oferă motive de îndoială cu privire la efectivitatea și eficiența participării agenților economici în cadrul acestora.

5.4.2. Asigurarea calității în ÎPT

Nevoia unor **mecanisme reglementate de asigurare a calității serviciilor de educație și formare profesională** care să garanteze aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire și satisfacția beneficiarilor (forța de muncă și angajatorii) a condus la adoptarea Legii nr. 87 din 13 aprilie 2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/12.07.2005 privind asigurarea calității educației.

Cadrul Național pentru Asigurarea Calității – CNAC în ÎPT este dezvoltat în conformitate cu prevederile Legii 87/2006 privind asigurarea calității în educație. Domeniile și criteriile pentru asigurarea calității menționate în lege sunt:

A. Capacitatea instituțională, care rezultă din organizarea internă a infrastructurii disponibile, concretizat prin criterii referitoare la:

- a. structurile instituționale, administrative și manageriale
- b. resursele materiale
- c. resursele umane

B. Eficacitatea educațională, care constă în mobilizarea de resurse cu scopul de a se obține rezultatele așteptate ale învățării, concretizată prin criterii referitoare la:

- a. conținutul programelor de studiu
- b. rezultatele învățării
- c. activitatea de cercetare științifică sau metodică, după caz
- d. activitatea financiară a organizației

C. Managementul calității, concretizat prin criterii referitoare la:

- a. strategii și proceduri pentru asigurarea calității

- b. proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate
- c. proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării
- d. proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral
- e. accesibilitatea resurselor adecvate învățării
- f. baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității
- g. transparența informațiilor de interes public cu privire la programele de studii și, după caz, certificatele, diplomele și calificările oferite
- h. funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform Legii

CNAC este structurat pe **7 principii ale calității**, care acoperă domeniile calității care trebuie luate în considerare de unitățile de ÎPT (OMECT nr.6308/19.12.2008). Principiile calității vor fi utilizate ca punct de referință sau bază de comunicare de către toți cei implicați în procesul de asigurare a calității în ÎPT. Fiecare principiu al calității este definit printr-un număr de **descriptori de performanță** care definesc nivelul optim al activităților și proceselor din ÎPT. Descriptorii de performanță se bazează pe *Ghidul European de Autoevaluare a furnizorilor de formare profesională* (CEDEFOP 2003) și sunt astfel formulați încât să acopere varietatea ofertelor de ÎPT existente.

Unitățile de ÎPT utilizează principiile calității și descriptorii de performanță asociați acestora în procesul de autoevaluare, pentru monitorizarea și îmbunătățirea calității, precum și pentru a se pregăti pentru inspecție. Inspectorii utilizează principiile calității și descriptorii de performanță asociați acestora pentru a valida raportul procesului de autoevaluare, precum și pentru a inspecta și monitoriza extern performanța unităților de ÎPT.

Principala caracteristică a CNAC în ÎPT este aceea că este **centrat pe elev**. De aceea, în procesul de autoevaluare, unitățile de ÎPT vor trebui să identifice în primul rând impactul acțiunilor lor asupra experienței de învățare a elevilor. Descriptorii de performanță descriu activitățile și situațiile care pot apărea în procesul de bună funcționare a unei unități de ÎPT. Dacă la îndeplinire aceste activități, unitățile de ÎPT vor produce dovezi care vor demonstra nivelul la care își desfășoară activitatea.

În județul Neamț în perioada 2008-2016, unitățile ÎPT au fost evaluate extern în domeniul calității pentru : autorizare, acreditare și evaluări externe la 5 ani. Autorizările au fost necesare pe fondul implementării unor calificări noi, adaptate la cerințele pieței muncii și care să satisfacă solicitările beneficiarilor primari ai educației.

5.4.3. Serviciile de orientare și consiliere

Absolvenții din învățământul secundar și profesional sunt cei mai vulnerabili în raport cu piața muncii, în această categorie regăsindu-se cel mai mare număr de șomeri. Prin serviciile de consiliere și orientare oferite în cadrul cabinetelor de consiliere psihopedagogică se urmărește creșterea motivației pentru învățare, creșterea gradului de adaptabilitate a elevilor la cerințele pieței muncii și conștientizarea abilităților și aptitudinilor de care dispun.

Principalele activități derulate în cadrul cabinetelor de consiliere psihopedagogică din unitățile de învățământ profesional și tehnic constau în consiliere și orientare individuală și de grup prin oferirea de informații legate de planificarea și dezvoltarea carierei școlare și profesionale.

Discuțiile de grup, interviurile și dezbatările cu elevii sunt axate pe surse media ce pot oferi relații cu privire la piața muncii, continuarea traseului educațional și/sau inserția profesională, oportunități de muncă la nivel local și regional.

Consilierul analizează resursele individuale privind îndeplinirea obiectivelor propuse prin analiza exemplelor, analiza legislației, realizarea unor postere, a unor planuri de afaceri, comentarea unor texte privind meserile specifice femeilor/bărbaților.

În cadrul ședințelor cu părinții, consilierul și dirigintele, împreună cu familiile elevilor, discută despre piața muncii, dinamica pieței muncii, cererea și oferta de muncă, selecția și recrutarea forței de muncă, șomajul și protecția socială, și au loc informări cu privire la cursuri de formare și perfecționare în diverse domenii. Consilierul psihopedagogic sprijină elevii din acest segment al învățământului în actualizarea portofoliului și dosarului personal cu diplome, certificate, documente, CV-uri, scrisori de intenție, simulări de participare la interviuri.

Consilierea individuală se concentrează asupra următoarelor demersuri:

- Aplicarea testelor și chestionarelor în vederea conturării profilului psihosocio-profesional al fiecărui elev în parte;
- Sprijinul elevilor în luarea unor decizii corecte privind cariera;
- Continuarea studiilor sau alegerea unui loc de muncă ce se pliază pe profilul fiecărui elev în parte;
- Îndrumarea elevilor spre anumite tipuri de școli sau profesii;
- Acordarea de consultanță cu caracter orientativ prin furnizarea de informații și indicații cu privire la profilul de studiu și ramura de activitate profesională în care elevul are cele mai mari de șanse de dezvoltare și afirmare;
- Realizarea de eseuri despre auto-eficacitate;
- Discuții cu privire la relațiile existente aspirații-imagine de sine – preferințe - interese;
- Analiza priorităților, aspirațiilor, valorilor personale, calităților, punctelor tari/slabe.
- Discuții în vederea creșterii motivației pentru învățare și creșterea gradului de conștientizare a necesității educației pentru adaptarea la viața socială și profesională.

Instrumente și metode utilizate

- Teste și chestionare de investigare a personalității;
- Chestionare și inventare de investigare a intereselor vocaționale;
- Teste de capacitate mentală destinate inteligenței și competenței în domenii specifice;
- Teste de aptitudini și deprinderi (tehnice, matematice, verbale, artistice);
- Teste sociometrice;
- Metode de instruire a elevilor în vederea alegerii carierei;
- Chestionare și teste de autocunoaștere;
- Exerciții de luare de decizii;
- Teste și chestionare de evaluare a intereselor, competențelor și experiențelor personale;
- Exerciții de realizare a unor planuri educaționale și de carieră;
- Exerciții de redactare a CV-ului model european și scrisori de intenții;
- Informații privind ponderea diverselor profesii pe piața muncii.

Rezultatele sondajelor privind opțiunile elevilor din clasa a VIII-a pentru liceul tehnologic și apoi școala profesională indică o creștere a încrederei în șansele de inserție socio-profesională oferite de sistemul de formarea profesională inițială în județul Neamț.

5.5. Indicatori de ieșire pentru perioada 2000-2016

5.5.1. Rata netă de cuprindere (RNC) în sistemul de învățământ și de formare profesională

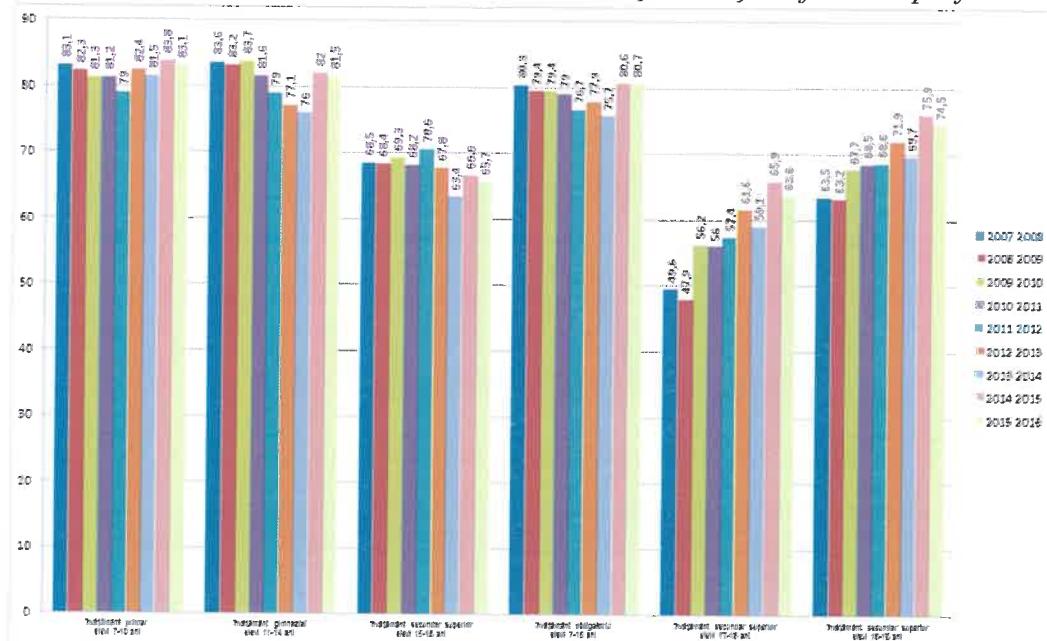

Fig. 5.8. Evoluția ratei nete de cuprindere (Sursa INS)

Rata netă de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ – reprezintă numărul copiilor/elevilor/studenților în grupa de vîrstă oficială de educație, cuprinși în aceste niveluri de educație, ca raport procentual din populația totală din aceeași grupă oficială de vîrstă.

Analizând rata de cuprindere în perioada 2007-2016 (fig. 5.8) pe diferite nivele de învățământ, pe intervalul de vîrstă reprezentativ pentru județ, respectiv 7-18 ani, se constată:

- RNC la învățământul primar (7-10 ani) este constantă și situată la 83%. În mediul urban RNC este mai mare până la 90-95% iar mediul rural mai scăzută 75-80%.
- RNC la învățământul gimnazial (11-14 ani) este aproximativ constantă și situată la valori cuprinse între 75-83%. În mediul urban RNC este mai mare până la 92-98% iar mediul rural mai scăzută 70-75%.
- RNC în învățământul secundar superior (15-16 ani)– clasele a IX-a, a X-a, anul I și II (15-16 ani) este, de asemenea, aproximativ constantă 68 - 73%. Din cauză că majoritatea liceelor sunt în mediul urban, aici RNC ajunge la 200-225% pe când în mediul rural este de 10-15%.
- având în vedere cifrele de mai sus RNC în învățământul obligatoriu (7-16 ani) este de asemenea, constată, în jurul valorii de 80%, cu precizarea că în mediul urban este mai mare (115-120%) decât în mediul rural (60-65%).

O concluzie ce se desprinde este că aproximativ 20% dintre elevi nu sunt cuprinși în învățământul obligatoriu și se află în abandon școlar.

- RNC în învățământul secundar superior (15-16 ani)– clasele a XI-a, a XII-a, anul III și IV (17-18 ani) se situează pe un trend ascendent de la 63 la 75%. Se păstrează aceeași situație de clasele a IX-a și a X-a, respectiv în mediul urban RNC ajunge la 200-230% pe când în mediul rural este de 10-15%. RNC pentru județul Neamț în perioada analizată se situează în media regiunii NE și a celei naționale. Pe sexe, rata netă de cuprindere, este ușor mai mare pentru populația școlară de sex feminin, lucru care este logic luând în considerare că această categorie este excendentară.

5.5.2. Gradul de cuprindere în învățământ (rata specifică de cuprindere pe vîrste)

Gradul de cuprindere (GC) în învățământ reprezintă procentajul elevilor de o anumită vîrstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de educație, din totalul populației de aceeași vîrstă. Acest indicator reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vîrstă specifică.

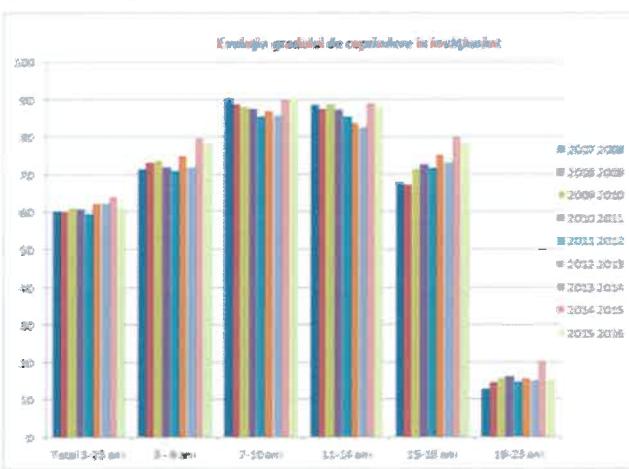

Fig. 5.8. Evoluția gradului de cuprindere (Sursa INS)

Analizând evoluția indicatorului în perioada 2007 - 2016 (fig. 5.8) se constată:

- GC pentru totalitatea nivelelor de învățământ (3-23 de ani) a rămas aproximativ constant cuprins în intervalul 60 – 64%.
- GC la învățământul preșcolar este în general redus, a fost cuprins între 71 – 79%, iar în intervalul analizat a avut un trend ascendent.

GC de la nivelul preșcolar este cel mai redus de la învățământul obligatoriu.

- GC la învățământul primar a fost cuprins între 85 – 91%, iar în intervalul analizat a avut o evoluție aproximativ constantă.

GC de la nivelul primar este cel mai ridicat de la învățământul obligatoriu.

- GC la învățământul gimnazial a fost cuprins între 84 – 89% și a fost relativ constant.
- GC la învățământul liceal a fost cuprins între 68 – 80% și a evoluat în sensul creșterii de la an la an.

Pe medii de rezidență se constată că GC în mediul urban este mult mai mare decât în mediul rural, diferențele având valori considerabile.

5.5.3. Rata abandonului școlar (RAŞ), pe niveluri de educație ISCED

România a ocupat anul trecut locul 26 din 28 la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește părăsirea timpurie a sistemului de învățământ, având în continuare una dintre cele mai mari rate ale abandonului școlar.

Astfel, 18,1% din români cu vîrstă cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult gimnaziul nu și-au exprimat în niciun fel dorința de a-și continua studiile anul trecut. Iar procentul acestora este din nou în creștere, după ce între 2012 și 2013 români începuseră să fie mai preocupați de continuarea studiilor. La nivel european, la capitolul abandon școlar suntem depășiti doar de maltezi și de spanioli, cu rate de peste 20%, în timp ce germanii care au părăsit școala înainte de vreme sunt de două ori mai puțini decât români, iar în Polonia rata abandonului este de trei ori mai mică decât la noi, potrivit celor mai recente date de la Eurostat.

DOAR MALTEZI SI SPANIOLII NE INTREC LA ABANDONUL SCOLAR											
Topul țărilor din UE în funcție de rata abandonului școlar											
Țara	Rata abandonului școlar (%)	2014	2013	Țara	Rata abandonului școlar (%)	2014	2013	Țara	Rata abandonului școlar (%)	2014	2013
Croatia	12,2	4,5	Bundes	9,3	7,1	Onsula	9,4	9,2	M. Britanie	11,8	12,3
Slovacia	11,4	3,9	Cipru	8,8	9,1	Grecia	10,6	10,1	Belarus	11,3	12,5
Polenia	10,6	5,6	Marita	8,4	8,4	Vlaicja	10,5	9,3	Italia	10,8	10,8
Cehia	10,3	5,4	Austria	7,8	7,5	Germania	10,5	9,8	Portugalia	10,4	10,9
Ucraina	9,3	6,3	Danemarca	7,7	8,0	Serbia	11,0	11,0	România	18,1	17,1
Luxemburg	8,1	6,1	Izlanda	8,5	9,8	Espania	11,4	9,7	Malta	10,4	10,5
Slovenia	7,9	6,4	Franța	8,3	9,2	Ungaria	11,9	11,9	Spania	10,3	10,6

RAŞ reprezintă diferența între numărul elevilor înscrisi la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscrisi la începutul anului școlar. Indicatorul măsoară fenomenul abandonului școlar, permitând evaluarea eficienței interne a sistemului de educație. Acesta este totodată un indicator important pentru analizarea și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui nivel de educație.

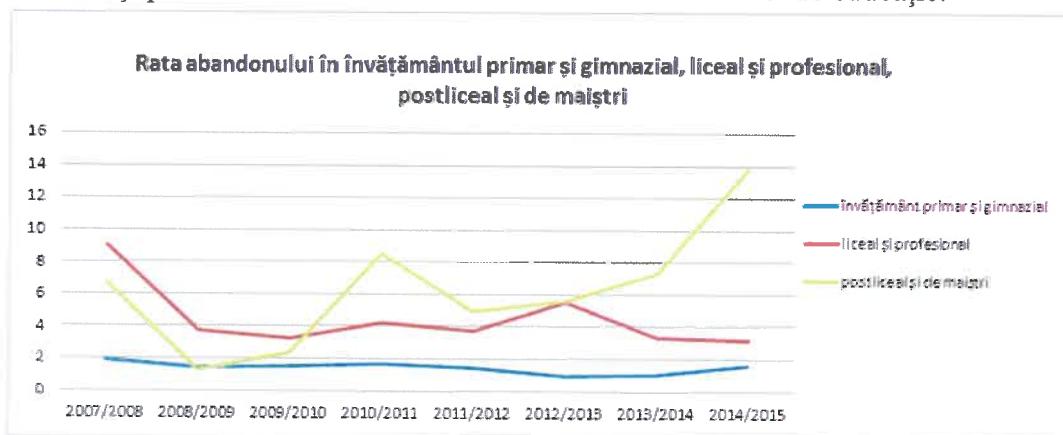

Fig. 5.9. Rata abandonului școlar (Sursa INS)

Analizând RAŞ (fig.5.9.) în perioada 2007-2015 pe niveluri de educație se constată:

- RAŞ la învățământul primar și gimnazial este aproximativ constantă cu valori cuprinse între 0,9 – 1,9%;
- RAŞ la învățământul liceal și profesional este în descreștere de la 9% la 3%;
- RAŞ la învățământul postliceal și de maistri este în creștere de la 7% la 14% .

Se remarcă creșterea RAŞ concomitent cu vîrsta elevilor !

De asemenea se remarcă scăderea cu 6% a RAŞ la învățământul liceal și profesional !

Analiza datelor privind RAŞ pe sexe constată că are valori mai mari în cadrul populației de sex masculin decât la populația de sex feminin. Din punct de vedere al distribuției pe medii de rezidență, RAŞ este mai mare în mediul urban decât în mediul rural.

5.5.4. Rata de absolvire (RA), pe niveluri de educație ISCED

Rata de absolvire reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vîrstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv de educație. Rata de absolvire este un indicator care reflectă calitatea și eficiența internă a sistemului de educație, dar și rezultatele acestuia.

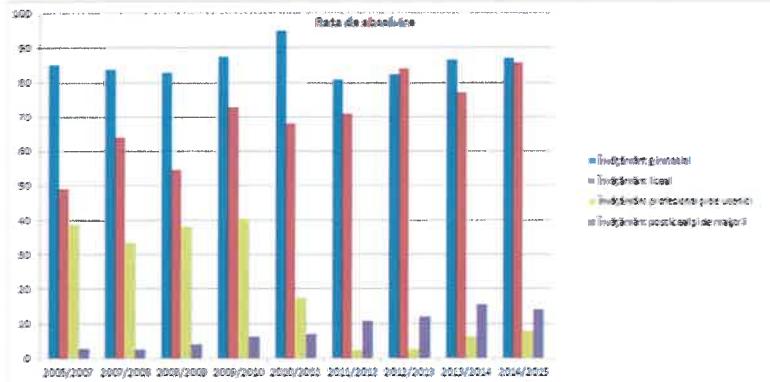

Fig.5.10. Rata de absolvire (Sursa INS)

În județul Neamț, în intervalul 2006-2015, rata de absolvire a avut următoarea evoluție:

- RA la învățământul gimnazial a fost aproximativ constantă, cuprinsă între 83 – 87%;
- RA la învățământul liceal a crescut continuu de la 50% la 86%;
- RA la învățământul profesional a fost în scădere continuă de la 40% la 7,8% în anul școlar 2014/2015. Menționez că în anii 2011-2013, RA s-a situat la valori în jurul a 2,5%!
- RA la învățământul postliceal și de maiștri a avut o creștere continuă de la 3% ajungând la 14,1% în anul școlar 2014-2015.

Pe medii de rezidență se constată că rata de absolvire în mediul urban este mult mai mare decât în mediul rural, diferența dintre cele 2 medii având valori considerabile.

5.5.5. Rata de succes (RS)

Rata de succes la examenele finale de certificare a competențelor profesionale (examenele de absolvire la școala de ucenici, școala profesională, postliceală și de maiștri; respectiv certificarea competențelor profesionale la liceul tehnologic) este în anul 2015-2016 de 97,5%. Această constatare este mai degrabă de natură să pună sub semnul întrebării corectitudinea și relevanța evaluărilor finale. Reconsiderarea evaluărilor finale în raport cu SPP, bazate pe achiziții reale în termeni de competențe, este de maximă importanță pentru asigurarea unei certificări credibile, validată de piața muncii la absolvirea fiecărui nivel de calificare.

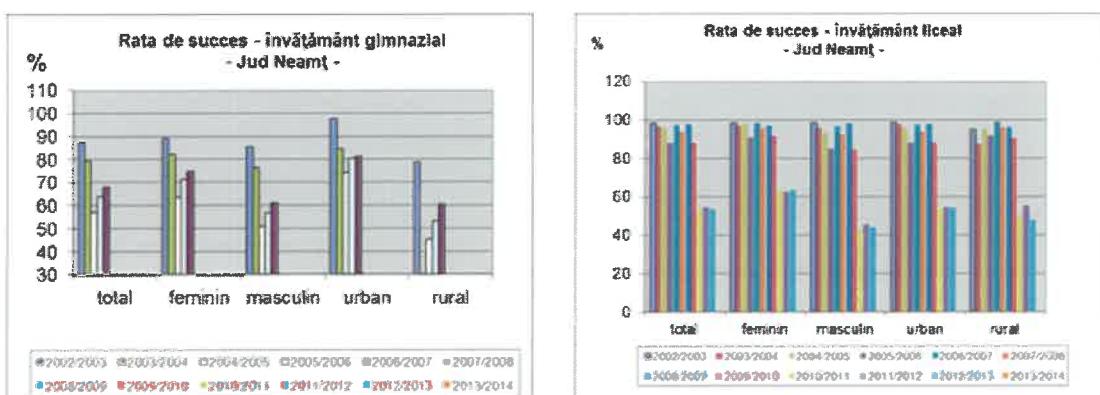

Fig.5.11 Rata de succes (Sursa INS)

RS în anul școlar 2015-2016 în învățământul liceal, este la nivelul județului Neamț este de 66,6%.

5.5.6. Rata de tranziție (RT) la următorul nivel de educație

RT în învățământul secundar superior reprezintă numărul de elevi admisi în primul an de studii la învățământul secundar superior într-un anumit an școlar, ca raport procentual față de numărul de elevi înscriși în anul terminal al învățământului secundar inferior din anul școlar anterior. Acest indicator permite măsurarea gradului de acces nivelului de tranziție de la învățământul secundar inferior la

învățământul secundar superior. Considerat din perspectiva nivelului de învățământ secundar inferior acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirea din sistem; privit din perspectiva nivelului de învățământ secundar superior acesta este un indicator de acces.

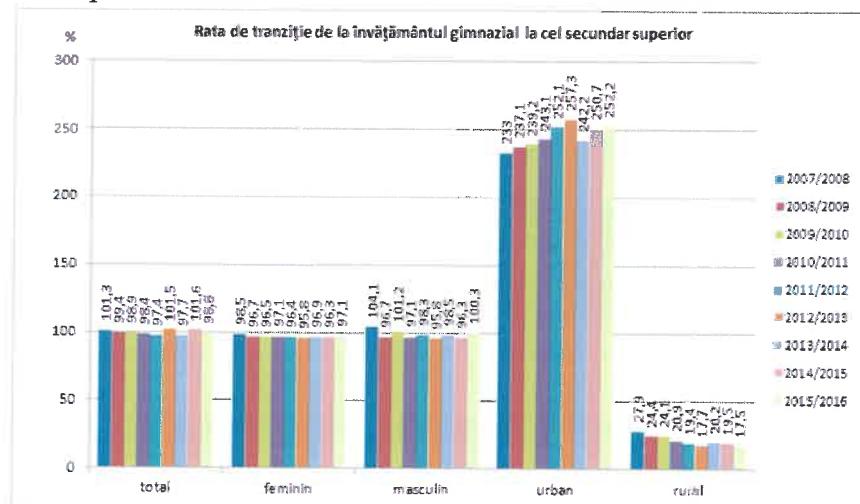

Fig. 5.12.a Rata de tranziție în învățământul secundar superior (Sursa: INS)

Din analiza acestui indicator (fig.5.12a) se constată că RT în învățământul secundar superior a fost în general constată cu valoari cuprinse între 97,7% și 101,6%, (în anul 2014-2015). Față de anul 2007-2008, în anul 2015-2016 se constată o scădere de 2,5%, cu toate că în anul anterior RT a înregistrat valoarea maximă.

RT a județului Neamț în această a avut cele mai ridicate valori din regiunea NE !

Din analiza RT în învățământul secundar superior, pe sexe, rezultă că scăderea este mai accentuată în cazul persoanelor de sex masculin de 3,8% față de cele de sex feminin de 1,4%.

RT a județului Neamț în învățământul postsecundar non-tertiar și terțiар are, în anul 2015-2016, la nivelul regiunii una din cele mai scăzute valori (suntem urmați de județele Botoșani și Vaslui) de 6,8% (fig.5.12b).

Din analiza pe sexe, a RT în postsecundar non-tertiar și terțiar în intervalul 2007-2016, are o evoluție crescătoare, mai mare în cazul persoanelor de sex masculin de 3,1% și de 1,7% în cazul persoanelor de sex feminin.

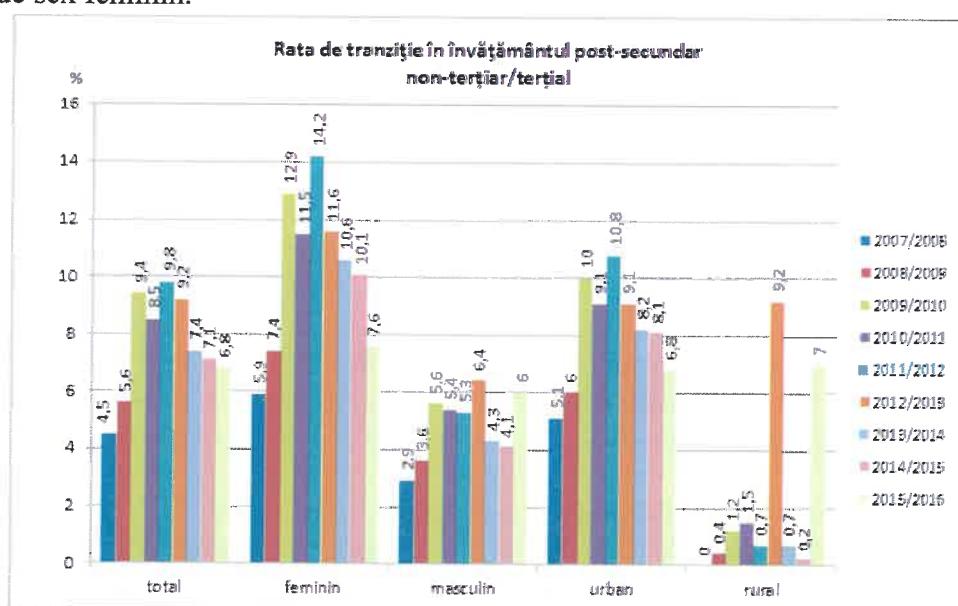

Fig. 5.12.b Rata de tranziție în învățământul postsecundar non-tertiar și terțiar (Sursa: INS)

Valoarea RT în învățământul postsecundar non-tertiar și terțiar a județului Neamț este dată aproape exclusiv de învățământul postliceal, în instituțiile de învățământ superior mai existând doar 369 de studenți.

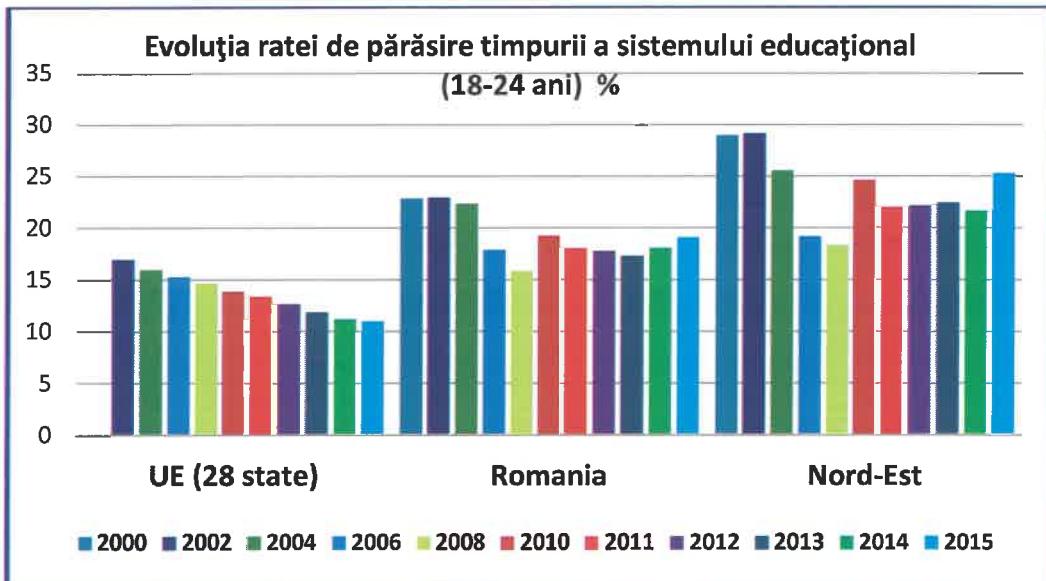

Fig. 5.13. Rata abandonului școlar timpuriu (Sursa: INS)

5.5.7. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație (RAȘT)

Conform definiției Eurostat, RAȘT se referă la tinerii din grupa de vîrstă 18-24 de ani care au părăsit sistemul de educație, cu doar învățământul secundar inferior sau mai puțin (maxim ISCED 2) absolvit.

Cei mai mulți tineri parcurg cu succes etapele sistemului de învățământ și își continuă studiile sau profită de oportunitățile de formare ori intră în câmpul muncii. Cu toate acestea, unul din șapte tineri europeni abandonează sistemul de învățământ fără a deține competențele sau calificările considerate în prezent necesare pentru o tranziție reușită către piața muncii și pentru o participare activă în cadrul economiei actuale, bazate pe cunoaștere. Cu alte cuvinte, în prezent aproximativ 6,4 milioane de tineri din Europa sunt clasificați drept tineri care abandonează școala timpuriu.

Ținta UE din strategia Europa 2020 prevede o RAȘT de maxim 10% iar pentru România ținta este de 11,3%. Pentru anul 2015 media la nivel european este de 12%, iar la nivel național de 19,1%.

Cu toate că s-au realizat progrese, în ultima perioadă RAȘT națională înregistrează din nou un trend crescător. Astfel RAȘT a crescut de la 15,3% în anul 2008 (an în care s-a înregistrat minimul absolut), până la 19,1% în 2015.

De remarcat este însă faptul că România a înregistrat un progres peste media europeană la acest capitol (o scădere de 6,3% a RAȘT față de media europeană de 3,2%).

În cazul regiunii Nord-Est evoluția RAȘT este asemănătoare cu cea la nivel național cu precizarea că valorile înregistrate sunt mai mari decât media națională.

Ca exemplu, în comparație cu anul 2014, RAȘT în regiunea Nord-Est a crescut de la 21,7% la 25,3% fiind cea mare mare la nivel național.

RAȘT în județul Neamț, nu face excepție și se situează la nivelul regiunii NE cu valori situate în jurul valorii de 24%.

5.5.8. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA)

Testele internaționale PISA se desfășoară o dată la trei ani și arată nivelul elevilor de 15-16 ani la citire și matematică. Elevii s-au dovedit a fi mai buni la matematică și la citire în 2015 comparativ cu 2012.

Chiar dacă se constată o îmbunătățire a nivelului, România se află tot pe ultimul loc din Europa (suntem depășiți doar de Cipru la competențele în matematică). În rest, toate țările din Europa Centrală și de Est, adică Slovenia, Polonia, Cehia, Letonia, Ungaria, Lituania, Croația, Slovacia și Bulgaria sunt înaintea noastră. Pe ultimele locuri, nu foarte departe de România, se află Kosovo, Algeria și Republica Dominicană. Dintre țările europene Moldova, Cipru, Turcia, Albania, Muntenegru și Georgia sunt în spatele României.

Iată cum arată punctajele obținute în 2006, 2009, 2012 și 2015:

Anul	Matematică	Ştiințe	Citire
2006	415	418	396
2009	427	428	424
2012	445	439	438
2015	444	435	434

Conform aceluiași test, copiii cei mai buni din lume la matematică și citire provin din Singapore, apoi urmează cei din Japonia, Estonia, Finlanda și Canada.

Performanțele în educație s-au îmbunătățit în România, Columbia, Israel, Macao, Portugalia și Qatar. Surpriza a venit din Finlanda, creditată cu cel mai performant sistem de educație, elevii din această țară având performanțe în scădere.

Concluziile studiului sunt extrem de amănunțite, însă există clar o legătură între situația economică a unei țări și nivelul de educație.

În luna aprilie 2015, un număr de 5.103 elevi români cu vîrste cuprinse între 15 ani și 3 luni și 16 ani și 2 luni la acea dată, din 185 de școli, au susținut testarea PISA. Elevii au avut la dispoziție două ore pentru a rezolva subiectele structurate pe trei domenii: Științe ale naturii, Matematică și Citire/Lectură.

Ştefan Vlaston, expert în Educație, susține că rezultatele testelor Pisa nu trebuie să surprindă fiind vorba de a patrulea ciclu de testare în care România se situează în ultima parte a clasamentului. (România liberă decembrie 2016)

5.5.9. Ponderea populației cu vîrste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)¹

Indicatorul NEET (acronimul pentru formularea „Not in Education, Employment or Training”), calculat în funcție de numărul tinerilor din categoria de vîrstă cuprinsă între 15 și 24 de ani care nu urmează nici o formă de învățământ și nici nu au un loc de muncă are pentru România, în intervalul 2007-2016, valori mai mari decât media la nivelul UE și a înregistrat o creștere în acest interval de timp de la 16,5% la 23,6% (cu o scădere la 13,8% în 2008), având pentru anul 2016 cea mai mare valoare de 23,6% față de media UE care a fost de 16,7% (fig.5.14).

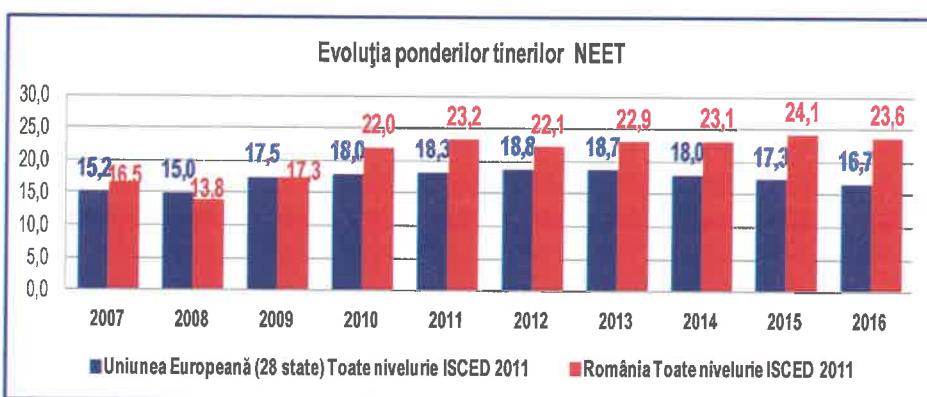

Fig.5.14. Evoluția ponderii tinerilor

5.5.10. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

Participarea la programe LLE a populației adulte din România este în perioada anilor 2000-2009 una dintre cele mai scăzute din țările UE, crescând cu numai 0,6% în acest interval de timp (de la 0,9% la 1,5% - fig.5.14). Conform acestui indicator, România se află în anul 2009 pe penultimul loc în statisticile europene, numai Bulgaria având procente mai mici. În timp ce media europeană a crescut în 2009 la 9,3% față de 7,1% în 2000, iar nivelul de referință comunitar a fost stabilit pentru 2010 la 12,5%, țara noastră se confruntă în continuare cu o participare extrem de scăzută la programele de formare continuă. Alocarea de fonduri europene (FSE) pentru acest domeniu prin POSDRU constituie o oportunitate pe care trebuie să o aibă în vedere permanent și unitățile IPT, fiind necesare în continuare eforturi suplimentare pentru a ridica nivelul competențelor populației și pentru a dobânda flexibilitate și securitate pe întreaga piață a forței de muncă.

¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa, pentru vizualizare clic aici [ANEXE\Edcazione\26 Tineri NEET.xlsx](#)

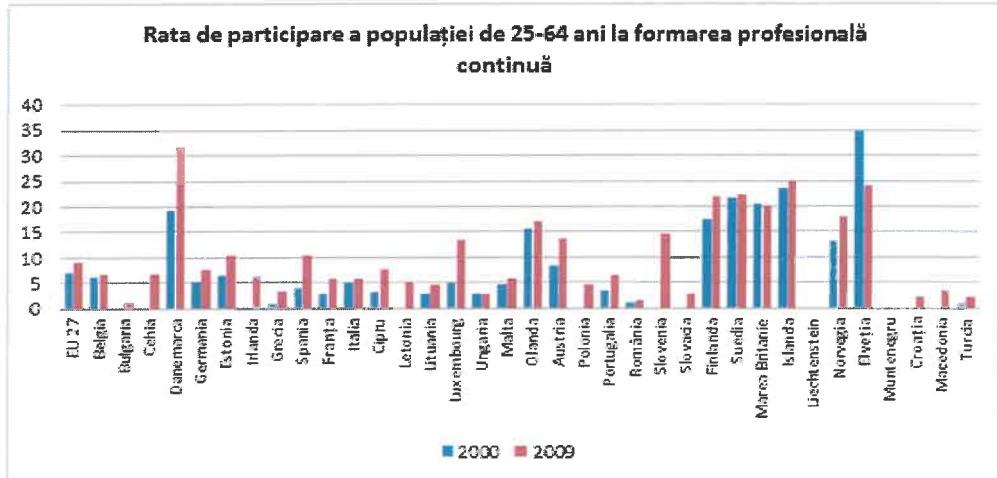

Fig.5.14. Ponderea formării adulților (Sursa: Statistica CEDEFOP)

În 2009, numai 8 state membre depășit nivelul de referință 2010 și doar 5 nivelul pentru 2020. Există diferențe mari de participare între statele membre, țările nordice și în Regatul Unit, cei mai buni performer, ating sistematic rate mari de participare, ajungând la 20-30%. Țările de Jos, Slovenia, Austria, Spania, Luxemburg și Estonia sunt în următorul grup, cu rate de participare între 10% și 20%. Bulgaria, Grecia și România, precum și Croația și Turcia, au înregistrat puține progrese sau nu în îmbunătățirea nivelului lor extrem de scăzut de participare. Pe de altă parte Estonia și Luxemburg au avut succes în creșterea ratelor de participare în mod substanțial.

5.6. Indicatori de impact

5.6.1. Impactul sistemului de învățământ și de formare profesională asupra șomajului

Ar putea fi evaluat prin stabilirea unor corelații în timp între rata de inserție profesională, respectiv rata șomajului absolvenților și rata totală a șomajului. În acest moment, în lipsa unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților, școlile raportează propriile evaluări. Aceste evaluări sunt însă parțiale (bazate în general pe feedback-ul obținut de la absolvenții) și sunt dificil de validat.

Totuși, rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vîrstă 15-24 de ani, și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor, sugerează o problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, șomajul tinerilor din grupa de vîrstă 15-24 de ani, cu rezerva că acesta nu este diferențiat pentru absolvenții ÎPT.

Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT. În acest sens se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării unitare la nivel național a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.

La nivelul regiunii și a județului Neamț s-a realizat un studiu comparativ șomaj – locuri de muncă vacante pornind de la realizarea unei corespondențe orientative în limitele posibilității de asociere în plan ocupațional a unor calificări din ÎPT în raport cu grupele /ocupațiile respective din COR, pe ruta directă și pe ruta progresivă de pregătire. La nivelul județului Neamț a fost realizat în anul 2008 cu sprijinul Programului PHARE-TVET 2005 studiul de monitorizare a inserției absolvenților de ȘAM, ai Anului de completare și ai liceului tehnologic, promovația 2008, la un an de la absolvire. Există o relație pozitivă între tendința de alege să urmeze liceul pe ruta directă sau pe ruta progresivă și bunăstarea propriilor familii, aşa cum o percep respondenții. Astfel, cu cât bunăstarea familiei crește, cu atât crește și probabilitatea ca un absolvent din aceste familii să fi absolvit liceul prin rută directă.

5.6.2. Rata de inserție a absolvenților la 6 luni de la absolvire, pe niveluri de educație

În anul 2014 CNDIPT a realizat un studiu referitor la inserția absolvenților învățământului profesional cu durată de 2 ani promoția 2014. Analiza acestuia permite măsurarea unor indicatori de rezultat relevanți pentru evaluarea finalităților sistemului de învățământ în scopul îmbunătățirii strategiilor și politicilor din educație și formare profesională.

În cadrul regiunii de dezvoltare NORD – EST, au fost declarați 2.658 absolvenți în toate cele șase județe componente. În cadrul județelor distribuția absolvenților este următoarea:

Distribuția absolvenților în județele regiunii NORD-EST	Total absolvenți	Absolvenți ce continuă studiile	Total absolvenți angajați	Pondere absolvenți angajați	Absolvenți angajați la agentul econ. - practică
Total regiunea NORD - EST	2.658	667	456	17,16%	152
Bacău	433	138	94	21,71%	45
Botoșani	239	56	33	13,81%	10
Iași	744	142	139	18,68%	44
Neamț	334	60	57	17,07%	15
Suceava	764	229	121	15,84%	27
Vaslui	144	42	12	8,33%	11

În ceea ce privește modul în care absolvenții promoției 2014 din regiunea NORD - EST, ai învățământului profesional cu durată de 2 ani, sunt distribuiți pe domenii de formare constatăm că cei mai mulți au solicitat domeniul mecanică – 45,75 %, la mare distanță fiind domeniul industrie textilă și pielărie cu doar 15,16 %:

Domeniul de pregătire	Total absolvenți	Continuă studiile	Total absolvenți angajați	Absolvenți angajați la agentul economic la care au făcut practică
TOTAL ROMÂNIA	9.743	3.175	2.016	921
TOTAL regiunea NORD - EST	2.658	667	456	152
Agricultură	103	25	5	2
Comerț	14	0	2	0
Construcții, instalații și lucrări publice	189	33	29	9
Electric	32	16	7	3
Electromecanică	22	1	4	0
Electronică automatizări	50	16	17	4
Estetica și igiena corpului omenesc	17	6	2	1
Fabricarea produselor din lemn	144	38	13	1
Industria alimentară	103	12	24	1
Industria textilă și pielărie	403	92	79	37
Mecanică	1.216	286	222	68
Silvicultură	19	17	0	0
Turism și alimentație	346	125	52	26

O imagine concludentă asupra modului în care au fost distribuite solicitările pentru domeniile de formare profesională, în regiunea NORD - EST a celor care au urmat ca formă de educație învățământul profesional cu durată de 2 ani este prezentată în figura 2. Din analiza datelor puse la dispoziție de către inspectoratele școlare, din regiune, reiese că gradul de angajare al absolvenților cel mai ridicat îl întâlnim la domeniul electric - 9,38 %, la domeniul industrie textilă și pielărie (9,18 %), urmat de domeniul electronică automatizări unde procentul de absolvenți angajați este 8,00 %.

Cu toate că și în regiunea NORD - EST pentru domeniul mecanică avem cele mai multe solicitări de școlarizare se constată că ponderea absolvenților angajați este mult prea mică atingând, la nivelul promoției 2014, valoarea de 5,59 %.

Un raport mai bun între ponderea absolvenților și a celor care au fost angajați la data de 30 octombrie 2014 îl avem pentru domeniul turism și alimentație. Astfel procentul de elevi angajați, din domeniul turism și alimentație este de 4,70 %, din total absolvenți și de 7,51 % din cei ce au finalizat acest domeniu.

5.6.3. Gradul de utilizare a competențelor dobândite de absolvenți la locul de muncă

Acest indicator face parte dintre indicatorii de calitate propuși de Comisia Europeană - Grupul de lucru pentru calitate în VET. În această etapă nu este definit. Date cu privire la acest indicator este posibil să fie colectate, potrivit recomandărilor Comisiei Europene, prin ancheta asupra forței de muncă.

Informații utile pentru acest indicator pot fi obținute și direct de către școli prin efectuarea unor sondaje proprii în rândul angajatorilor și absolvenților.

5.7. Oferta școlilor din ÎPT județean

5.7.1. Evoluția planurilor de școlarizare

Analiza planurilor de școlarizare realizate în județ demonstrează că planificarea ofertei de formare profesională inițială a respectat recomandările din PRAI și PLAI, ponderile numărului de elevi cuprinși la aproape toate domeniile de formare profesională inițială și la toate profilurile apropiindu-se de ponderile recomandate în documentele de planificare.

Diminuarea populației școlare s-a reflectat și în scăderea numărului de elevi cuprinși în ÎPT.

Astfel, numărul elevilor cuprinși în clasa a IX-a la ÎPT înregistrează o scădere continuă începând cu anul școlar 2010-2011.

În anul școlar 2017-2018, comparativ cu anul trecut, situația se prezintă în modul următor :

- la învățământul liceal tehnologic : 66 de clase cu 1817 de elevi față de 68 de clase cu 1869 de elevi – o scădere cu 2 clase (3%) și de 52 de elevi (2,8%).
- la învățământul profesional se înregistrează o scădere de 2 clase (34 față de 36, respectiv 6,06%). Cu toate acestea numărul de elevi a crescut cu 49 (912 față de 861, respectiv 7,3%).

De remarcat înființarea primei clase de IP dual calificarea "Filator" în parteneriat cu SC RIFIL SA.

- în total la învățământul tehnologic (liceu + învățământul profesional) se constată o scădere față de anul 2016-2017 cu 4 clase (4%) și o creștere cu 3 a numărului de elevi.

Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a la IPT este în continuă scădere, în anul 2018-2019 ea fiind de 57,03%.

5.7.2. Analiza ofertei curente (pentru anul școlar în derulare)

La nivelul județului planul de școlarizare pentru IPT în anul școlar 2018-2019 este în concordanță cu cererea previzionată, exprimată prin ponderi ale domeniilor de formare profesională pentru 15 domenii de formare profesională. Domeniile de formare profesională la care se înregistrează abateri în afara plajei ponderilor recomandate în PRAI sunt:

Deficit: în domeniile: construcții, instalații și lucrări publice (cu 4% mai puțin față de ținta PLAI), comerț (cu 2,5% mai puțin față de ținta PLAI), agricultură (cu 3% mai puțin față de ținta PLAI).

Excedent: în domeniile industrie textilă și pielărie (cu 2% mai mult față de ținta PLAI), mecanică (cu 3% mai mult față de ținta PLAI), electronică și automatizări (cu 2% mai mult față de ținta PLAI), industrie alimentară (cu 3% mai mult față de ținta PLAI). În toate aceste situații vor trebui planificate măsuri corespunzătoare pentru alinierea la țintele stabilite în anul școlar 2011- 2012.

5.7.3. Planul de școlarizare pentru anul școlar 2018-2019. Ținte pe termen mediu pe domenii de pregătire

Datorită schimbărilor provocate de efectele crizei economice, segmentul economic reflectă o instabilitate care nu permite formularea de ținte concrete pe termen lung, în acest context apreciem că analizele efectuate reflectă specificul regional și țintele formulate rămân o direcție de dezvoltare în

viziunea optimistă de realizare a unei economii echilibrate, dinamice și durabile, astfel respectarea țintelor se va face sub rezerva necesității actualizării cu informații specifice la nivel local în PLAI privind șomajul, dinamica economică, investiții la nivel local, modificări ale sistemului educativ și în urma consultării membrilor CLDPS și CR au rezultat următoarele ținte prognozate privind ponderea previzionată a cererii formării profesionale și a domeniilor economice la orizontul 2020, tabelul 5.3.

Prognoze privind dezvoltarea regională la orizontul 2020

Datorita schimbărilor provocate de efectele crizei economice și dinamica acestora, nu este posibilă formularea de ținte concrete pe termen lung, în acest context apreciem că analizele efectuate reflectă specificul regional și țintele propuse în PRAI rămân o direcție de dezvoltare sub rezerva necesității actualizării cu informații privind șomajul și dinamica economică.

Tabelul 5.3.

Domeniul	Pondere rezultată din analiza și consultare la orizontul 2020 (%)						
	BC	BT	NT	SV	IS	VS	Regiune
RESURSE NATURAL ȘI PROTECȚIA MEDIULUI	21,5	23	23	22	20	23	22
Industria alimentară	4-6	6-8	5-7	6-8	6-8	4-6	
Agricultură	8-10	10-12	4-6	4-6	6-8	10-12	
Silvicultură	0-1	0	4-6	2-4	0	0	
Protecția mediului	6-8	6-8	6-8	6-8	5-7	6-8	
PROFIL TEHNIC	47,5	53	51,5	45	50	47	49
Fabricarea produselor din lemn	0-2	4-6	4-6	4-6	2-4	0-2	
Electronică automatizări	8-10	6-8	6-8	4-6	8-10	6-8	
Construcții	9-11	8-10	8-10	4-6	8-10	8-10	
Mecanică	18-20	18-20	14-16	18-20	16-18	17-19	
Electric	0-2	0-2	4-6	2-4	0-2	0-2	
Industria textilă și pielărie	6-8	10-12	8-10	6-8	8-10	10-12	
Materiale de construcții	0	0	0-1	0	0-1	0	
Electromecanică	0	0-2	0-1	0-2	0-2	0	
Chimie industrială	0-2	0	0-1	0	0-1	0	
Tehnici poligrafice	0-1	0	0	0	0	0	
SERVICIU	30	24	25,5	33	30	20	27
Turism	10-12	6-8	8-10	16-18	6-8	6-8	
Economic	8-10	8-10	8-10	12-14	10-12	6-8	
Comerț	8-10	6-8	6-8	2-4	8-10	4-6	
Estetica și igiena corpului omenesc	0-2	0-2	0-1	0-2	2-4	0-2	

Pentru anul școlar 2019-2020 au fost aprobată prin planul de școlarizare 101 clase la IPT : 61 de clase la învățământul profesional (din care 3 la special) și 40 de clase la liceu tehnologic (din care 2 la particular).

Nu s-au realizat două clase la învățământul profesional.

Se constată o scădere continuă a numărului de clase la IPT (liceu + învățământ profesional) de la 175 în anul școlar 2004-2005 la 101 în anul 2019-2020, respectiv de aproximativ 43%.

În județul Neamț sunt 21 școli care organizează învățământ profesional. Toate unitățile au făcut dovada existenței bazei materiale, a contractelor cu agenții economici, a personalului didactic calificat pentru meserile pe care doresc să le școlarizeze și nu în ultimul rând posibilități de transport a elevilor la și de la locul unde se desfășoară activitățile practice.

Planul de școlarizare realizat la învățământul liceal tehnologic de stat în anul 2019-2020

Tabelul 5.6

Profilul	Domeniul pregătirii de bază	Propuneri cl. a IX-a	
		Nr.clase	Nr. elevi
total, din care:		38	1068
Tehnic		10	284
	Electronică automatizări	4	114
	Construcții instalații și lucrări publice	0,5	14
	Mecanică	3,5	98
	Electric	1,5	44
	Electromechanică	0,5	14
Servicii		18	507
	Turism și alimentație	8	222
	Economic	9	257
	Comerț	1	28
Resurse naturale și protecția mediului		10	277
	Agricultură	1	8
	Silvicultură	2,5	67
	Protecția mediului	5	140
	Industria alimentară	1,5	42

Planul de școlarizare realizat la învățământul profesional/dual în anul 2019-2020

Tabelul 5.6

Domeniul de formare profesională	Calificarea	Propuneri cl. a IX-a	
		Nr.clase	Nr. elevi
total, din care:		58	1525
Mecanică		15	429
	Lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic	1	33
	Lăcătuș mecanic prestări servicii	2	53
	Mecanic agricol	1,5	28
	Mecanic forestier	1	35
	Mecanic auto	5	154
	Mecanic utilaje și instalații în industrie	1	34
	Strungan	0,5	12
	Sudor	0,5	15
	Tinichigiu vopsitor auto	2,5	72
Electronică automatizări		2,5	58
	Electronist aparate și echipamente	2	44
	Electronist rețele de telecomunicații	0,5	14
Chimie industrială		1	33
	Operator fabricarea și prelucrarea polimerilor	1	33
Materiale de construcții		1	20
	Operator ceramică fină	1	20
Electric		3,5	92
	Electrician constructor	2	51
	Electrician exploatare joasă tensiune	1,5	41
Construcții instalații și lucrări publice		1,5	42
	Instalator instalații tehnico - sanitare și de gaze	0,5	13
	Fierar betonist - montator prefabricate	0	0
	Zidar - pietrar-tencuitor	0,5	16
	Zugrav, ipsosar, vopsitor, tapetar	0,5	13

Agricultură		4	83
	Fermier montan	1	23
	Lucrător în agroturism	2	31
	Apicoltor- sericicultor	1	29
Silvicultură		1	18
	Pădurar	1	18
Comerț		6	165
	Comerciant-vânzător	5	137
	Recepționer - distribuitor	1	28
Turism și alimentație		8,5	245
	Bucătar	2	61
	Lucrător hotelier	1,5	45
	Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	4	111
	Cofetar - patiser	1	28
Industria alimentară		2	56
	Brutar - patiser -preparator produse făinoase	2	56
Fabricarea produselor din lemn		4	103
	Tâmplar universal	4	103
Industria textilă și pielărie		8,5	185
	Confeționer produse textile	7	151
	Tricoter-Confeționer	0,5	16
	Filator	1	28
Estetica și igiena corpului omenesc		0,5	14
	Frizer - coafor - manichiurist - pedichiurist	0,5	14

Concluzii:

- În contextul evoluțiilor social-economice, piața muncii se modifică extrem de rapid și are nevoie de personal calificat în cât mai multe domenii, în special în cele care sunt mai adaptabile nevoilor de dezvoltare durabilă în condițiile integrării europene.
- Învățământul profesional este un parcurs școlar pentru cei care doresc să devină buni meseriași, mai bine pregătiți pentru o viață profesională de succes și pentru cei care caută integrarea într-o companie de calitate.
- Populația școlară din învățământul liceal, profesional și postliceal este după mediul de rezidență predominant din mediul urban în timp ce în învățământul gimnazial mediul predominant este rural, după distribuția pe categorii de sex în învățământul gimnazial și liceal este echilibrată, în cazul învățământului profesional băieții sunt predominanți.

5.7.4. Oferta școlilor din ÎPT pentru formarea adulților

Din anul 2016-2017, în cadrul unităților școlare ÎPT, nu mai există programe de formare pentru adulți. S-a ajuns la această situație deoarece solicitarea este redusă, oferta de formare profesională a adulților a furnizorilor de formare profesională privați este mult mai atractivă, iar costurile de acreditare nu justifică activitatea.

În ceea ce privește programele „A doua șansă” derulate în anul școlar 2018-2019 se remarcă un număr redus de unități școlare care au derulat astfel de programe (8 unități) care au fost organizate la nivelul primar (pentru 81 de cursanți), gimnazial și ciclul inferior al liceului (pentru 219 de cursanți). În paralel s-au desfășurat astfel de programe prin proiecte finanțate cu fonduri europene.

5.7.5. Rețelele școlare

Școlile din programul PHARE TVET 2001-2003 au fost incluse în rețele de colaborare coordonate de centrele de resurse. La rândul lor, școlile din programul PHARE TVET 2001-2003 asistă școlile

PHARE TVET 2004-2006 și coordonează rețele de interasistență cu celelalte școlii din județ. Obiectivele acestor rețele sunt variate, având ca numitor comun schimbul de bună practici, consolidarea și diseminarea achizițiilor din programele PHARE TVET, în mod prioritар în ceea ce privește asigurarea calității, învățarea centrată pe elev, elevii cu cerințe educative speciale (CES), dezvoltarea parteneriatului social și lucrul cu întreprinderile, coordonare în planificarea ofertei, etc.

Tabelul 5.4.

Școala PHARE TVET 2001-2003 coordonatoare	Unitate școlară alocată
Colegiul Tehnic "Ion Creangă" Târgu-Neamț	Liceul Tehnologic "Ion Creangă" Pipirig Școala Profesională Petricani
Colegiul Tehnic "Danubiana" Roman	Școala Profesională Adjudeni Școala Profesională Valea Ursului
Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu” Piatra-Neamț	Liceul Tehnologic "Dimitrie Leonida" Piatra-Neamț
Liceul Economic "Al.I. Cuza" Piatra-Neamț	Colegiul Tehnologic "Spiru Haret" Piatra-Neamț
Colegiul Tehnic "Petru Poni" Roman	Liceul Tehnologic Nisporești Liceul Tehnologic "Sfântul Ioan de La Salle", Pildești

În scopul analizei eficienței distribuției teritoriale a unităților de învățământ profesional și tehnic din județul Neamț au fost delimitate 5 zone teritoriale, fiecare cu una sau mai multe unități școlare relevante din punct de vedere al calității formării profesionale inițiale (existența resurselor, parteneriatul cu agenți economici, gardul de atractivitate al școlii pentru absolvenții de gimnaziu). În delimitarea zonelor s-a ținut cont de posibilitățile de acces între localitatea/localitățile în care sunt situate unitățile școlare IPT relevante și restul localităților. Aceste zone sunt :

Zona I este determinată de zona de recrutare relevantă a unităților școlare IPT din municipiul Piatra-Neamț și Roznov.

Zona II se concentrează actualmente pe unitățile școlare IPT din zona Roman.

Zona III Bicaz unde există un grup școlar cu calificări diverse și care are un bazin numeros. **Zona IV** Târgu-Neamț se află în partea de nord a județului și are ca punct central Colegiul Tehnic "Ion Creangă" Târgu-Neamț.

În urma analizei bazinelor de recrutare ale unităților școlare, a prognozei absolvenților de gimnaziu din anii următori, a existenței parteneriatului unităților școlare cu agenți economici și a resurselor umane și materiale se desprind o serie de direcții de restructurare a rețelei școlare IPT din județ, sintetic prezentate în tabelul 5.5.

REȚEUA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC ÎN JUDEȚUL NEAMȚ PE BAZINE DE RECRUTARE A ELEVILOR

Tabelul 5.5

Nr. crt.	Zonă	Unitatea școlară	Localitatea	Niveluri de calificare	Domeniile de formare profesională inițială/ Profiluri	Programe în care este inclusă unitatea școlară
1	ZONA 1 Piatra-Neamț	Colegiul Tehnic Forestier Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	3, 4, 5	Resurse, Tehnic - Silvicultură, Protecția mediului, Fabricarea produselor din lemn, Mecanică	PHARE TVET RO 9405
2		Colegiul Tehnologic "Spiru Haret" Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	4	Servicii - Comerț, Economic, Turism și alimentație	
3		Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu” Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	3, 4, 5	Resurse, Tehnic - Chimie industrială, Protecția mediului, Mecanică, Industrie alimentară, Electronică automatizări, Industrie textilă și pielărie, Construcții, instalații și lucrări publice,	PHARE TVET RO 0108
4		Liceul Tehnologic "Dimitrie Leonida" Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	3, 4, 5	Servicii, Tehnic - Industrie textilă și pielărie, Mecanică, Turism și alimentație	

5	Liceul Economic – "Al.I.Cuza" Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	3, 4, 5	Servicii - Comerț, Economic, Turism și alimentație, Estetică și igiena corpului omeneșc	PHARE TVET RO 0108
6	Colegiul Tehnic de Transporturi Piatra-Neamț	Piatra-Neamț	3, 4, 5	Tehnic - Mecanică, Electric – Transporturi	
7	Școala Postliceală Sanitară	Piatra-Neamț	5	Sanitar - Asistent medical de farmacie, Asistent medical generalist	
8	Școala Postliceală Sanitară "FEG Education"	Piatra-Neamț	5	Sanitar - Asistent medical de farmacie, Asistent medical generalist	
9	Școala Postliceală Sanitară "Centrul de Studii European" Ștefan cel Mare și Sfânt	Piatra-Neamț	5	Sanitar - Asistent medical de farmacie, Asistent medical generalist, Asistent medical de balneo-fizio-kinoterapie	
10	Liceul "Gh. Ruset Roznovanu" Roznov	Roznov	3, 4	Resurse, Tehnic - Mecanică, Protecția mediului, Fabricarea produselor din lemn, Construcții, instalații și lucrări publice	PHARE TVET RO 2004 - 2006
11	Școala Profesională Specială Ștefan cel Mare	Ștefan cel Mare	3, 4	Resurse, Tehnic, Servicii - Agricultură, Industrie textilă și pielărie, Turism și alimentație, Fabricarea produselor din lemn	
12	Colegiul Tehnic "Danubiana" Roman	Roman	3, 4, 5	Resurse, Tehnic, Servicii Industrie alimentară, Industrie textilă și pielărie, Economic, Turism și alimentație, Electronică automatizări, Mecanică, Protecția mediului	PHARE TVET RO 0108
13	Colegiul Tehnic "Miron Costin" Roman	Roman	3, 4	Tehnic, Servicii - Electronică automatizări, Mecanică, Construcții, instalații și lucrări publice, Economic, Turism și alimentație, Electromechanică	PHARE TVET RO 2004 - 2006
14	Colegiul Tehnic "Petru Poni" Roman	Roman	3, 4	Resurse, Tehnic, Servicii - Electronică automatizări, Mecanică, Protecția mediului, Electric, Construcții, instalații și lucrări publice, Economic, Comerț, Materiale de construcții	PHARE TVET RO 2004 - 2006
15	Liceul Tehnologic "Vasile Sav" Roman	Roman	3, 4	Tehnic - Electronică automatizări, Electric, Mecanică	
16	Liceul Teologic Ortodox "Episcop Melchisedec" Roman	Roman	5	Sanitar - Asistent medical generalist	
17	Liceul Tehnologic "Ion Ionescu de la Brad" Horia	Horia	3, 4, 5	Resurse - Agricultură, Tehnic - Mecanică	PHARE TVET RO 2004 - 2006
18	Școala Profesională Valea Ursului	Valea Ursului	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie	
19	Liceul Tehnologic Nisporești	Botești	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie, Fabricarea produselor din lemn	
20	Școala Profesională Adjudeni	Tămășeni	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie, Mecanică	
21	Școala Postliceală Sanitară "Moldova"	Roman	5	Sanitar - Asistent medical generalist, Asistent medical de farmacie	
22	Liceul Tehnologic "La Salle" Pildesti	Cordun	4	Tehnic - Electronică automatizări, Construcții, instalații și lucrări publice	
23	Liceul "Carol I" Bicaz	Bicaz	4	Resurse, Tehnic, Servicii - Economic, Protecția mediului, Fabricarea produselor din lemn	
24	Liceul "Mihail Sadoveanu" Borca	Borca	3, 4, 5	Resurse, Tehnic, Servicii - Mecanică, Agricultură, Silvicultură, Protecția mediului, Fabricarea produselor din lemn, Economic	PHARE TVET RO 2004 - 2006
25	Colegiul Tehnic "Ion Creangă" Târgu-Neamț	Târgu-Neamț	3, 4, 5	Resurse, Tehnic, Servicii - Industrie alimentară, Economic, Turism și alimentație, Electronică automatizări, Mecanică, Protecția mediului, Silvicultură, Construcții, instalații și lucrări publice, Electric	PHARE TVET RO 0108
26	Liceul Economic "Vasile Conta" Târgu-Neamț	Târgu-Neamț	4	Pedagogic, Servicii – Economic, Comerț	
27	Școala Postliceală Sanitară "Laureatus"	Târgu-Neamț	5	Sanitar - Asistent medical de farmacie, Asistent medical generalist	
28	Liceul Tehnologic "Arhimandrit Chiriac Nicolau"	Vînători Neamț	3, 4	Resurse - Agricultură	
29	Școala Profesională Petricani	Petricani	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie	
30	Școala Profesională Oglinzi	Oglinzi	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie	
31	Liceul Tehnologic "Ion Creangă" Pipirig	Pipirig	3, 4	Tehnic - Industrie textilă și pielărie, Fabricarea produselor din lemn	

5.8. Principalele concluzii din analiza IPT județean

Contextul educațional - schimbările din ultimii ani în sistemul de ÎPT privind arhitectura traseelor de pregătire cu finalități specifice până la nivelul 3 de calificare pe fiecare rută, avantajele unui sistem deschis cu o mobilitate crescută pe orizontală și pe verticală, introducerea creditelor transferabile și a portofoliului personal pentru formarea continuă, relevanța sporită a noilor standarde de pregătire profesională (SPP) etc. – favorizează o mai bună adaptare a ofertei la nevoile beneficiarilor (inclusiv prin posibilitatea unor parcursuri individualizate).

Resursele umane din ÎPT - gradul de acoperire cu profesori și maîștri calificați este bun în majoritatea școlilor din județul dar se constată dificultăți în acoperirea cu titulari în unele domenii cum ar fi: profesori și maîștri în comerț/turism și alimentație, industrie alimentară, agricultură, electronică și automatizări etc. – situație care generează adesea o fluctuație mare a personalului încadrat pe posturile respective.

Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze:

- competențele metodice (în raport cu noile cerințe și schimbările introduse prin reformele din ÎPT)
- actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic.

Ponderea importantă a populației ocupate în educație în prezent și impactul reducerilor de activitate pe fondul reducerii populației școlare obligă la identificarea și planificarea unor măsuri adecvate (mobilitate în cadrul sistemului, reconversie profesională etc.).

Resursele materiale și condițiile de învățare - situația bazei materiale a unităților școlare din ÎPT reprezintă o problemă prioritară, din perspectiva normelor obligatorii de siguranță, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev. Se impune ca o necesitate realizarea unor programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii (spații de curs, laboratoare, ateliere, infrastructura de utilități) și de dotare cu echipamente de laborator și instruire practică.

Nivel scăzut al competențelor cheie, constatat încă de la intrarea în sistemul de ÎPT începând cu competențele de bază tradiționale și continuând cu competențele de învățare, capacitatea de gândire critică și rezolvarea de probleme, de relationare interpersonală care necesită din partea școlilor un efort sporit având în vedere:

- învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual;
- programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate);
- facilitarea unor trasee individualizate de formare etc.

Indicatori de impact

Din analiza indicatorilor care pot măsura impactul ÎPT în plan ocupațional se constată:

- Rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vîrstă 15-24 de ani și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor.
- Șomajul de lungă durată sugerează indirect o rată mare de șomaj la 6 luni de la absolvire.
- Nevoia măsurării gradului de utilizare la locul de muncă a competențelor dobândite de absolvenți.

Se recomandă:

Adoptarea de către ÎPT a unei ținte de reducere a șomajului tinerilor din grupa de vîrstă 15-24 de ani

- indicator de impact care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile la nivel regional (cu mențiunea că nu este diferențiat pentru tinerii proveniți din ÎPT).

Adoptarea unui sistem unitar de monitorizare a inserției profesionale a absolvenților prin:

- colaborarea între ministere în vederea compatibilizării bazelor de date din șomaj cu noile trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională;
- studii periodice în rândul absolvenților și angajatorilor vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională;
- sondaje proprii efectuate direct de către școli;
- sondaje reprezentative pentru rețeaua școlară la nivel județean prin intermediul unor organizații/instituții specializate în baza OMECI nr.6011/2008.

Implicitarea ÎPT în programe de măsuri active de ocupare, prioritar în sprijinul tinerilor care după 6 luni de la absolvire nu se integrează pe piața muncii.

Concluziile formulate din analiza planurilor de școlarizare conduc la nevoia de coordonare pe baza colaborării școlilor în rețea pentru optimizarea ofertei, având în vedere:

Acoperirea rațională a nevoilor de calificare în teritoriu.

Eliminarea unor paralelisme nejustificate în scopul lărgirii gamei de calificări pentru care poate opta elevul în zonă.

Utilizarea optimă a resurselor materiale și umane cu impact în creșterea eficienței și calității serviciilor.

Soluțiile cele mai bune pentru asigurarea accesului la educație și continuării studiilor la nivelul următor de calificare, în condiții de șanse egale (acces, calitate, varietate de opțiuni).

Populația școlarizată în învățământul primar în județ este în scădere; această situație este cauzată atât de scăderea demografică, cât și migrația părinților, care își iau și copiii, în căutarea unui loc de muncă.

La IPT se menține un procent relativ constant al elevilor de aproximativ 60% din numărul total al celor înscrise în clasa a IX-a.

CAPITOLUL 6

EVALUAREA PROGRESULUI ÎN IMPLEMENTAREA PLAI

Monitorizarea implementării a fost realizată pentru PLAI al Județului Neamț pe perioada 2008-2016.

Datele cuprinse în raport acoperă perioada de implementare :

- date AMIGO
- date administrative furnizate de AJOFM și ISJ din județul Neamț.
- informații parțiale furnizate de membrii Consorțiului regional în cursul vizitei de monitorizare

Progresul înregistrat în implementare pe obiective este următorul:

Obiectiv 1: Adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor

Constatări în urma monitorizării: Oferta IPT formulată prin planul de școlarizare se încadrează în trendurile recomandate pe domenii și calificări, înregistrând un progres vizibil în ultimii ani, prin armonizarea cu țintele recomandate de PLAI.

Datele se regăsesc în planul de școlarizare aprobat de MENCS, fără corecții, lucru ce denotă implicarea ISJ și a unităților școlare în consultarea partenerilor locali în privința cererii de pe piața muncii și a tendințelor de dezvoltare.

Progres 3.

Obiectiv 2: Creșterea ponderii populației cu grad ridicat de calificare prin programe de formare continuă

Progres 2→3

Obiectiv 3: Asigurarea egalității de șanse în formarea inițială

Progres 2→3

Obiectivul 4: Dezvoltarea resurselor umane din sistemul IPT în vederea asigurării calității în formare

Constatări în urma monitorizării: Rata de participare a cadrelor didactice la formare, în județ, este în creștere față de anul școlar 2007 cu 2% la profesori și 1,5% la maiștri instructori.

Nu sunt participanți la programele de reconversie a cadrelor didactice.

Progres 2→3

Obiectiv 5 : Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare IPT, în vederea asigurării calității în formare

Constatări în urma monitorizării:

Unitățile IPT din Județul Neamț au beneficiat de finanțări din diferite surse, astfel : *Program PHARE 2004-2006 (5 US), HG.2008 - Program guvernamental pentru dezvoltarea campusurilor școlare (1 US).*

Progres 3

Dintre acțiunile care necesită o atenție deosebită în procesul de actualizare și revizuire a PLAI menționăm:

- reformularea SMART a unor țintelor, măsurilor/acțiunilor;
- corelarea măsurilor/acțiunilor formulate cu indicatorii colectați pentru a putea urmări progresul;
- analiza/reformularea măsurilor pentru a nu exista suprapunerii;
- intensificare a eforturilor depuse de structurile locale pentru atragerea fondurilor FSE în scopul dezvoltării locale;
- creșterea implicării unităților IPT în formare adulților și acreditarea ca centre de evaluare a competențelor dobândite în alte contexte;
- implicarea prin accesare de FSE în Orientare Școlară și Profesională a structurilor eligibile
- urmărirea inserției absolvenților pe piața muncii;
- inserției absolvenților pe piața muncii.

CAPITOLUL 7

Analiza SWOT – a corelării ofertei de formare profesională cu cererea pieței muncii

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Colaborări eficiente cu consiliile locale, instituțiile publice, cu partenerii sociali interni și externi, agenți economici.</p> <p>Existența documentelor de proiectare care au stabilite prioritățile și obiectivele specifice compartimentului : PAS, PLAI și PRAI.</p> <p>Desfășurarea de activități suplimentare cu elevii, în vederea obținerii de performanțe deosebite de premii și mențiuni la concursurile și olimpiadele naționale.</p> <p>Existența unui număr mare de elevi premianți la concursurile organizate.</p> <p>Existența unor școli și cadre didactice care au derulat proiecte europene și proiecte de finanțare nerambursabilă, ce pot constitui <i>modele de bună practică</i>.</p> <p>Numărul în creștere al proiectelor educaționale derulate.</p> <p>Existența unui număr foarte mare de cadre didactice calificate, cu gradele didactice II și I.</p> <p>Implicarea în derularea programelor de formare/dezvoltare profesională a managerilor și a cadrelor didactice din sistem.</p> <p>Existența unei echipe de formatori naționali, regionali și locali, respectiv mentorii și metodiști.</p> <p>Număr crescut de cadre didactice, membre în comisii ale IȘJ, MEN, ARACIP etc.</p> <p>Organizarea și derularea de concursuri și proiecte educaționale pentru elevi, realizarea schimburilor de experiență cu parteneri din țară și străinătate.</p> <p>Existența unor instituții conexe (CCD, CJRAE) care participă în mod activ și dinamic la evoluția actului educațional.</p> <p>Diminuarea constantă a numărului suplinitorilor necalificați.</p> <p>Existența unei baze de date (SIIIR) privind populația școlară, cadrele didactice, normarea, mișcările de personal, examenele naționale etc.</p> <p>Menținerea la un nivel ridicat a ponderii posturilor didactice ocupate de titulari.</p> <p>Înființarea cabinetelor școlare și interșcolare de asistență psihopedagogică.</p> <p>Gestionarea eficientă a resurselor alocate pentru investiții privind reabilitarea rețelei școlare, cât și a fondurilor din proiecte naționale cu finanțare externă.</p> <p>Directorii de școli sunt în totalitate membri în corpul de experți în management în educație.</p> <p>Relațiile interpersonale existente favorizează crearea unui climat educațional deschis,</p>	<p>Procent ridicat de populație existentă în mediul rural.</p> <p>Insuficiența ofertei de formare continuă în special în mediul rural</p> <p>Lipsa bazei materiale adecvate pentru pregătirea profesională în majoritatea școlilor IPT.</p> <p>Rata de părăsire timpurie a IPT este în creștere; Rezistența la schimbare și conservatorismul unor cadre didactice.</p> <p>Interesul scăzut al unor cadre didactice sau manageri școlari pentru cunoașterea problematicii reformei și a documentelor de strategie educațională privind asigurarea calității în educație. Utilizarea, în mod frecvent, în procesul de predare-învățare-evaluare, a metodelor tradiționale și a activităților frontale în formarea lor.</p> <p>Desfășurarea unor activități metodice (în cadrul comisiilor metodice și al cercurilor pedagogice) sub semnul formalismului, al rutinei și a absenteismului de la aceste activități.</p> <p>Tendința unor cadre didactice de a folosi metode expozițive în defavoarea metodelor activ-participative.</p> <p>Absenteism și abandon școlar ridicat în rândul elevilor.</p> <p>Interes și implicare scăzută a părinților în cunoașterea și rezolvarea problemelor școlii.</p> <p>Manuale insuficiente și timp de reinnoire a stocurilor celor existente prea lung.</p>

stimulativ, ce contribuie la dezvoltarea competențelor de comunicare și la creșterea calității actului educațional.	
OPORTUNITĂȚI	RISCURI
<p>Sprinjirea elevilor provenind din medii sociale defavorizate prin programe guvernamentale.</p> <p>Implementarea strategiilor privind descentralizarea învățământului și a sistemului de asigurare a calității.</p> <p>Posibilitatea diversificării pregătirii profesionale a elevilor, în cadrul învățământului liceal tehnologic și postliceal, în meserii cerute de piața muncii.</p> <p>Stagii de formare a competențelor în domeniul managementului de proiect atât pentru personalul didactic.</p> <p>Deschiderea comunităților locale pentru integrarea școlii în comunitate.</p> <p>Extinderea parteneriatelor cu agenții economici. Cooperare pentru realizarea și derularea de proiecte cu finanțare externă.</p>	<p>Existența unor cauze externe care duc la situații de absenteism și de abandon școlar în unele unități din zonele defavorizate (sărăcie, distanțe mari față de școală, șomaj etc.).</p> <p>Deteriorarea mediului socio-economic și familial.</p> <p>Diminuarea interesului/capacității familiei de a susține pregătirea școlară a elevilor, creșterea numărului părinților plecați la muncă în străinătate.</p> <p>Insuficienta conștientizare a părinților și elevilor privind rolul lor de principal partener educațional al școlii.</p> <p>Bilanț demografic negativ, cu implicații în dimensionarea rețelei școlare și a încadrării personalului didactic.</p> <p>Exodul masiv al tinerilor și a forței de muncă calificate spre Europa de vest sau spre zone dezvoltate economic din țară.</p>

Direcții de acțiune urmare a analizei SWOT

Nr. crt.	Recomandare	Nivel de competență
1.	Selecția elevilor pe baza aptitudinilor la intrarea în traseului de formare IPT	Național
2.	Susținerea activităților ce urmăresc formarea continuă și creșterea ponderii populației cu grad ridicat de pregătire/calificare	Local
3.	Măsuri de susținere a activităților ce urmăresc adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială și continuă, la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor.	Local
4.	Măsuri care să determine asigurarea egalității de șanse în formarea inițială prin acordarea de burse de către agenții economici și subvenții la transport pentru elevii din medii defavorizate.	Local
5.	Formarea continuă a cadrelor didactice din sistemul IPT, în vederea asigurării calității în formare	Regional/local
6.	Restructurarea infrastructurii unităților școlare, în vederea asigurării calității în IPT	Local
7.	Realizarea unui cadru legislativ/normativ care să încurajeze parteneriatul școală – întreprindere, necesar asigurării calității în IPT	Național

CAPITOLUL 8.

REZUMATUL PRINCIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI

Scopul analizelor detaliate în prezentul document a fost desprinderea unor concluzii și recomandări - sintetizate la sfârșitul fiecărui capitol de analiză - în atenția factorilor de răspundere la diferite niveluri de decizie din sistemul de educație și formare profesională și, în final, de a propune un plan de măsuri.

Motiv pentru care, prezentul capitol se rezumă la a sintetiza unele dintre implicațiile mai importante rezultate din analiză și de a introduce acțiunile detaliate în capitolul final.

Analiza demografică indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vîrstă. Cel mai însemnat declin se proiectează pentru grupul țintă principal (15-18 ani) în care se încadrează elevii de liceu. O primă concluzie vizează nevoia unei gestiuni eficiente, previzionale, a dezvoltării resurselor umane, sprijinită de investiții corespunzătoare în capitalul uman.

Pentru sistemul de educație și formare profesională, previziunile demografice corelate cu concluziile rezultate din analiza indicatorilor pentru educație și din analiza ofertei curente în raport cu tendințele pieței muncii și economiei regionale, conduc la nevoia de planificare a unor măsuri vizând: ajustarea ofertei în raport cu nevoile de calificare pe termen lung, asigurarea accesului la educație și formare profesională.

De asemenea, pentru compensarea pierderilor de populație școlară și consolidarea poziției școlilor în cadrul comunității - se desprinde nevoia și oportunitatea unei strategii de diversificare a grupurilor țintă și a ofertei de servicii: implicarea activă pe piața formării adulților, servicii în folosul comunității, contracte cu întreprinderile și alte organizații pentru studii, cercetări și consultanță, etc. În sprijinul adaptării permanente a ofertei la comanda socială, se recomandă crearea și aplicarea unor proceduri coerente de investigare a nevoilor de calificare la nivel regional și local, care să furnizeze informațiile necesare - credibile, de calitate, periodic actualizate și accesibile școlilor și beneficiarilor sistemului de educație și formare profesională.

Este esențială coordonarea în acest scop între instituțiile Consorțiului regional, în vederea planificării și implementării unor proceduri adecvate pentru investigarea pieței muncii.

Corelarea bazelor de date din șomaj cu noile finalități (calificări/niveluri de calificare) obținute prin sistemul de educație și formare profesională și cu prevederile viitorului cadru național al calificărilor ar facilita schimbul de informații utile, de interes reciproc.

De asemenea se recomandă colaborarea între instituțiile din educație și formare profesională, universități și ale organizații specializate pentru proiectarea și aplicarea unor proceduri adecvate de sondare a opiniei absolvenților și angajatorilor - vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor și alte informații utile privind finalitățile sistemului de educație și formare profesională.

Corelarea concluziilor desprinse din analizele detaliate în capitolele PRAI destinate pieței muncii și economiei regionale, cu constatăriile din analiza ofertei curente a sistemului TVET, a condus la conturarea unor **recomandări pentru viitoarele planuri de școlarizare din regiune**.

În sprijinul *rationalizării rețelei școlare și optimizării resurselor* se recomandă evaluarea poziției în viitor a fiecărei școli din rețeaua școlară actuală – prin aplicarea unui set de criterii și indicatori obiectivi cu referire la: evoluția demografică, condițiile de acces în zonă/zonele apropiate, calitatea serviciilor, relevanța față de nevoile de calificare și opțiunile elevilor .

CAPITOLUL 9. **ACȚIUNI PROPUSE – PLAN DE MĂSURI**

În baza analizei SWOT, CLDPS apreciază ca necesar a fi stabilite următoarele priorități și obiective pentru îpt în județul Neamț :

PRIORITATEA 1 : Adaptarea ofertei educaționale de formare profesională la cerințele pieței muncii

Obiectivul 1.1.: Identificarea nevoilor de calificare

Acțiuni – Activități

1. Revizuirea COR și corelarea cu nomenclatorului calificărilor profesionale din IPT.
2. Consultarea operatorilor economici privind necesarul de formare prin învățământ profesional.
3. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind : demografia, economia și piața muncii.

Obiectivul 1.2. : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate, pe domenii și calificări

Acțiuni – Activități

1. Încadrarea în țintele PLAI, PRAI privind domeniile de formare profesională.
2. Realizarea ponderii de 60% din planul total de școlarizare pentru IPT.

Obiectivul 1.3. : Creșterea nivelului de calificare și a gradului de adevarare a competențelor formate la nevoile unei economii în schimbare

Acțiuni - Activități

1. Asigurarea calității în formarea profesională.
2. Actualizarea PAS-urilor unităților IPT.
3. Monitorizarea inserției absolvenților IPT.

PRIORITATEA 2 : Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT

Obiectivul 2.1.: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din ÎPT

Acțiuni - Activități

1. Accesarea de proiecte naționale, internaționale privind reabilitarea bazei materiale.
2. Stabilirea liste de echipamente conform SPP.

Obiectivul 2.2.: Dotarea cu echipamente de instruire, conform SPP a unităților școlare IPT

Acțiuni - Activități

1. Dotarea cu echipamente în concordanță cu SPP.
2. Creșterea ponderii instruirii practice efectuate la agenții economici.

PRIORITATEA 3: Dezvoltarea resurselor umane ale școlilor TVET

Obiectivul 3.1. : Dezvoltarea managementului unităților școlare IPT

Acțiuni - Activități

1. Toți directorii din IPT urmează anula cel puțin un stagiu de formare.
2. Instruirea membrilor de actualizare PAS din unitățile IPT.
3. Efectuarea stagilor de documentare pentru cadrele de specilitate la agenții economici parteneri.

Obiectivul 3.2.: Dezvoltarea competențelor metodice și de specialitate ale personalului didactic din ÎPT

Acțiuni - Activități

1. Absolvirea de stagii metodice de perfecționare.
2. Urmarea programelor de formare continuă oferite de CCD Neamț și alți furnizori de formare profesională.
3. Organizarea de schimburi de experiență.

PRIORITATEA 4 : Dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere

Obiectivul 4.1.: Îmbunătățirea mecanismelor pentru facilitarea accesului la educație și ocuparea unui loc de muncă

Acțiuni - Activități

1. Dezvoltarea activității de mentorat pentru profesorii debutanți.
2. Organizarea de cabinete de consiliere și orientare școlară în sistemul IPT.
3. Dezvoltarea IPT dual.

Obiectivul 4.2.: Creșterea numărului de absolvenți ai clasei a VIII-a în IPT

Acțiuni - Activități

1. Întocmirea unui plan realist privind reducerea abandonului școlar.
2. Monitorizarea absențelor și consilierea elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a referitor la continuarea studiilor prin IPT.

PRIORITATEA 5 : Asigurarea accesului la IPT și creșterea gradului de cuprindere în educație

Obiectivul 5.1.: Facilitarea accesului la educație prin IPT, prevenirea și reducerea abandonului școlar

Acțiuni - Activități

1. Sprijin pentru familiile cu risc ridicat de abandon școlar.
2. Finanțarea unităților IPT din mediul rural, pentru aducerea lor la nivelul celor din mediu urban.

PRIORITATEA 6: Dezvoltarea și diversificarea parteneriatului social în IPT

Obiectivul 6.1 : Dezvoltarea, diversificarea și creșterea eficienței relațiilor de parteneriat, pentru asistarea deciziei și furnizarea unor servicii de calitate prin sistemul de IPT

Acțiuni - Activități

1. Implicarea CLDPS, ISJ, școli IPT în schimburi de experiență internaționale.
2. Atragerea în CLDPS a agenților economici reprezentativi, organizații de dialog social, ONG etc.

**Document elaborat de Comitetul Local de Dezvoltare a
Parteneriatului Social al județului Neamț**

Nr. crt.	Numele și prenumele	Instituția	Capitolul
1	Mihai Apopii	Camera de Comerț și Industrie	Profilul economic județean
2	Daniel Chirilă	Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă	Piața muncii
3	Silvia Apostol	Instituția Prefectului	Demografie
4	Mihaela Alungulsei	Agenția Județeană pentru Prestații Sociale	Demografie - Analiza SWOT
5	Elena Laiu	Inspectoratul Școlar Județean Neamț	Educație
6	Carolina Nichitencu	Primăria Piatra-Neamț	Educație – Analiza SWOT
7	Mircea Corlățeanu	Inspectoratul Școlar Județean	Coordonator din partea IȘJ Neamț

Parteneriatul cu Camera de Comerț și Industrie Neamț și implicațiile acestuia în dezvoltarea învățământului profesional

În anul 2015 s-a emis ordinul de ministru nr.4456 privind aprobarea cadrului general de organizare și funcționare a structurilor parteneriale consultative pentru învățământul profesional și tehnic, respectiv comitetele locale pentru dezvoltarea parteneriatului social – CLDPS.

Restructurarea acestei structuri parteneriale consultative și preluarea conducerii operative de către președintele Camerei de Comerț și Industrie Neamț a reprezentat începutul unei colaborări extrem de fructuoase, cu consecințe benefice pentru învățământul tehnologic nemțean.

În primul rând s-a plecat de la premisa că, actualmente se constată la nivelul județului o lipsă acută de forță de muncă, în special muncitori care să corespundă standardelor de calificare solicitate de patronat.

Au fost organizate întâlniri cu presa cu televiziunile locale, în care reprezentanții celor două instituții au promovat învățământul profesional. S-a explicat de ce este necesar ca școala și cu angajatorii să înceapă o activitate comună, bazată pe profesionalism și deplină colaborare, care să aibă ca finalitate : planuri de școlarizare în directă corelare cu solicitările pieței muncii, locuri de instruire practică adaptate situațiilor reale de lucru, într-un cuvânt muncitori bine pregătiți.

Pentru prima dată s-a efectuat o consultare a agenților economici : de către camera de comerț pe de o parte și de inspectoratul școlar pe de altă parte. Toate solicitările înregistrate au fost reunite într-un document comun, iar cererile agenților economici transmise prin CCI au fost rezolvate cu prioritate. În baza informațiilor despre numărul de angajați, cifrei de afaceri și tipul activității s-a realizat o analiză corectă a cererilor de formare. Finalitatea acestui studiu de piață este că, pentru anul școlar 2019-2020, au fost realizate 59 de clase la învățământul profesional, din care una la învățământul dual, care reprezintă necesitățile reale ale firmelor din județ.

Clasa care funcționează în regim dual are calificarea "Filator" și este organizată cu agentul economic SC Rifil SA.

A fost o activitate extrem de laborioasă : sunt destule firme care au manifestat reținere în a se implica în această activitate, calificările solicitate de angajatori nu corespund întotdeauna cu cele pe care le pot oferi unitățile de învățământ sau nu există întotdeauna autorizații/acreditări, numărul de elevi dintr-o clasă respectiv 28 nu corespunde exact cu cererea de formare iar pentru satisfacerea unui număr cât mai mare de solicitări am recurs la constituirea de clase din jumătăți din domenii diferite și nu în ultimul rând au existat unele calificări la care cererile au fost îndeplinite doar parțial.

În etapa următoare CCI și ISJ Neamț, desfășoară o activitate prin care se urmărește implicarea materială a agenților economici, pentru realizarea învățământului profesional cu elemente de dual. Ne propunem ca la începutul perioadei de admitere să avem o statistică a ceea ce firmele pot oferi elevilor : bani sub formă de burse, transport la și de la locul de practică, echipament de protecție, o masă caldă, etc, astfel încât elevii să aibă o imagine clară a avantajelor oferite de învățarea unei anumite meserii.

De asemenea, ne propunem ca periodic să avem întâlniri informale cu toți actorii implicați în acest proces extrem de complex, să corectăm ceea ce se consideră că poate fi ameliorat. Dorim ca în urma unor discuții în grupurile de lucru, în CLDPS și alte structuri să obținem un curriculum simplificat pentru învățământul profesional cu durata de 3 ani. Ne propunem ca acest curriculum să cuprindă mai multe opționale, astfel încât libertatea firmelor să fie mai mare, în ceea ce privește numărul orelor de instruire practică și a orelor pentru discipline tehnologice. Prin creșterea numărului de ore rezervate CDL-urilor, mai ales la instruirea practică s-ar obține o flexibilitate mai mare pentru pregătirea la agenții economici și o adaptare a activităților de învățare ale elevilor pe utilaje moderne de ultimă generație.

Dacă, la toate acestea mai adăugăm și adaptarea Codului Ocupațional din România COR, cu Nomenclatorul calificărilor pentru care se asigură pregătirea în învățământul preuniversitar, anexă la HG 844/2002, cu modificările și completările ulterioare și simplificarea obținerii autorizații/acreditării privind diferite calificări, iată o agenda a activităților comune pe care ni le propunem în viitorul apropiat, pentru adaptarea cât mai bună a formării profesionale la necesitățile pieței muncii, în județul Neamț.